

Posezonska prodaja moške in ženske konfekcije s popustom 30 do 50%.

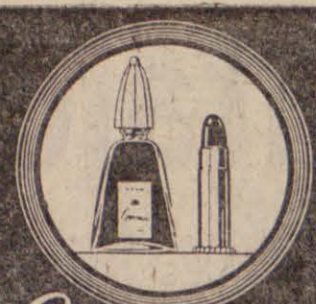
Prodajni servis

Modna hiša

Ljubljana - Maribor

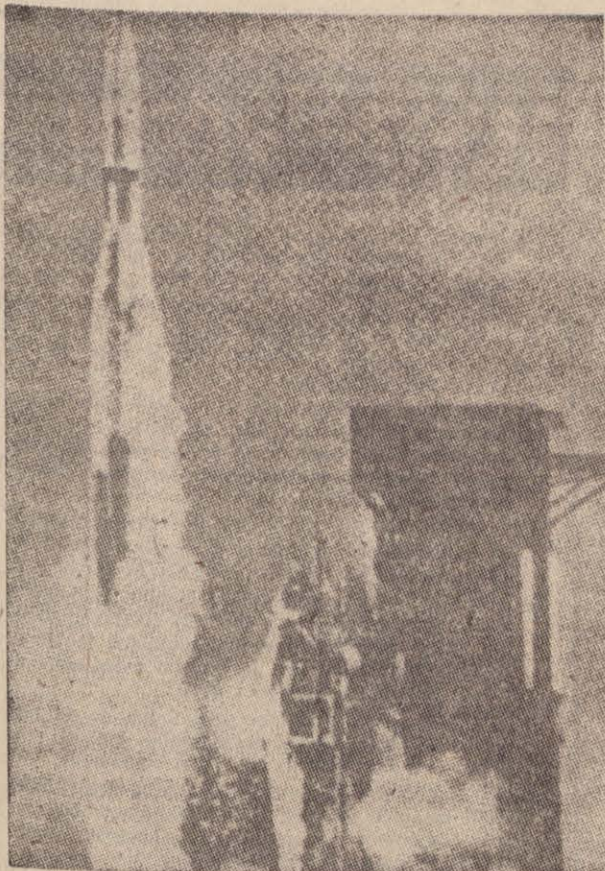
TRIBUNA

Ljubljana, 4. februarja 1964 - Leto XII., številka 5 Cena 30 din

Corona
KREKLA ZA USTNICE
LAK ZA NOHTE

NA LUNI JE MRAZ

ECHO II; SATURN I;
ELEKTRON I, II;
RANGER VI

V zadnjem času so vesoljska raziskovanja obeh pionirk - Sovjetske zveze in ZDA - nenavadno ožvela. Za uvod so Američani izstrelili umetni satelit »Echo 2«, ki ima 40 m premera in ga je mogoče videti, ker je doslej »najsvetlejši« satelit - sveti približno kot Saturn. Pri tem velja zlasti pozdraviti prvo praktično potrditev načrtov za sodelovanje med SZ in ZDA pri raziskovanju vesolja: pri tem poskusu so namreč Rusi pomagali pri usmerjanju satelita v pravi tir.

Pretekli teden pa je bil posebno živahen. Najprej so v Sovjetski zvezi izstrelili raketo z dvema satelitoma - laboratorijem za raziskovanje vesolja »Elektron 1« in »Elektron 2«, ki sta zaporedoma vstopila v predvideni tir. Sledil je poskus z največjo ameriško raketo »Saturn 1«, ki je postavila svojevrsten rekord s tem, da je ponesla v orbito 19 ton težak satelit, deloma napolnjen s peškom. Dan pozneje, 30. januarja pa so izstrelili s Cape Kennedyja sondo »Ranger 6« proti Luni. Sonda, ki jo je nosila raketa »Atlas-Agena«, je tehtala 362 kg in je bila opremljena s šestimi televizijskimi kamerami, ki naj bi deset minut pred pristankom na Lunini površini začele snemati in naj bi poslale 3000 posnetkov na zemljo. »Ranger 6« je točno po načrtu v nedeljo ob 10,24 h priletel na Luno, vendar kamere niso oddale nobenega posnetka, ker zaradi mraza niso delovale.

Svet, ki v njem živimo - Svet, ki v njem živimo

»V našem podjetju imamo 106 strokovnih delavcev preveč...«

»...in pri nas je odveč 60 vodilnih delavcev...«

»...sta na anketi odgovorila predstavnika dveh gospodarskih organizacij. Dva izmed vodilnih in strokovnih kadrov - od direktorjev do mojstrov in oddelkovskih; pa tisti, ki so zaposleni na delovnih mestih, kjer zahtevajo visoko, višjo in srednjo strokovno izobrazbo - iz vseh slovenskih podjetij v šestih industrijskih panogah.

Izjavi smo izbrali za karikaturo dokaj splošnega prepričanja:

»Omenjeni voditelji in strokovnjaki namreč sodijo, da so v njihovih podjetjih (skupaj 115.325 zaposlenih) potrebe po novih kadrih (komaj 58% novih kadrov) tako majhne, da bi se lahko bali, kje bodo zaposlili tiste, ki se danes solajo.

V resnici pa je prav narobe! Iz omenjene »skromnosti« bi lahko sklepali, da se v preteklem podjetju bojijo novih strokovnjakov.

»In tako majhno potrebo po kadrih so izjavili prav ljudje, ki bi morali v največji meri opaziti premajhno strokovnost, najbolj misliti na prihodnost, saj vnaš sedanjih, še bolj pa prihodni razvoj gospodarskih in družbenih dejavnosti, terja čedalje večjo in trajno skrb za vzgojo strokovnjakov...« (Odprto pismo SZDL).

Se en izdelek ankete:

»Na fakultetah štipendirajo podjetja 540 študentov manj, kot bi jih po lastnih izjavah potrebovali, v srednjih letih 1623 manj, v nižjih letih pa 604 - več!

Konfrontirajmo! Šest od desetih anketirancev - vodilnih in strokovnih kadrov - ima le nižjo strokovno izobrazbo ali pa še te ne.

Seveda smo prepričani, da za uspešnost na delovnem mestu o podjetju strokovna izobrazba še ni edini pogoj. Toda prav tistim, ki se najbolj izkažejo - najbolj nadarjenim in najbolj prizadevnim - bi bilo treba omogočiti nadaljnje izobraževanje.

Danes je kadrovska politika še zelo ozka: V podjetjih, ki jih je zajela anketa, je bil komaj vsak tretji štipendist že prej zaposlen pri njih.

Kako kratkovidno je zapirati pot do nadaljnega izobraževanja tistim, ki se najbolj izkažejo čes, »ne bomo ga mogli pogrešati, proizvajalca ga potrebuje!« Tako se zdi, da podjetja velikokrat štipendirajo prav tiste, za katere menijo, da se ne bo dosti poznalo, če jih ne bo...

Sredstva, ki so bila namenjena za izobraževanje, so velikokrat slabo naložili. Če so jih sploh? - Vemo za občino, kjer lani še polovico denarja za štipendije niso porabili.

Letos bodo imele gospodarske organizacije na poljo znatno večja sredstva za izobraževanje. Na vseh upravljavcih je, da jih bodo dobro naprtili. S tesnejšim sodelovanjem med delovnimi organizacijami, občinskimi skupščinami in šolskimi ustanovami. Z višjimi in bolj stimulativnimi štipendijami za kvalitetnejši in hitrejši študij.

Načrtna vzgoja novih kadrov je trajna skrb vse naše skupnosti.

Ne gre samo za število - »skoličino« - strokovnih in vodilnih kadrov, ampak predvsem za to, da bodo v proizvodnji primerno izkoriščeni. Da bodo v svoji tovarni delali z vsemi močmi!

Ali bi zapuili svoje življenje nestrokovnjaku, nezdravniku, laiku? Ne!

Tudi sodobna proizvodnja in ekonomika je za nas vse življenjsko vprašanje. Ne more biti v nestrokovnih rokah.

ANTE MAHKOTA

EERO JUNAK MED JUNAKI

ZA TT GOVORI DVAKRATNI ZMAGOVALEC V TEKIH FINEC MÄNTYRANTA

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPIŠNIKA)

Po petih dneh tekem na IX. zimskih olimpijskih igrah v Innsbrucku je ekipa SZ osvojila 6 zlatih kolajn, Finska 3, Francija 2, Avstrija, Nizozemska in Velika Britanija pa po 1. Toda to je samo eden izmed dosedanjih seštevcev te velike prireditve. Z nekaterimi drugimi dogodki in bilancami vas bodo seznanjali naši prispevki na 1. in 8. strani.

Olimpijska tekmovališča imajo že nekaj dni »svoje« junake in junakinje. Na stadionu za hitrost.

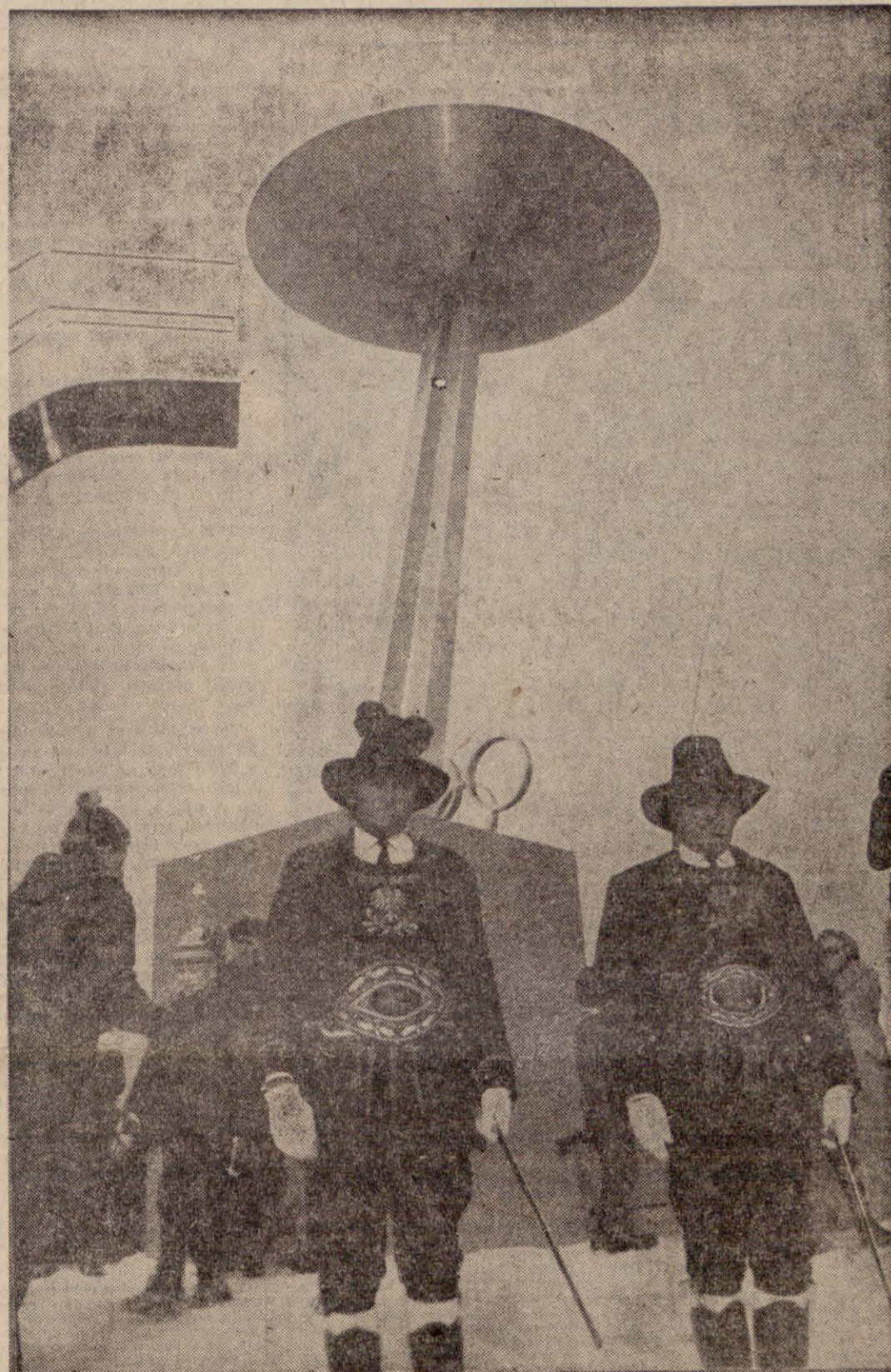
NAŠLI SO GROB IVANA GROZNEGA

Sovjetska agencija Novosti je sporočila, da so med popravilanjem jugovzhodnega krila Kremlja odkrili grobova Ivana Groznega in Borisa Godunova. Ostanke Ivana Groznega so našli v sarkofagu poleg dveh drugih grobov njegovih sinov - Ivana, katerega je v navali besnosti ubil sam car, in Fjodora. V grobu Borisa Godunova je bilo samo še nekaj členkov rok. Njegove ostanke so odkopali že prej in jih po nalogu usurpatorja slavnega Dimitrija raztrosili po kremeljskem dvorišču. Ostanke Ivana Groznega so bili najdeni v svečeriških oblačilih, v katero je bil car oblečen, ko je umrl. Po mnenju sovjetskega antropologa, ki se zdaj ukvarja z rekonstrukcijo ostanke, naj bi bila fiziognomija Ivana Groznega povsem drugačna od potobe, ki so jo posredovali razni slikarji.

no drsanje so vsi vesperek za ljubljani v simpatično plavalnico z Urala Lidjo Skoblikovo, ki je že osvojila svojo četrto zlato olimpijsko kolajno. Fotoreporterji so se stekli med seboj, ko so je hoteli fotografirati po zmagi na 3000 m. Pretep je prišel prav doslej najuspešnejši udeleženec olimpijskih iger sploh: skromna šampionka je izkoristila to gnečo in smuknila v slačilnice, kjer je dolge, hladne drsalke vroče poljubila - za zahvalo pač.

Lžum pa slavi sestri Christine in Marielle Goitschel, najboljši v slalomu. Zmagovalec smuka Egon Zimmermann ni varen nikjer pred lovci na avtograme. Ob skakalcih »Toni Seelos« se vse vrtili okoli Finca Veikka Kankkonena, junak seefeldskega smučarskega stadiona pa je njegov rojak Eero Mäntyranta. Po razburljivem teku na 15 km smo simpatičnega carnika s finsko-švedske meje, ki je presenetljivo podoben ljubljanskemu nogometašu Haclerju, vprašali, ali bo nastopil tudi v smučarskem maratonu (50 km) in v finski štafeti 4 x 10 km.

»Finski smučarji doslej še na nobenih olimpijskih igrah nismo zmagali v teku na 15 km. To je tokrat uspele mend. Zmago pripri-

Olimpijski ogenj gori vrh ergiselske skakalnice že skoraj teden dni. Foto: Selhaus

Naši hokejski reprezentanti so edini neuspeh doslej doživeli v tekmi z Avstrijo. Foto: Selhaus

MLADI SO ZMAGALI V SANREMU ZVEZDE SO FINALE LAHKO LE GLEDALE

Na letošnjem, štirinajstem festivalu italijanske popevke v Sanremu so »osvajalci juke-boxov« premagali »osvajalce Lunc«. Novi, mladi pevci so osvojili zadnji večer, saj se v finale ni uvrstil celo lanski zmagovalec Tony Renis, pa znamenita Milva, Claudio Villa in Peter Kraus. Najmlajša med izvajalci, šestnajstletna Gheila Cinquetti, je zmagovala. Skupaj s Patricio Carli je prepevala popevko »Premiada sem, da bi te ljubila.«

Letošnji Sanremo je hotel postati še bolj mednarodni, kot je bil doslej. V alternaciji so italijanske popevke peli tudi znani izvajalci izza meja. Med njimi je bil gotovo najbolj prominenten American Frankie Lane.

Ceprav nekateri užaljeni favoriti že predlagajo, kako naj bi prihodnje leto izbirali zmagovalke, da bi bila ocena pravičnejša, poznavalci sodijo, da so bile pesmi na letošnjem festivalu lepše kot na prejšnjih dveh. Na sliki: Vojak Elio Cesari - mnogo bolj znan kot Tony Renis - deli avtograme, v finale pa se ni spopadlale.

sujem predvsem odlično zbranim mažam. Zaradi tega sem imel najhitrejši smuč kljub temu, da sem z visoko startno številko (60) nalezel na zelo zvoženo in vodeno smučino. Nisem torej zmagal jaz, marveč smuč. Z mojim današnjim uspehom nisem samo dokazal, da sem vzdržljiv tekač, marveč tudi dober sprinter. Zato trdno računam, da me bo naše vodstvo »zaposlilo« tudi v štafeti.

»V kateri predaji boste tekli na 4 x 10 km?«

»Prav gotovo zadnjo, ki utegne odločiti olimpijsko zmago.«

»In nastop v maratonu?«

»To je moja najvažnejša disciplina. Res me močno miha, da bi na teh igrah osvojil - štiri kolajne.«

»Zakaj tako premočno zmagujete nad tekmi?«

»Zmeraj ne odloči kondicija in talena pripravljenost tekača sploh. Pri dveh po kvaliteti popolnoma enakih tekmovalcih po odločilo smuč. V Seefeldu je mnogo tekačev, ki so tudi boljši od mene. Med njimi pa sem najgloblje prodir v skrivnost razvojnih maž menda prav jaz.«

Eero Mäntyranta - rodil se je 20. 11. 1937 v Pellu - pa ni samo dober smučar, marveč tudi odlični lovec.

SUHO IN TOPLO
Večji del tega tedna se bo nadaljevalo suho in sorazmerno toplo vreme. Najnižje nočne temperature bodo v krajih s snežno odejo še okoli -5 stopinj, najvišje dnevne bodo tudi nad +10 stopinj C.

»Lov je moj hobby, zanj pa nimam zmeraj dovolj časa. Saj veste - najprej služba, nato vsa ostala kodnevi trening, naposled pa sem tudi oče dveh otrok, ki bi jih rad vzgojil kar najbolje, vesel pa bi bil tudi, če bi imela vsaj malo moje tekaške krvi.«

Kakor koli že se bo končal seefeldski snoridski spored, pa zljaj je jasno na vsaj črti: Eero Mäntyranta je njegov prvi junak.

Posnetek iz Innsbrucka: Športni urednik TT Henrik Ubeleis piše... Foto: Selhaus

VSE ZA DOM, DRUŽINO IN ZA GOSPODINJSTVO

nama Ljubljana

PRED POŠTO, Cankarjeva 1
TROMOSTOVJE, Wolfova 1
POHIŠTVO, Wolfova 6

SNEGULJIČICA, Wolfova 1
KONFEKCIJA, Čopova 7

nama

Kitajcem se je mudilo

Razen pravice in celo dolžnosti, da se Kitajski reče Kitajska, francosko priznanje največjega naroda na svetu ne vlecje za seboj prav nobenih bistvenih sprememb v francoski zunanji politiki. Nasprotno pa to priznanje obeta, da bo imelo pomembne posledice na kitajsko politiko. Francija v bistvu samo nadaljuje že začrtano pot gaullistične diplomacije: s tem, da je kar sama zaigrala s Kitajsko, skuša razbiti ali pa vsaj razlahčati ameriško-sovjetski kondominij nad svobodnim svetom. De Gaulle meni, da bo ta zveza med nepravilno družabnicama imela dovolj teže, da bo nekoliko omehčala ameriško-sovjetski pritisk in bo tako svetovna diplomacija, v kateri naj bi po njegovem mnenju šla odločilna vloga prav francoski, postala nekoliko bolj razgibana.

Kitajski voditelji pa so neposredno zaigrali na povsem novo karto: vsi imperialistični tabor naj bi oslabil s tem, da so se oprli na eno izmed imperialističnih sil. Menijo, da so odnosi med Francijo in Združenimi državami Amerike zelo podobni odnosom med Kitajsko in Sovjetsko zvezo. »Vpliv Združenih držav Amerike v imperialističnem taboru upada«, je izjavil Ču En Lai v Tirani, vrste pa vpliv Zahodne Evrope in Japonske.«

Pomembnost, ki jo Kitajska pripisuje tej tačični fronti s Francijo, je očita že zaradi kitajskega pritiska, da bi zadevo kar najbolj pospešili. Zaitaj na francoski strani dejansko niso mislili tako hitro zavzeti diplomatskih stikov z ljudsko republiko Kitajska (zato je po tek dogodkov tudi tako presenečeni).

Ali gre torej za kitajski uspeh? Na prvi pogled nedvomno: odkar se je razšla s Sovjetsko zvezo, se je Kitajska vedno trudila, da bi izrabila sredi-imperialistična nasprotja. Navezava diplomatskih stikov s Francijo je popolnoma na tem liniji. Toda dobiček iz te operacije nikakor ni tako velik, kot se zdi: Združene države Amerike sicer protestirajo, toda Francija jim po svoji veliki pomoči. Če Kitajci ne bodo preveč vztrajali, se bo izkazalo, da je možno tako ali drugače priznati Pečing, ne da bi hkrati pretrgali stike s Formozo.

To pa Združene države Amerike močno zanima, saj se jim njihovo tega stališče do LR Kitajske sploh ne splača, hkrati pa je očito, da ga bo težko zagovarjati v vednosti. Predsednik ameriške trgovinske zbornice je že zahteval, naj vlada prekliče embargo nad trgovino s Kitajsko. Demokratični senator Porter vodi nedavno rojeni skromni boj za revizijo naše politike do Kitajske. In morda bo moral o ameriškem priznanju Kitajske spregovoriti tudi predsednik Johnson med letošnjo volilno kampanjo.

Če bo Kitajska vendarle dovolila, da Francija naveže z njo diplomatske stike in da hkrati ne pretrga stikov s Formozo, bo to nadvse pomemben presedan. Povrh tega pa Kitajska s tem, da sprejema kompromis, da raz-

vije stike in menjavo z imperialističnimi državami in da je, ko govori afriški voditeljem, vsa skromna in realistična, dokazuje, da zna voditi svojo lastno mednarodno igro. Dokazuje tudi, da so imperialistični tigri in papirja. Mogoče leto dokazuje že predobro: tvega, da ji ne bo uspelo preprečiti nekaterih, da so imperialistični tigri.

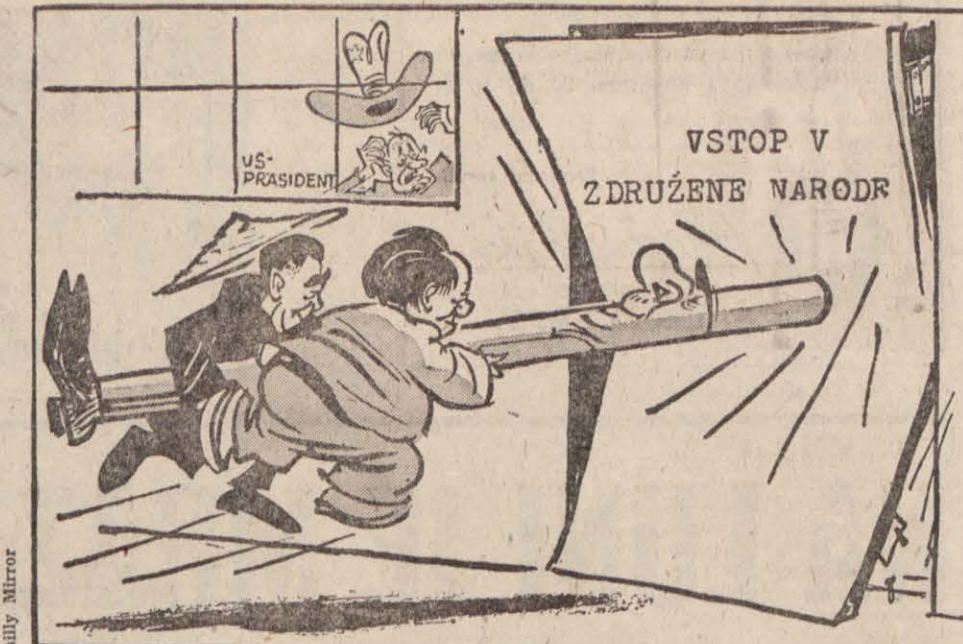
Tako bi lahko idealistična nasprotja s Sovjetsko zvezo ostala brez osti, hkrati pa Kitajska ne bi bila več tako priljučna za razne neodvisne in na pol odvisne narode. Tista, v besedah tako jasno zahteva razlika med Kitajsko in Sovjetsko strategijo, bo nekoliko manjša. Kitajska s tem, da je zapustila svojo izolacijo in pričela voditi svojo svetovno politiko, ne bo več posebej velika revolucionarna nepopustljivost, pač pa se bo približala sovjetskemu realizmu. Zakaj se je odločila za takošno tveganje?

NEVZDRŽNA OSAMLJENOST

Nedvomno zato, ker je bila prisljena. Ko je pretrgala s Sovjetsko zvezo, je utrpela hudo

TOKRAT DRUGAČE: ZAKAJ JE LR KITAJSKA NAVEZALA DIPLOMATSKO STIKE S FRANCJO?

izgubo: 1300 sovjetskih strokovnjakov je zapustilo Kitajsko in Sovjetska zveza je anulirala 343 dobavnih pogojev in 275 sporazumov o znanstvenem in tehničnem sodelovanju. Trgovina z drugimi socialističnimi državami je padla skoraj na ničlo. Veliki industrijski kompleksi, elektrarne, jezovi so morali ustaviti delo zaradi okvar ali pomanjkanja materiala. Proizvodnja jekla je padla na manj kot 10 milijonov ton. Letala, viljušine so ostala na tleh, ker ni rezervnih delov. Kitajska je sčasoma premagala te težave in postala neodvisna od Sovjetske zveze. Odločila se je, da ne bo nikdar več odvisna od same enega dobavitelja; njene tovarne za umetna gnolja bodo prišle iz Italije, Velike Britanije, Nizozemske in mogoče tudi iz Francije; veliko jeklarne bo dobavila Avstrija; tovarno plastičnih mas Japonska itd. Predvidno je prerokovala tako razdrobljenost dobaviteljev. Toda ta razdrobljenost pa pomeni tudi, da kitajska naročila, čeprav v celoti zelo velika, pomenijo za posamezne države sa-

mo dokaj skromno tržišče. Francija je tako izvozila v letu 1963 na Kitajsko blaga v vrednosti 300 milijonov frankov (70 odst. je šlo za žitarice). Tudi če bi se zdaj po povezavi diplomatskih stikov ta izvoz podvojil, kolikoli še vedno ne bo bistvena za francosko gospodarstvo. Toda tisto, kar je lahko malo za Francijo, lahko veliko pomeni za Kitajsko.

tt • telegrami

- **PARIZ** — Francija s svojimi 48 milijoni prebivalci porabi na leto 50 milijonov ton nafte: Kitajska s svojimi 650 milijoni pa je porabi 10 milijonov ton.
- **CHICAGO** — Desetletna črna deklica bo v kratkem postala mamica: oče je star 16 let. (Nista brala Malthusa.)
- **DOVER** — V državi Delaware (ZDA) je še veljavna kazen bitanja za tatove: enajst let je že niso dodelili, pred nekaj dnevi pa so prebivalci tatu, makar je guvernir obljubil, da bo skušal doseči spremembo zakona.
- **LONDON** — Sir Cyril Osborne (konservativec) se v parlamentu zavzema za parlamentarne stanek v troje: Britanci, Sovjeti in Američani.
- **LONDON** — Predsednik De Gaulle je dobil v darilo posebno izdelano posteljo (2,80 m); postal mu je britanski tovarnar pohištva iz Trowbridge (hvaležen, ker je general rekel »ne za vstop Britanije v Skupno tržišče«).
- **MADRID** — V špansko prestolnico je prispel direktor CIA (ameriška obveščevalna služba): rendez-vous s Francem in zunanjim ministrom.
- **ARCHACON** — Zaradi goste megle ribiči niso našli smeri v domači pristan: ženske s pokrovkami in trušcem, povzročeni s kovinsko posodo, so jim bile zvočni kažipot.
- **NEW YORK** — Dve farmacevtski družbi pred sodiščem: v nekaj letih sta s sleparsko reklamo prodali za 16 milijonov dolarjev popolnoma neučinkovitih šuščevalnih tablet.

Parlament je ostal nem

Winston Churchill: živa zgodovina Velike Britanije

Dvojni vrata, ki vodijo v Spodnji dom angleškega parlamenta, so se odprla. A nazaj niso združila kot ob vstopu poslanecov v dvorano.

Zarja tuž s hodnika za vrati je za trenutke ostajala vladno stranico in opozicijo. Bilo je, kot da se bo iz bleščočega ozadja pojavil angel.

Toda vstopila ni podobna nadzemskemu motu, ampak človeške nečloveške: 89-letni Sir Winston Churchill. Ljutrani stradal je predvotno potiskal v dvorano vozček z mozem, ki je spremljal svet. Poslanec iz Woodforda tudi letos ni hotel zamuditi otvoritve parlamenta.

Dva konservativna poslanca sta poskočila in pomagala siru Winstonu iz vozčka. Oprtje se nagnilo, se je odmaknil deset metrov daleč do svojega sedega na koncu prve vrste.

Pred 61 leti je začel v tej dvorani svojo pot do slave: že pred prvo svetovno vojno je bil minister. Zdal ne more sam niti več sedeti.

Oba poslanca sta mu skušala pomagati in ga z desne strani spuštati na sedež. Ni se jima posre-

SOVJETSKI AVTOMOBILI V ZAH. EVROPI

V Evropskem skupnem trgu, kjer komar da sproti celotno raznih problemov in kjer tujcanje države v praksi kaj težko uresničijo, je bilo težko začeti skupne pogodbe, so prišli še do dodatnega problema. Gre za sovjetske avtomobile, toda Sovjetska zveza sploh ni neposredno vmešana in spor. Glavni aktori novega »družinskega« prepriča sta Italija in Belgija.

Italija je prav te dni »najodločnejše« protestirala v Belgiji zaradi sovjetskih avtomobilov, ki se po njenem »nezakonito« pojavljajo in zaanje veljajo enake carine kot za avtomobile, ki so izdelani v eni izmed držav skupnega trga. In tako lahko pride tudi na italijanski trg. Tam pa je prepovedana prodaja sovjetskih avtomobilov zaradi tega, ker veže Italija, kjer imajo že s domačimi avtomobili dovolj problemov, ves uvoz tujih avtomobilov na recipročeto. In dokler Sovjetska zveza ne bo hotela italijanskih avtomobilov, toliko časa bo tudi prepovedan uvoz sovjetskih avtomobilov.

Kako bodo rešili vprašanje teh belgijsko-sovjetskih avtomobilov, je težko reči, toda že dejstvo, da je proizvodnja tovarne v Belgiji še kar velika, prica, da se v Belgiji ne bodo vdal kar tako in da reševanje tega novega problema ne bo tako lahko.

Gramofon za Johnsona

PREDVOLILNI BOJ V ZDA DIVJA NA VSEH FRONTAH: JOHNSONU REPUBLIKANCI OČITAJO, DA JE OD »PRIJATELJA« SPREJEL DRAGOCENO DARILLO

Pred časom smo v našem tedniku že poročali o zvezi Baker, ker se pravi o bitjem tajnik demokratične večine v ameriškem senatu in osebnem prijatelju tedanjega podpredsednika in sedanjega predsednika ZDA Johnsona, ki je za osebno bogatstvo je izrabljala svoja znanstva, zveze ter politični vpliv. Tako mu je uspelo, da je raznim velikim tovarnam, ki delajo bolj ali manj izključno za armado, se pravi takšnim, kjer so največja prav državna naročila, prodal razne avtomate. Za svo zavedo se je razvedel lani oktobra, ko se je eden Bakerjevih tihih družabnikov uprl in mu ni več hotel plačati visokega odstotka od dobička. Posebna komisija, ki je prišla a preiskavo, je tudi odkrila, da je bil Baker nekakšen ameriški dr. Wanda, saj so mu pri pregledovanju politikov in visokih uradnikov pomagala rama dekleta.

Republikanci so tako prešli v napad. Prvi je spregovoril republikanski senator John Williams. V svojem govoru v senatu je prabil, da je od nekdanjega ljubo, da visoki vladni uradniki in politiki ne smejo sprejemati dražjih daril in menil, da ni nobenega vzroka, da to ne bi veljalo tudi za demokrate, ki so sedaj na oblatisti.

Dva dni kasneje se je priglasil k besedi tudi senator Goldwater, ki se trudi, da bi ga republikanska stranica imenovala za svojega kandidata na prihodnjih predsedniških volitvah. Izjavil je iz Johnsonovega nepotrjenega priznanja (»Da, Baker mi je podaril električni gramofon, toda to je le darilo za starega prijatelja.«) in pričel s svojim napadom: »Precej čudno se mi zdi, da si je administrativni pomočnik lahko privoščil nakup tako dragega darila.«

Demokrati pravzaprav niti niso odgovorili. Vsaj zanikali niso vseh teh namigov. Toda kaže, da je bilo v Bakerjevem početju toliko umazanije, da se demokratom zdi najpametneje, če kar taksaj pripeljejo zadevo do konca in vse razjasnijo. Zelo nevarno se jim namreč zdi, da bi dovolili republikancem, da bi jo izkoristili še meseci in meseci. Tako je dobila posebna senatna komisija, ki raziskuje Bakerjevo zadevo, namig, naj svoje delo

KJE NAJTI HRANO ZA 7 MILIJARD LJUDI

Hitrosti radje je nedavno organiziral debato za okroglo mizo na temo: Kaj bodo jedli ljudi, ko jih bo čez sto let na zemlji sedem milijard? Razgovor so se udeležili eminentni strokovnjaki, profesorji na univerzah in vodje raznih institutov. In vsi so bili optimisti. Čeprav bo čez sto let na zemlji štiri milijarde ljudi več, bo normaliziranje hrane mogoče manjše kot rimes.

Profesor rimske univerze Sabato Visco meni, da se bo dotlej kemizna znanost že tako razvila, da bo lahko obetno dvignila katalonično vrednost osnovne prehrane. Z njim so soglasni tudi vsi drugi diskutantje, toda vsi so tudi podudari, da problem niti ni v hrani, pač pa v politiki. Pomanjkanja ne bo, če bodo razvite države pravočasno pomagale nerazviti državam in državam v razvoju in če bo pravočasno prišlo do pravičnejše delitve dobrin med vse prebivalce našega planeta. In tako so prišli do zaključka, da človeštvo na začetku tretjega tisočletja našega stotletja lahko reši lakoto samo veliko humanističnega duha ljudi drugega tisočletja.

Pričanje o Portugalski Gvineji

Pričanje dveh Portugalcev, enaindvajsetletnega Fernanda Fortesa in njegovega trindvajsetletnega prijatelja Fernanda Vaza je svojevrstni dokument o boju ljudstva tako imenovane Portugalske Gvineje za neodvisnost in hkrati tudi dokument o boju Portugalcev proti Salazarjevi diktaturi. Oba mladeniča sta dezertirala iz portugalske armade, ki duši upor v Gvineji.

vojakov in je veljal za enega najmočnejših na jugu dežele. Toda vsi manjši garnizoni so v tistem času doživeli hude napade. Nevarno je bilo zapustiti utrdo. Na vsakem koraku nas je lahko čakala zaseda. Veliko naših se ni vrnilo s takih pohodov v no-tranjost dežele.

Vsaško noč smo pričakovali napad. Nekajkrat smo odšli v patroljo. Dvajset kilometrov iz mesta. Več nikoli. Šli smo se vsihološke vojske. V bližnjih vaseh smo delili kruh in poveljali je povoril domačinom, da prislušno mir. Potem pa smo pobrali riž, ki so ga zbrali za Gouwele. Trebje je poudariti eno stvar, če hočemo razumeti značaj vojne v Gvineji. V tej deželi je kolonialna oblast posredna. Razni paški spoveljnikji so Afričani, Portugalski le ukazujejo. Zato tudi razisem tukaj ni tako hud kot v Angoli, kjer belci neposredno tlačijo domačine.

Afričani iz Gvineje imajo ločili med Salazarjevo vlado in navadnimi Portugalski. Paipo (Partija fronte nacionalne osvoboditve portugalske Gvineje) propaga med portugalskimi vojaki. Vojakom ponori, da se bojujejo za monopolistične dobičke in vojaki vedo, da je to res, saj ves čas ščitijo same predstavnike Gouwele. Med portugalskimi vojaki bi bilo veliko dezertierjev, če jim ne bi častniki ves čas trdili, da so Gvinejci rasisti, ki pobijajo belce. Midva svo po pobegu podpisala v Conakryju izjavo, s katero sva povabila tovarise, naj nama sledijo.

Paipo že ima v svojih rokah del Gvineje in nadzira prav vse ceste, ki povezujejo velika mesta. Vojska in politična organizacija osvobodilnega gibanja je naredila na naju zelo močan vtis. Kadri so zgrajeni, vojaki nadse pogumni. Midva sva se odločila, da dezertirava, še na ladji, ki nas je peljala v Gvinejo. Toda nista bila člana nobene organizacije in zato nama je bilo zelo težko priti v stik s partizani. Spomnila sva se, da sva poznala v šoli angolske študente, imela sva tudi prijatelje Portugalce, ki so bili antifašisti (mimogrede, veliko težje je najti študenta, ki je za Salazarjev režim). Eden teh prijateljev nama je pomagal, da sva prišla v Bissau v stik s predstavniki osvobodilnega gibanja. Potem je bilo dezertierstvo samo še vprašanje časa. Borci Paipo, s katerimi smo prišli v stik, so nama obljubili, da naju bodo zaščitili, nama pomagali pri pobegu in da nama bodo dali vodiča za deželo, v katero bota hotela iti.

Prvega oktobra sva opolne zapustila Bissau. Kar pek. Pri združnih mestnih hišah sta naju že čakala oborožena vodiča. Pet kilometrov smo molče hodili. Potem smo se prepeljali čez neko reko in spat nadaljevali pot do enih zjutraj.

Preспали smo v neki vasi, kjer so naju že čakali borci osvobodilnega gibanja, ki so naju potem pospremlili do svoje baze. Lahko bi rekla, da se je po našem prihodu pričela prava veselica: morala sva iti v goste v sosedne vasi. Ljudje so naju objemali, nama ponujali piščajo. Midva sva jima pojasnjevala, da sva dezertirala zato, ker se ne strinjava s Salazarjevo vojno in ker meniva, da ima Gvinejca pravico do neodvisnosti. Tudi v najbolj izgubljenih vaseh sva se prepričala, da domačini niso rasisti.

Večkrat so naju povabili, da sva prisostvovala raznim sestankom voditeljev Paipo. Tam so razpravljali o raznih vojaških in političnih akcijah. Prepričala sva se, da je Paipo prava kovačnica mladih ljudi, bodočih voditeljev naroda, saj jih nenehno vzgajajo in izobrazujejo ideološko in vojaško.

V tisti bazi sva ostala deset dni. Čakala sva vodiča, ki naj bi naju odpeljal do senegalske meje. Osem dni so nas spremljali s strojnimi oboroženi vojaki, dokler nismo prišli do Senegala. Med tem potovanjem sva lahko na svoje oči videla, kako priljubljeni so borci Paipo med ljudstvom in kako so vsi domačini na njihovi strani. Sproti so nas obveščali, če je bila na poti kaka nevarnost, če pa ni bilo, so nas vedno sprejeli v vaseh z izrednim veseljem. Pot nas je vodila tudi mimo številnih vasi, ki so jih napadli bombe popolnoma požgale. Ko smo ob zori zapuščali neko vas, v kateri smo preспали, so priletela portugalska letala in s bombami skoraj povsem uničila naselje. Toda bombardiranje jih je drago stalo. Nacionalisti so jih namreč dočakali s težko strojnico. Letala, ki niso pričakovala nobenega odpora, saj so mislila, da gre samo za en običajen napad na nezaščiten prebivalstvo, so priletela zelo nizko. V nekaj minutah so partizani sestrelili kar tri letala. To sva videla na svoje oči, prav tako kot sva videla, da so borci osvobodilnega gibanja polni volje za boj in zmago.

Celo ženske in otroci se kot člani posebnih oddelkov pripravljajo na gverilski boj. Tudi njih učijo: bojevati se, loda tudi branja in pisanja. Krajci, ki si jih je Paipo izbral za svoje baze, so skoraj nedostopni. Zaščitni sistem je nemotljivo. Ko se približujejo portugalske čete, domačini vedno pravočasno obveste svoje borce. Tako lahko partizani vedno prvi udarijo, ali pa se lahko še pravočasno umaknejo, če je sovražnik premočan.

Portugalske represalije so posasne. V zaporih v Titi so ubili sto in sto domačinov. V Ilhas das Galinhas je koncentracijsko taborišče. Tam črtve ne štejejo.

Osemnajstega oktobra smo prišli v Samine, na senegalsko mejo. Od tam sva odšla v Dakar, kjer so naju oblasti lepo sprejele. V Senegalu sva ostala dvajset dni, se oblekla v civil, potem pa sva nadaljevala pot do Conakryja, prestolnice neodvisne Gvineje. Imela sva tiskovno konferenco. Sprejem je bil priščen. Pot naju je potem vodila najprej v Mali, od tam pa v Alžirijo. Pot sva prišla v stik z borci Fronte nacionalne osvoboditve Portugalske. Odločila sva se za boj proti Salazarju. Domovno hočeva osvoboditi fašistične diktature.

Švica: Denar ni vse

INFLACIJA NA PRAGU ŠVICE: PREPOVEDANA GRADNJA VIL

Pri »navadnih« ljudih se je že dolgo tega uveljavilo prepričanje, da ga ni bolj urejenega in trdnega gospodarstva, kot je švicko. Za ta sloves so poskrbele švicarska mentaliteta in kar prisilovna pridnost ter seveda vse tiste nešete švicarske banke, ki so že toliko let zatočila za vse negotove kapitale. Toda kako je ta sloves neutemeljen, so najbolje pokazali ti dnevi, ko je morala federalna vlada izdati nekaj prav drastičnih ukrepov, da bi zajela rastočo inflacijo. Vlada se je odločila, da bo omejila pritok tuje delovne sile in da mora ostati pri sedanjem številu tujih delavcev (800.000). Omejila je tudi svobodo pri investiranju v nepremičnine. Tako so odslaj v deželi vile prepovedane vsaj za eno leto gradnje vseh vil, ki bi stale več kot 200.000 švicarskih frankov. Prepovedali so tudi gradnjo novih hotelov, bazenov, kinematografov, raznih razstavnih paviljonov, stadionov in drugih spornih objektov.

Vlada se je tudi odločila, da bodo odslej veliko bolj vztrajala na »gentlemanskem« dogovoru med švicarsko Narodno banko in raznimi zasebnimi bankami, po katerem so leto obvezane, da v nacionalnem interesu omejijo tuje investicije v švicarsko gospodarstvo. Pripravili pa so tudi predloge, po katerih bo lahko skupščina obvezala zasebne banke, da od prvega januarja letos več ne izplačujejo obresti za kapitale, ki so naloženi v Švici.

Švicarji so trdno odločeni, da bodo izpeljali vse te ukrepe in da bodo prepričali vsako zlorabo. Zato so hkrati tudi močno povikali kazni za razne prekrške proti tem odlokom. Bančnikom, menjalcem in raznim posrednikom grozi visoke denarne kazni, v določeni primerih pa tudi zapor.

»IL GIORNO«

NE POZABITE TUDI DANES
„ZVIJEZDA“
čajna margarina z maslom

25.000

PRIGOSPODARITI NE PODARITI

»Na delavskem svetu smo večkrat razpravljali o tem, da je treba dohodke povečati — a rešitve nismo našli. Če bi bil mlad, bi šel drugam, tako pa...« Tako je povedal delavec iz opelarske Kosaški.

»Pravijo, da se govori, da se bodo dohodki izboljšali, same pa ne vedo, kako naj bi do tega prišlo.« poroča novinar o razgovoru z delavkami v medvojni tekstilni tovarni.

Casopis pa približe: Izhod je samo v sodobnejšem gospodarstvu!
Toda kdo more bolj neposredno vplivati na fiste v podjetju, ki skrbiti — so plačani za to — da bo gospodarjenje boljše, bolj sodobno, kot delavci sami — upravitelji? Tudi tisti delavci z najnižjimi osebnimi dohodki, ki slabo gospodarjenje najteje občutijo, saj »pri sedanjih življenjskih stroških in potrebah standarda so zaslužki pod 20.000 dinarjev nevdružni« (Miha Marinko).

● Pred približno tremi tedi so se strežnice v celjski bolnišnici uprle proti preniknim osebnim dohodkom.

Sindikalna podružnica je sklicala množni sestanek. Na sestanku so strežnice zahtevale višje osebne dohodke — 25.000 dinarjev — kako pa naj jih dosežejo, niso vedele, nam je po telefonu povedal predsednik okrajnega sindikalnega sveta.

Kako naj bi tudi vedele? Toda pritiskale so na odgovorne v ustanovi, da naj boljše izkoristijo njihovo delo, poisoče poti, da se jim bodo osebni dohodki popravili.

Zelja po višjih osebnih dohodkih, usmerjena tako, da vpliva na boljše gospodarjenje, je želja po napredku.

Gotovo je težko spravljati bolnišnico — ustanovo — in industrijsko podjetje v en koš. Toda očitno se zdi, da prenikni osebni dohodki povsod kažejo na to, da gre za slabo gospodarjenje. Prizadevanje po višjih dohodkih se zdi tako upor proti stagnaciji in zivotarjenju.

V pravilu se zdi seveda takšno, na papirju opravljeno zvišanje dohodkov, ne da bi povečali produktivnost, nevdružno. S tem, da bi podjetja začela sklade, bi sicer za kratek čas izboljšala osebne dohodke, pri tem pa bi si sama izpodrezala korenine, saj bi omejeni skladi pomenili omejitve novih vlaganj, zaprili možnosti za razvoj podjetja v prihodnosti. Se posebej, ker gre za najnižje dohodke ponavadi v panogah, kjer je izstrojenost osnovnih sredstev največja.

Ko pa po drugi strani tehtamo zmanjšanje skladov na račun osebnih dohodkov, bi morda veljalo oceniti verjetnost, da bi boljše plačani — bolj stimulirani — delavci že z obstoječimi sredstvi več naredili. Tako bi bilo zmanjšanje skladov samo začasno, v prihodnosti pa bi se zaradi večje produktivnosti bolj zadovoljnih ljudi izravnali.

Posebno se to zdi očitno, kadar ocenjujemo nizko produktivnost zaradi fluktuacije delovne sile. Fluktuacija je velikokrat posledica preniknih dohodkov v domači tovarni. Pa odhajajo delavci »trebuhom za bolj belim kruhom«.

V domaškem »Toku« se tako na primer v štirih letih zamenja ves kolektiv. Potem za nasledilo izredno veliko število tistih z najnižjimi osebnimi dohodki — ponavadi gre za delavce, ki se šele priučujejo.

Ko prelevamo statistične podatke o najnižjih kategorijah osebnih dohodkov, žal nikjer ne najdemo podatka, kdo so ti ljudje, ki jih prejemo.

Problem je, kadar so tako slabo plačani ljudje, ki so polno zaposleni in se trudijo po najboljših močeh. Kadar gre za priložnostne delavce ali za neprizadevanost, nas zaradi nizkih dohodkov ne more boleti glava.

Toda ko se že trudimo, da bi bilo najnižjih dohodkov čim manj, jih ne moremo obravnnavati ločeno od vsega kolektiva. Rezerve moramo iskati v celotnem podjetju, s tem povečati njegov dohodek — tudi tistih na »nižjih« delovnih mestih. V organizirani proizvodnji je treba pra-

vilno — analitsko oceniti vsa delovna mesta. Ne plačevati samo po kvalifikacijah ali po tem, koliko se po izkusnjah zdi, da je posamezno delo pomembno. Vsak naj bo plačan po tem, koliko v resnici prispeva k skupnemu uspehu, k skupnemu dohodku.

In tako na vseh, da bo gospodarjenje sodobnejše: Da bodo stroji bolje izkorisceni, da bo zares izrabljen delovni čas, da bodo nova vlaganja premisljena in smotnejša: Specializirana podjetja z optimalnimi serijami.

Le v takšnem gospodarstvu je pričakovati višjih osebnih dohodkov, ki bodo stalno narasali.

Če pa tovarna ni tovarna — kar zadeva gospodarjenje in organizacijo — potem seveda njeni delavci ne morejo zaslužiti za dostojno življenje. Najmanj, kar v takih kolektivih lahko storijo je to, da z vso ostrino, pošteno in samokritično preverijo celotno poslovanje podjetja in delo vsakega posameznika — od nekvificiranih delavcev do vodilnih kadrov.

Vse namreč kaže, da bi boljša kadrovska zasedba v marsikaterem podjetju lahko rešila tudi tiste težave poslovanja, ki jih sedanja vodstva označujejo kot »objektivna« zapreke rentabilnejšemu gospodarjenju.

ANTE MAHKOTA

TEŽKA JE POT DO MIRNEGA KOTIČKA

Pokojnina - imenovana želja

Srečujem ga zadnje čase, zadnjih nekaj mesecev skoraj sleherno dopolne. Na cesti ali pa na kakem drugem kraju. Nekam zamišljen se mi zdi.

Nisem ga spraveval, kako in kaj, pa tudi sam mi ni povedal, čeprav vsa znanca še izpred dvajsetih let. Vem, da je bil zaposlen pri nekem zunanjojavinskem podjetju kot pomočnik sekretarja in bil sem pričrčan, da je še, čeprav se mi je malce čudno zdelo, da ga lahko srečam prav »povsod«:

Se mu je mar kaj pripetilo?

Mar ni več zaposlen?

Sledilci je bila zadnja pojasnjena.

— Ves, sem v penziona. No, kar dobro se počutim. Tole lenarjenje mi še kar dobro de. A ne vem, če bom dolgo zdržal... Ves, pokojnine še nimam. Rešujejo in rešujejo... Naveličal sem se že pritiskati na kljuko in moledovati, vendar od ljubelega zraka, naj je še tako čist, se ne da živeti.

— Torej čakaj?

— Čakam.

In tako čakajo mnogi... Mesece in mesece. Včasih utemeljeno, kajti marsikdo nima urejenih vseh potrebnih dokumentov. Marsikdo pa ima že ob odločitvi, da bo začel uživati zasluženi pokojni, vse pripravljeno, tako da je pravzaprav odločba o upokojitvi le formalni akt — pa kljub temu dalj časa čaka na priznanje pokojnine.

Problem pokojnin brez dvoma ni preprosta zadeva. To pot smo se lotili zgolj vprašanja čakanja na pokojnino, to je tistega časa, ki je (ali pa tudi ni!) potreben, da dobiš odločbo o upokojitvi in, kar je še pomembnejše — da dobiš tudi pokojnino v obliki postnega denarnega nakazila.

Višina pokojnin — ta preči problem — je torej to pot drugotnega pomena; o njem razpravljajo na najvišji ravni in bržčas bodo le razprave »okupirale« precej forumov in posameznikov skozi vse letošnje leto.

ZAKAJ TOLIKO ČAKANJA?

N.N. ali X. Y. se je odločil oziroma izpolnil vse pogoje, da bi lahko šel v pokoj. Po teh ali drugih zakonskih določilih.

Sama odločitev je posem v redu, če je v skladu z zakonskimi predpisi. Toda — še prvi korak na tej stmi stezi pomeni pravo strnno pota, ki vsujna pri ljudeh upravičeno negotovanje.

Reporterjev pogovor s predstavniki dveh forumov o tem problemu je pokazal naslednje:

Predstavniki Republiškega zavoda za socialno zavarovanje:

— Najprej je treba na komunalnem zavodu vzeti obrazec, kjer natanko piše, kaj vse in kakšni dokumenti so potrebni, preden vložite prošnjo za upokojitve. Tam je vse točno in pregledno določeno... delovna knjižica, potrdila o delovni dobi, od kdaj do kdaj uveljavljate svoj zahtevek za pokojnino in sveda, to je zelo pomembno, potrdilo o osebnih dohodkih in tako naprej. Kar ne pride za nas v poštev, pač pustite prazno. Nato se zglasite v ustreznem oddelku zavoda za socialno zavarovanje, kjer oddate vaš predmet in potem se začne reševanje vašega problema pokojnine.

— Koliko časa pa preteče, da dobim prvo nakazilo?

Predstavniki Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje (Ljubljana):

— Hja, kar precej. Veste, naš zavod je močno obremenjen s pokojninami in njihovim reševanjem... Sicer je že mnogo bolje kot pred letom dni ali dvema, vendar je treba še kar precej čakati...

— Koliko časa, konkretno?

— Po šest mesecev...

Predstavniki Republiškega zavoda za socialno zavarovanje:

— Rok za izdajo upokojitvene dekreta so že precej skrajšali, vendar še daleč ni v skladu z zakonskimi določilih. Namreč rok iz Uredbe o upravnem postopku, ki predvideva dva meseca od vloge do izdaje potrdila o uveljavljeni pokojnini, je za zdaj bolj ali manj simbolčen. Se nikjer uresničen...

— No, s kakšno urgenco se že da pospešiti postopek in malce skrajšati čas...

Predstavniki Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje:

— Mi v Ljubljani smo zelo obremenjeni. V Celju, Mariboru in Kopru je malce boljše. Ljudje tam manj časa čakajo na odločbo...

FASCIKEL — TEŽAK »TONO«

Ko mi je S. M. iz Ljubljane (bržkone je takih primerov tudi v drugih krajih Slovenije več!) pripovedoval svojo ugotovilo, ko je uveljavljal pokojnino, mu je skorajda nisem mogel verjeti.

Takole mi je povedal:
— Za uveljavitev pokojnine sem moral predložiti kar štirindvajset različnih dokumentov in potrdil. Res je sicer, da je moj primer v nekem smislu bolj zapleten, vendar se mi zdi, da je bilo ravno polovica dokumentov odeč, ker so se ponavljali v taki ali drugačni obliki. Toda ker so predpisi prepisani, sem jih moral prinesiti. In če verjamete ali ne, uslužbenec, ki rešuje moj primer, mora biti pravi atlet, če hoče prekladati mapo, v kateri so vsi dokumenti ki sodijo k mojemu vprašanju... In potem ko sem končno v dveh mesecih vse skupaj spravil, bom verjetno še dolgo čakal, da bo pri vhodnih vratih mojega stanovanja zazvonil zvonec poštarja, ki mi bo pomohl pod nos denarno nakazilo prve pokojnine.

S. M. ni edini upokojenec, ki ga tarejo ti problemi. In mnogi ne najdejo odgovora (vsaj takega, ki bi jih zadovoljil), zakaj je temu tako.

Pa smo vprašali:

— Ali menite, da je tako dolga doba reševanja pokojnin potrebna in utemeljena? Ali gre morda tudi na rovaš nezadostne strokovnosti uslužbenec, ki rešujejo te probleme? Ali jih imate dovolj ali premalo?

Na republiškem zavodu so kratko in jedrnatno odgovorili:

— Preveč in premalo!

Kakorkoli že, dolgo čakanje na prvo pokojnino je vsekakor zelo neprijetno za vse tiste, ki so odšli v pokoj.

— Je mar to res tako zelo zamotano, da je treba »sedeti« pri vsakem spisu od štiri do šest mesecev? — me je ob koncu vprašal še ne tako stare upokojenec S. M. iz Ljubljane.

Nisem mu odgovoril, ker tega nisem mogel... Vem samo to, da v nekaterih zahodnih državah najprej izplačajo pokojnino, potem pa šele naknadno preverjajo predložene dokumente, toda tam so ljudje najbrž bolj pošteni od naših — ali pa imajo tam nemara samo pristojni organi boljše odnos do ljudi, ki po dolgih letih dela odhajajo na zaslužni življenjski počitek?

I. A.

ŽIČNICE Z ZAMUDO

TRADICIJA NEIZPOLNENIH ROKOV ● POSLEDICE Z VELIKO ŠKODO ● ZAVESTNO ZAMUJANJE

Obljuba dela dolg. (Vsaj eden dela) Dolg dela oblubo. Obljuba dolguje delo. (In včasih tudi penale!) Delo oblublja dolg. Zelo dolg dolg. Dolg je zamujen rok, obljuba pa pogodba. Med godbo in pogodbo je ta razlika, da pri pogodbi igra vsak po svoje. Pogodba je običajno uradni vzorni red zamud.

Zamude so v našem vsakdanjem življenju postale že tako pogoste, zakoreninjene, prirojene, da obstaja nevarnost, da se bodo otroci rojevali v Jugoslaviji po enajstih mesecih. Izmed vseh napovedanih rokov so najbolj zanesljive zamude. 29. NOVEMBRA BO OTVORITEV NOVE TOVARNE! — 1. MAJA BO GO TOV ZDRAVSTVENI DOM! — NA DAN BORCEV OTVORITEV SOLE! In potem pride 29. november, ali 1. maj ali dan borcev in je po navadi skopana šele jama ali morda postavljen že celo skelet. Investitor običajno besni, izvajalec del pa še kar naprej vztrajno zatrjuje, da bo tovarna res sezidana do 29. novembra — samo ne vedo še, do katerega.

Obljube z nadaljevanji

In ko je ravno zima in ko smio sredi zimske sezone in ker brez žičnic ni z zimske sezone nič — vzemimo primer žičnic. Lansko pomlad smo optimistično pisali izjave odgovornih... Letos konec zimskega spanja! Jeklene vrvi obetajo zimskemu turizmu novo obdobje... Sedaj je zima tu in vse je kot lani.

Poglejmo lanski kaleidoskop obljub. Do letošnje zime — nekateri so bili celo še natančnejši in so napovedali celo točen datum: do 29. novembra (minulega namreč!) — bo stekla v Sloveniji vrsta novih žičnic in vlečnic:

- Žičnica na Vogel.
- Žičnica na Veliko planino
- Žičnica z Jesenic na Crni vrh
- Žičnica na Zelenico (za letos obljubljen le spodnji del enosedeznice.)
- Vlečnica Pohorje — Sever — Stolp
- Vlečnica Slovenj Gradec — Stari grad
- Vlečnica Skofja Loka—Stari vrh

Sedem čudežev — sedem obetajočih žičnic — sedem otipljivih obljub, od katerih do danes še niti ena ni izpolnjena. Niti ena od vseh sedmerih obljubljenih žičnic do danes, ko se zimska sezona po-

veša v drugo polovico, še ni dograjena.

Zakaj oblubljanje? Iz navade? Tako oblubljanje ima lahko kaj klavne posledice. Vzemimo za primer hotel »Zlatorog« v Bohinju, ki je na rovaš žičnice na Vogel za letošnje zimsko sezono že sklepal pogodbe z inozemskimi turističnimi agencijami iz Avstrije, Nemčije, Švedske in Nizozemske. Tik pred začetkom zimske sezone so morali zaradi nedograjene žičnice pogodbe odpovedati.

● Žičnica na Vogel 29. novembra ni stekla.

Tudi na Veliko planino ne. Toda — vsaj delali so jih. Drugih še delati niso začeli. Sredi decembra sem se mudil v Bohinju.

— Januarja bo stekla. Sedaj smo dobili napeljalce. »Metalna« zdaj za gotovo oblublja, so mi takrat dejali na gradbišču.

Dan kasneje sem v Ljubljani povprašal v projektiivno konstrukcijskem biroju »Metalna« kako je z žičnicami.

— Najprej bomo zgotovili žičnico na Veliko planino.

— Kdaj bo stekla?

— Predvidoma v začetku januarja.

— Kaj pa na Vogel?

— Na Vogel pa konec januarja.

Zdaj smo na začetku februarja. Niti žičnica na Veliko planino niti na Vogel še vedno ne obratuje. Obljube v nadaljevanjih. Prihodnjic dalje...

Negotovost na začetku

Prihodnjic dalje... je bilo minulo sredo. Nerodna zadeva... toda delovna samozavest (in naročilo šefa!) premagala sramežljivost in spet — konstrukcijski biro »Metalna« iz Maribora.

— Kako je z žičnico na Vogel?

— Zdaj je tik pred zadjci.

— Obljubljen je bila že do 29. novembra?

— Roki so bili pač zamujeni. Mislim, da o tem ne bi več pisali, saj je bilo že dosti napisanega. Nastopile so manjše težave pri novih proizvodih, ki jih šele uvažamo. Obe žičnici, na Vogel in na Veliko planino, bosta stekli konec februarja ali pa v prvih dneh marca. Tako vsaj računamo.

— Kaj pa z drugimi žičnicami?

— Odložene so na leto štirinšestdeset.

ogledalo

CENTRALNA AFRISKA DELEGACIJA JE MRTVA.

(TT 28. januarja — v reklami za »Tovarisa«.)

Zadeva ni tako tragična. Umrla je samo osovražena Centralnoafriška federacija.

Časten poraz z učitelji nogometa. — Olimpijski hokejski turnir v Innsbrucku sta začeli Kanada in Jugoslavija.

(Delo 28. januarja — »Olimpijski Innsbruck je zaživele«)

Le komu se mota v času zimskih olimpijskih iger po glavi nogomet?

Dvojčici Kessler imata množico občudovalcev v baru hotela »Bavarsko dvorišče« v Münchnu.

(Ljubljanski dnevnik 28. januarja — podpis pri sliki na osrednjih dveh straneh.)

Celo v Ljubljani smo imeli »Bavarski dvor«, pa bi imeli v prestolnici Bavarske samo »dvorišče«? Potemtakem bi bil »Hofrat« dvoriščni svetnik.

Bobni skozi džunglo - pozdrav Ralphu Bunchu!

Osem pisem mednarodne korespondence tednika „TT“ z živečimi Nobelovimi nagrajenci za mir:

»Jugoslovanski narodi že desetletja z velikim zanimanjem spremljajo vsakoletno razdeljevanje Nobelove nagrade za mir — najvišje svetovno priznanje za uspehe v boju za mir. Jugoslavija na čelu s predsednikom Titom je med najvnetejšimi zagovorniki bratstva med ljudmi vseh kontinentov, političnih prepričanj in ras. Izredno bi bili zadovoljni, če bi odgovorili v naši mednarodni korespondenci z Nobelovimi nagrajenci za mir na šest vprašanj:

1. Kako ste bili obveščeni o dodelitvi Nobelove nagrade za mir?
2. Alfred Nobel je v oporoki zapisal, da zapušča svoje premoženje med drugim tudi za vsakoletno nagraditev tistih, ki so največ prispevali za bratstvo med narodi! Ali mislite, da je bil Nobelov komite norveškega parlamenta vedno objektivni pri izbiri nagrajencev?
3. Ali osebno poznate Nobelove nagrajence za mir, ki še živijo?
4. Vaš hobby v privatnem življenju?
5. Kaj mislite o teoriji, da je vojna »nujno zlo«?
6. Vaš najpomembnejši državnik v boju za mir?

Uredništvo tednika TT

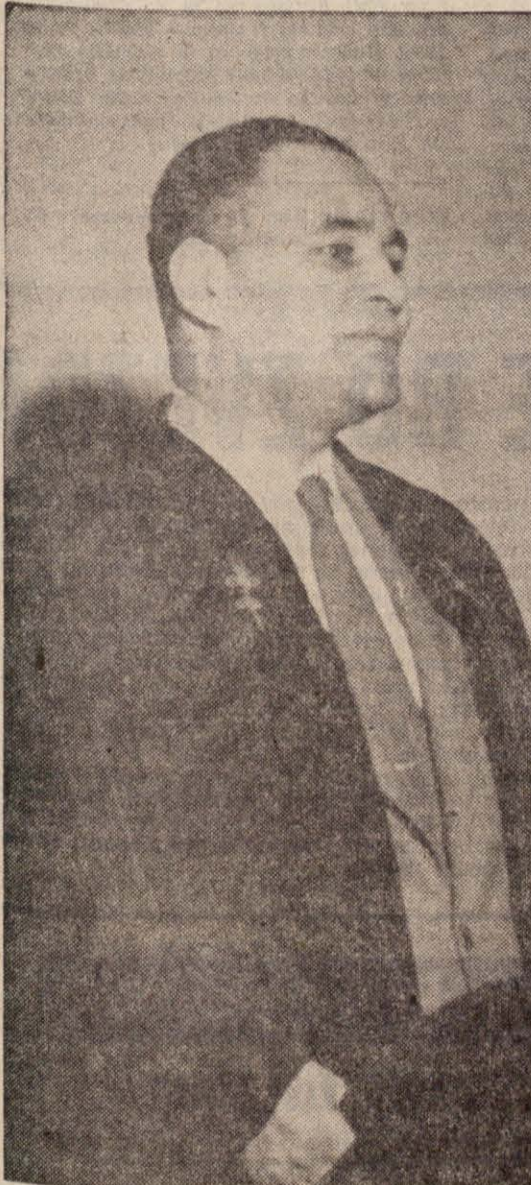
Čakali smo tri tedne in prvi odgovori so prispeli...

Ralph J. Bunche

BUNCHE: STRELI V PALESTINI

New York — Ljubljana:

- RALPH JOHNSON BUNCHE
- PODSEKRETAR OZN
- datum in kraj rojstva: 7. avgust 1904 v Detroitu (Michigan)
- študij na univerzah: California v Los Angelesu, Harvard in Capetown
- naslov: 115-24 Grosvenor Road, Kow Gardens, New York, ZDA.

Januarja 1949 sta Izrael in Egipt sklenila premirje. Streljavi v Palestini so utihnili. Ralph Bunche se je slaven vrnil v New York. Zadnje dni septembra 1950 je Storting — Nobelov komite

Posebni odposlanec generalnega sekretarja OZN U Tanta Ralph Bunche je odigral pomembno vlogo tudi pri reševanju politične krize v Kongu in Katangi, kjer so vojaki čet OZN v modrih čeladah po mesecih in mesecih borbe — predvsem z najemniki Combeja — vendarle vzpostavili red.

norveškega parlamenta — v Oslu razglasil odločitev, da je Nobelov nagrajenec za mir za leto 1950 Ralph Johnson Bunche (ZDA)! Zakaj?

Stirimotorno letalo z napisom UN — v našem prevodu OZN — je vzletelo z letališča v New Yorku. Grof Folke Bernadotte in Ralph Johnson Bunche sta dobila novo nalogo mednarodnega posredovanja. Smer: otok Rhodes v neposredni bližini bojnih položajev v Palestini. Začela se je vojna med Izraelom in Egiptom. Bilo je leta 1947. Mislija sta, da bosta ostala na Rhodusu in v Palestini največ nekaj tednov. Zmoliha sta se. Minilo je leto brezuspešnega posredovanja med nezaupljivimi Arabci in političnimi voditelji Izraela.

Septembra 1948. Grofa Folke Bernadotta in kolonele Andreja Serota so ubili iz zasede. Ralph Bunche so večkrat v zadnjem trenutku opozorili na nevarnost, toda smrt prijatelja Bernadotta ni mogla omajati njegove vere v premirje med Arabci in Izraelci, ki bi rešilo tisoče in tisoče mladih življenj. Strelji so življali okoli patrulje z belo zastavo, ko je odhajala iz enega tabora v drugi. Minili so meseci barantanja z dobrikanjem, svojstveno šarmantnostjo in ustrahovanjem hkrati. Mir v Palestini so podpisali januarja 1949.

Oslu, 10. decembra 1950. Govor Ralph Bunche ob sprejemanju Nobelove nagrade za mir: »Zelim poudariti, da ta Nobelova nagrada za mir pripada tudi grofu Folke Bernadottu in kolonelu Andreju Serotu, da pripada vsem mrtvim posredovalcem OZN v Palestini, da pripada tudi Varnostnemu svetu OZN in vsem, ki so podprli našo akcijo mirovnega posredovanja med Izraelom in Egiptom! Med 28 protikandidati so bili bivši predsednik ZDA Harry Truman, general George Marshall, premier Anglije Winston Churchill in premier Indije Pandit Nehru.

Misli Ralph Johnsona Bunche so v tistih dneh življenjskega trumfa tavale — od dežele do dežele, od naroda do naroda. Malaja, Kitajska, Japonska, Indonezija, Filipini, Havaji, Kenija. Bobni skozi džunglo so v črnih vasi Kenijskega visavja pozdravljali Ralph Bunche, črnca iz New Yorka, ki je s skorajda razbitim fordovim potoval od vasi do vasi. Bilo je tik pred drugo svetovno vojno. Piemenski ceremonijali in pojedine ob več kot 40°C so se končali pozno v noč. Potoval je po Aziji in Afriki s pomočjo znanstvenega raziskovalnega sveta za socialna vprašanja ZDA.

Politična kariera Ralph Johnsona Bunche — prvega črnca z Nobelovo nagrado — se je po nekaj letih predavanja na univerzi Harvard, kjer je leta 1932 tudi sam doktoriral, nadaljevala v palači OZN na Manhattanu. Sedem let je delal v OZN kot podsekretar brez resorja sekretariata OZN, medtem ko je od julija 1952 podsekretar OZN, z drugimi besedami pomočnik generalnega sekretarja OZN U Tanta ali druga politična osebnost svetovne organizacije.

Sest odgovorov Ralph Bunche:

1. Dobro se še spominjam, da sem bil na kosilu v Združenih narodih v Lake Successu, ko so mi nekega septembrskega dne sporočili, da sem dobil Nobelovo nagrado za mir. Zares nisem verjel, toda kmalu so mi izročili še telegram iz Osla.
2. Nikoli nisem razmišljal o dobitnikih Nobelove nagrade niti pred podelitvijo niti po njej, tako da zares nimam osnov za kakršnokoli odgovor. Moj vtis je, da je Nobelov komite v Oslu zelo resen in objektivni.
3. Alberta Schweitzerja, Phillipa Noel-Bakerja, Linusa Paulinga.
4. Branje, gledališče, opere, koncerti, šport.
5. Ponovno želim izraziti svoje popolno nesoglasje s kakršnokoli teorijo, ki navaja definicijo »vojna je nujno zlo«. Vojna ni neizogibna. Posledica vojne ne more biti kakršnokoli dobro za človeštvo.

6. Mislim, da ni nikogar na svetu, ki bi se boril za mir bolj vztrajno in učinkovito kot generalni sekretar OZN U Tanta.

P. D. Dominique Pire

PIRE: VASICA ANNE FRANK

Huy — Ljubljana:

- DOMINIQUE GEORGES PIRE
- BELGIJSKI DOMINIKANEC
- datum in kraj rojstva: 10. februar 1910 v Dinanzu
- študij na univerzah: Rim in Louvain
- naslov: 28 Plaine de la Sarte, Huy, Belgija.

Dominique Georges Pire je začel 31. maja 1959 graditi v bližini Wuppertala vasico Anne Frank. Ze 10. decembra 1958 je po slovesnosti ob prejetju Nobelove nagrade za mir razlagal zbranim novinarjem: »Teh 45.000 dolarjev Nobelove nagrade bom uporabil za gradnjo vasi Anne Frank. Moja sestra vasica za brezdomce in begunce bo na Norveškem ali v Nemčiji. Tisoče brezdomcev že prebiva v Aix la Chapelle (ZRN), Bregenzu (Avstrija), Augsburgu (ZRN), Berchemu (Belgija) in Spiessenu (ZRN). Seta vasica bo mogočen in trajen spomin na židovsko dediško, ki je s 14 leti umrla v taborišču smrti v Bergen-Belsenlu.

Prvo vest o želji Dominique Pira, da zgradi vasico Anne Frank, so objavili časopisi vsega sveta obenem z zanimivostjo iz Osla, da so v neki trgovini prodali 300 izvodov »Dnevnika Anne Frank« s podpisom Nobelovega nagrajencev po zvišanju ceni 100 kron in da bodo celotni izkupiček namenili za gradnjo vasi v bližini Wuppertala. Dominique Pire je naslednji dan predaval v Oslu v sežu Nobelovega komiteja, ker je pravilo Nobelovega komiteja, da mora vsak Nobelov nagrajenec za mir govoriti v Oslu najpozneje v roku enega leta! »Moje so zgradili preveč židov in vse premalo mostov!« Newtonove besede so bile prve besede govora.

Dominique Pire se je vrnil v Huy in v svoji pisarni na 35 Rue du Marche je med pošto odprl tudi pismo Otta Franka, očeta male Zidinke Anne Frank: »Bral sem o vaši nameri, da zgradite vasico za brezdomce z imenom moje hčerke Anne. Lahko si predstavljate, kako globoko me je ganila vaša ideja in, ker želim žrtvovati finančna sredstva — dobijena z izdajo dnevnika moje hčerke — za dobrobo in kulturne namene, sem vesel, da lahko priložim 1.000 dolarjev za vasico Anne Frank.«

Odgovor Dominique Pira: »Najlepša hvala za 1.000 dolarjev, ki bodo preoblikovani v zidove vasi Anne Frank. Fotografija vaše hčerke Anne visi že nekaj mesecev na steni v moji pisarni in preko njenega obraza vidim tisoče, ki so trpeli in ki še trpijo. Fotografija Anne Frank me navdaja s pogumom v boju za boljše življenje brezdomcev! Res je, da v pisarni visi fotografija Anne Frank med

fotografijami šestih vasic za brezdomce, da stoji v kotu ob pisalni mizi avtoportret v olju dr. Alberta Schweitzerja, ki je svoje premoženje — pridobljeno z zdravljenjem ob ekvatorju v Afriki — podaril za eno izmed vasic za brezdomce, ki jih gradi Dominique Pire.

Zivljenjska zgodba Nobelovega nagrajence Dominique Pira je zgodba dominikanskega očeta, ki je bil med drugo svetovno vojno kljub zasledovanju SS vodja majhne tajne skupine narodnega odpora, ki je duhovni vodja Univerze miru v Huyu, ki je med obiskom Pakistana konec leta 1960 obiskal tudi pokrajino Chittagong in ob pogledu na revščino po grozotnem ciklonu s 16.000 smrtnimi žrtvami odpotoval v Evropo z eno samo željo, da z nabranimi 1.000.000 dolarji zgradi Otok miru, kjer bi dobilo najnujnejša sredstva za življenje 24.000 ogroženih prebivalcev Pakistana. Dominique Pire je duhovni vodja mednarodne agencije »The heart open to the world« (Sre — radodarno za vse svet), ki s finančno pomočjo posameznikov in svetovnih organizacij rešuje življenjske probleme na vseh kontinentih.

Odgovori Dominique Pira:

1. Bilo je 9. oktobra 1958 v sprejemnici ministrstva dominikanskega brata Xhaufflaira. »Oče — želijo, da takoj pridete v vaš urad v Rue de Marche« — so me telefonično obvestili okoli dveh. Vedel sem, da se je moralo zgoditi nekaj resnega, ker me drugače ne bi klicali. Nesreča? Požar? Nisem mogel zdržati in iz vratarske lože sem poklical sekretarko. »Oče — ne morem vam reči, ali je šala ali ne, toda Associated Press želi čimprej pogovor ob podelitvi Nobelove nagrade za mir. Verjel sem šele, ko sem dobil prve telegramske čestitke. Zakaj me niso obvestili iz Osla? — sem se spraševal. Res je, da so iz glavnega mesta Norveške poslali telegram že dopolne, toda ker so slabo napisali naslov, so telegram poslali namesto v Huy v vasico Huyse v Flandriji. »Neznans« — so odgovorili iz Huya in tako sem končno dobil telegram v Huyu ob 16.30. Radio Luxemburg je na primer objavil vest o podelitvi nagrade že drugič v poročilih ob 16.00 ali z drugimi besedami — ves svet je vedel, da sem Nobelov nagrajenec, samo jaz ne!

2. Mislim, da imate lahko popolno zaupanje v Nobelov komite norveškega parlamenta. Res je, da osebno poznam prav vse člane in prepričan sem, da so to ljudje največjih moralnih kvalit. Kandidatov je vsako leto na stotine in tudi vsak Nobelov nagrajenec lahko predlaga svojega. Nimam skrivnosti, da je moj kandidat duhovni naslednik Ghandija Vinoba Bhave.

3. Dopisujem si s prav vsemi živečimi Nobelovimi nagrajenci za mir, vendar se doslej še nisem srečal z Albertom Luthulo in Linusom Paulingom.

4. Za hoby ne najdem časa!

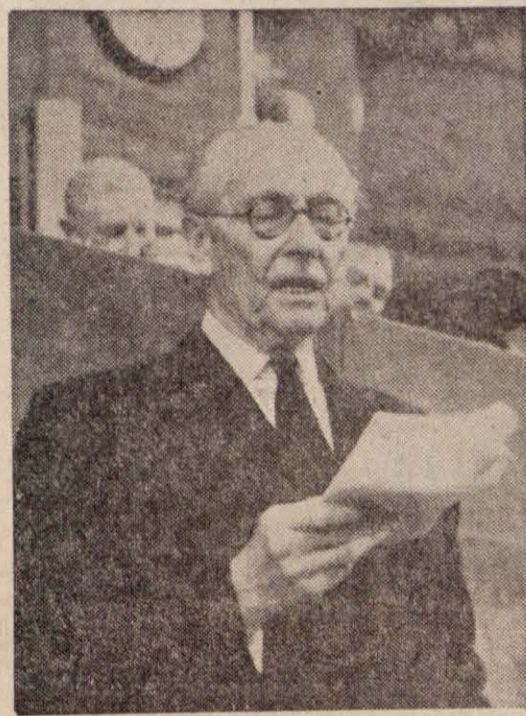
5. Vsaka teorija, da je vojna »nujno zlo«, je laž.

Philip Noel-Baker

BAKER: RAZOROŽITEV ŽE JUTRI?

London — Ljubljana:

- PHILIP NOEL-BAKER
- CLAN SPODNJEGA DOMA V PARLAMENTU
- leto rojstva: 1889.
- študij na univerzah: Cambridge, München in Sorbonna
- naslov: 156 South Eaton Place, London S.W. 1, Anglija

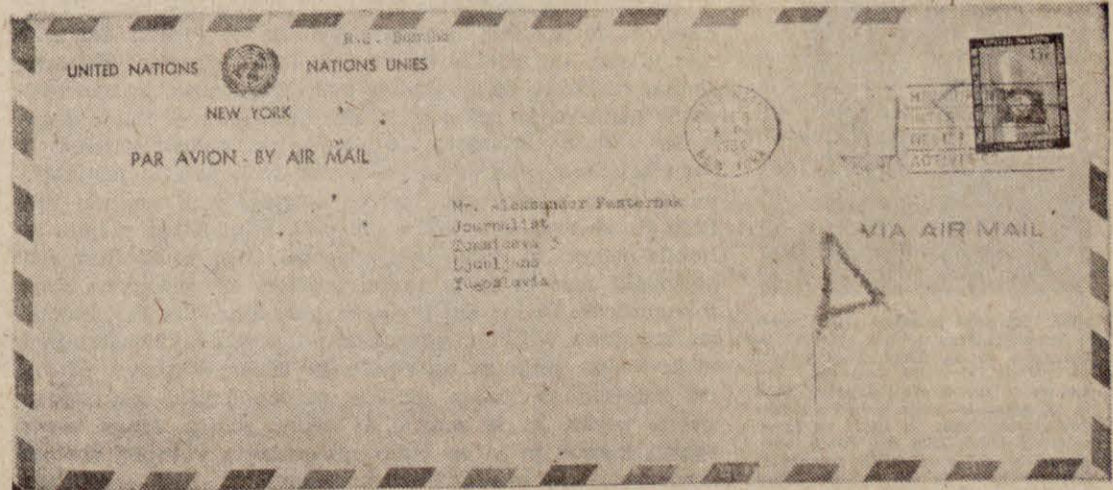
Philip Noel-Baker, nekdanji predsednik laburistične stranke in olimpijskega komiteja Velike Britanije, je svetovnoznana osebnost političnega in športnega življenja. Minister v Attleejevi vladi 1950—1951. Zanimivo je, da je Philip Noel-Baker na olimpijskih igrah v Antwerpnu leta 1920 in Amsterdamu leta 1928 zastopal Veliko Britanijo v teku na 1.500 m! »Nobelova nagrada ni podeljena meni, temveč ideji razorožitve« — je izjavil ob sprejemanju svetovne nagrade v Oslu. Res je, da je bila razorožitve življenjski cilj priljubljene člane spodnjega doma angleškega parlamenta.

Sest odgovorov Phillipa Noel-Bakerja:

1. Univerza Nobelovega komiteja iz Osla je bilo zame prvo obvestilo o dodelitvi Nobelove nagrade za mir.
2. Nobelov komite norveškega parlamenta je pri tečajni izbiri dobitnikov Nobelove nagrade za mir odločil s skorajda skrajno mero poštenosti in pravičnosti.
3. Med živečimi Nobelovci za mir ne poznam samo dr. Alberta Schweitzerja.
4. Moj hoby — šport in druge aktivnosti na prostem: atletika, namizni tenis, planinarstvo in sprehodi.
5. Vse vojne so brezkoristna pot urejanja mednarodnih sporov. Hitlerjevo in Mussolinijevo agresijo bi morali ustaviti ali z drugimi besedami — agresijo bi lahko preprečili.
6. Velika večina vodilnih državnikov je spoznala nujnost prenehalo oboroževalne dirke in groženj z atomsko vojno. Predsednik SZ Nikita Hruščov podpira dolgotrajno politiko splošne in popolne razorožitve ter miroljubne koeksistence. Lyndonu Johnsonu je zagotovitev mirnega sveta ključna naloga prvih mesecev v predsedniški pisarni. Mnogostanska razorožitve pod mednarodno kontrolo je tehnično samo še vprašanje jutrišnjega dne. Močno in združeno mednarodno javno mnenje zahteva hitrejši napredek v razorožitvi.

Norman Angell

- NORMAN ANGELL
- ANGLESKI SOCIOLOG
- leto rojstva: 1872.
- naslov: Stone Cottage, Fernden Hill, Haslemere, Surrey, Anglija.

Sest odgovorov Normana Angella:

1. Med predavanjem v Severni Angliji. Zares nisem niti slutil, da sem med kandidati za Nobelovo nagrado za mir.
2. Nimam vzroka, da bi dvomil v željo Nobelovega komiteja, da med precejšnjim številom primerljivih kandidatov izbere najzaslužnejšega.
3. Lesterja Pearsona, Lorda Boyda Orra, Phillipa Noel-Bakerja, Ralpa Bunche, Dominique Pira.
4. Jadranje na manjših jachtah. Ali mi lahko verjamete, da sem pred leti še jadral na mali jacht — popolnoma sam — več kot mesec dni...?
5. Vojne niso »nujno zlo« — ampak znamenje pomanjkanja človeške modrosti, da bi živeli v človeški skupnosti brez nasilja. Upajmo, da bodo politiki nekega dne spoznali, da je možno živeti brez človeškega »poželenja« po vojni, preden nas atomsko orožje ne pokonča.
6. Državnika z najpomembnejšo aktivnostjo za ohranitev miru sta Lyndon Johnson kot naslednik pokojnega Kennedija in Douglas Home, ministrski predsednik Velike Britanije.

Boyd Orr

- BOYD ORR
- SKOTSKI FILOZOF
- študij na univerzah: Glasgow
- leto rojstva: 1880.
- naslov: Brechin, Angus, Škotska.

Sest odgovorov lorda Boyda Orra:

1. Zanimivo je, da sem izvedel za Nobelovo nagrado prek britanskega radia pred uradnim obvestilom iz Osla.
2. Prepričan sem, da je Nobelov komite kolikor je možno objektivni pri izbiri nagrajencev.
3. Skorajda vse.
4. Delo na farmi.
5. Teorija o vojni kot nujnem zlu je napačna. Vojna je surovost in tako ne more doseči v našem času ničesar, razen razdejavanja in smrti.
6. Najpopularnejši državnik v boju za mir je v naši državi Harold Wilson, vodja laburistične stranke in tako pričakujem, da bo zmagal na naslednjih volitvah.

A. PASTERNAK

ZLATA LISTA NOBELOVIH NAGRAJENCEV ZA MIR

- 1901 — H. Dumant (Svica) in F. Passy (Francija)
- 1902 — E. Ducommun (Svica) in A. Gobat (Svica)
- 1903 — W. Cremer (Anglija)
- 1904 — IIR Zeneva (Svica)
- 1905 — B. Suttner (Avstrija)
- 1906 — Th. Roosevelt (ZDA)
- 1907 — E. Moneta (Italija) in L. Renault (Francija)
- 1908 — K. Arnoldson (Svedska) in F. Bayer (Danska)
- 1909 — A. Beernaert (Belgija) in P. Constant (Francija)
- 1910 — IFB Bern (Svica)
- 1911 — T. Asser (Nizozemska) in A. Triel (Avstrija)
- 1912 — E. Root (ZDA)
- 1913 — H. La Fontaine (Francija)
- 1917 — IRKK Zeneva (Svica)
- 1919 — W. Wilson (ZDA)
- 1920 — L. Bourgeois (Francija)
- 1921 — K. Branting (Svedska) in C. Lange (Norveška)
- 1922 — F. Nansen (Norveška)
- 1925 — A. Chamberlain (Anglija) in C. Dawes (ZDA)
- 1926 — A. Briand (Francija) in G. Stresemann (Nemčija)
- 1927 — F. Buissson (Francija) in L. Quidde (Nemčija)
- 1929 — F. Kellogg (ZDA)
- 1930 — N. Söderblom (Svedska)
- 1931 — N. Butler (ZDA) in J. Adams (ZDA)
- 1933 — N. Angell (Anglija)
- 1934 — A. Henderson (Anglija)
- 1935 — C. Ossietzky (Nemčija)
- 1936 — C. Lamas (Argentina)
- 1937 — R. Cecil (Anglija)
- 1938 — INAF Zeneva (Svica)
- 1944 — IRKK Zeneva (Svica)
- 1945 — C. Hull (ZDA)
- 1946 — E. Balch (ZDA) in J. Mott (ZDA)
- 1947 — AFSC (ZDA) in BSFSC (Anglija)
- 1949 — J. Boyd Orr (Anglija)
- 1950 — R. Bunche (ZDA)
- 1951 — I. Joushaux (Francija)
- 1952 — A. Schweitzer (Francija)
- 1953 — G. Marshall (ZDA)
- 1954 — Urad UNCR (ZDA)
- 1957 — L. Pearson (Kanada)
- 1958 — G. Pire (Belgija)
- 1959 — Ph. Noel-Baker (Anglija)
- 1960 — D. Hammarskjöld (Svedska)
- 1961 — A. Luthuli (JAU)
- 1962 — L. Pauling (ZDA)
- 1963 — IRKK Zeneva (Svica).

Kratice:

- AFSC — American Friend Service Committee.
- IR — Institut de droit international.
- IFB — Bureau international permanent de la Paix.
- IRKK — Comité international de la Croix-Rouge.
- SFC — Friends Service Council.
- INAF — Office international Nansen pour les Refugiés.

ANGLIJA: SLABI OBETI

Novo leto angleškega filma se je pričelo z — nezaposlenostjo velikega števila filmskih delavcev in s tem v zvezi s krizo proizvodnje. Tu mislimo predvsem na proizvodnjo umetniško pomembnejših filmov, ki nastajajo v Angliji pod pokroviteljstvom tako imenovanih neodvisnih producentov.

Kriza sama ni toliko ustvarjalnega značaja, ampak je pogojena s svojvrstnim mopolnim položajem dveh

družb, »Rank« in »A. B. C.«, ki sta lastnici dveh pomembnih mrež kinematografov po vsej Angliji. Razen tega pa ti družbi tudi sami proizvajata filme, ki jim dajeta prednost pri prikazovanju v svojih kinematografih. Ker so v ti mreži vključeni skoraj vsi kinematografi, morajo drugi, neodvisni producenti, čakati s svojimi zgotovljenimi filmi, dokler jih katera od obeh družb ne uvrsti v program. Čakanje se večkrat

nih režiserjev zelo otežuje, saj morajo čakati več kot leto dni, preden sploh kdo vidi njihov film in jim ponudi novo režijo. Ekonomsko pa vpliva pri producentih. Banke so namreč zelo neupljuje in trenutno dajajo kredite samo najbolj znanim neodvisnim producentom, pa še ti se morajo za vsak kredit boriti. Tako pade cela vrsta dobrih načrtov v vodo. Pogledimo si tak primer: Film producenta Raymonda

vo življenje, kot je pred leti prvi storil Karl Reisz v filmu »V soboto zvečer, v nedeljo jutraj«. Glavno vlogo igra mlada igralka Rita Tushingham, ki je bila nagrajena v Cannesu za vlogo v filmu »Okus po medu«. »The Leather Boys« je bil končan že marca lani — prikazali pa ga bodo v široki mreži kinematografov šele marca letos. Producentov dolg banki se je zaradi tega povečal za osem tisoč funtov in bo stal film 115.000 funtov. Producent Stross pa pravi, da je to kljub temu še vedno za okrog 50.000 funtov ceneje, kot katerikoli film podobnega žanra in kvalitete, ki ga izdelata omenjeni družbi. Kljub temu torej, da je ta film toliko cenejši in tudi kaže, da bo uspel pri publiki — je moral čakati v vrsti celo leto!

Serični angleški tisk in radio sta v zadnjem času začela precejšnjo kampanjo proti temu monopolizmu. Družbi »Rank« in »A. B. C.« pa stojita neomajno na svojem stališču in pravita, da je film industrija in da gledalcu ni mogoče ukazovati, kaj naj gre gledat. Pokazalo se je že, da gledalec hoče predvsem zabavo — in dolžnost industrije je, da mu jo tudi nudi. Zvesti tem načelom obe družbi mnogokrat dajeta prednost ameriškim filmom in jih vključujeta v programe svojih kinematografov, medtem ko angleški čakajo v vrstici.

V zadnjih mesecih se je položaj delno še poslabšal, ker se je vladna organizacija za podporo filma »National Film Finance Corporation« odločila, da proda privatnim kupcem svoje delnice pri družbi »British Lion«. Država je namreč leta 1955 sanirala to družbo in prevzela skoraj polovico njenih delnic. »British Lion« je odtlej uspešno stal ob strani razvoju angleškega filma, ker je pomagal neodvisnim producentom in vnaprej odkupljal njihove filme. Prav gotovo pa bo ta liberalnost odpadla, če bo družba prišla v privatne roke — baje se zanjo zanima celo »Rank«.

V nasprotju z dejanskim položajem pa je britanska tedenska revija »Kine Weekly«, ki je glasnik distributerjev, za leto 1964 zelo optimistična. Revija piše, da je zelo ohrabrujoče veliko število načrtov vseh družb za letos.

Najlepša džungla je v Kaliforniji

Razni veliki lovi, pri katerih lahko kamera zatava v pragozd ali džunglo in pogleda v oči najrazličnejšim zverem, so bili že od nekdaj priljubljena filmska tema, toda do prave veljave, ki hkrati pomeni tudi začetek padca, so prišli šele v tem desetletju. V minulih letih so posneli že toliko takih filmov, da sam lovi sploh ne zadostuje več. Zdaj morajo biti divjina samo se ozadje za bolj ali manj napeto pustolovsko zgodbo, v kateri ne manjka krvi in celo umorov, predvsem pa »osrednje« lepotice, ki v »naravnemu« okolju večkrat pokaže vse, kar meni, da je vredno prikazovanja. Najnovejši in kot kaže tudi najbolj uspešen tak film, v katerem niso posebili niti eno sestavino, ki zagotavlja velik obisk, je ameriški »Pokol za zver«. V njem nastopajo (potem ko je John Wayne zapustil snemanje) Robert Mitchum, Elsa Martinelli in Jack Hawkins. Mitchum je pokleni lovec, ki ga Jack

Hawkins najame, da za neki evropski živalski vrt ujame v malajski džungli nadse divjo zver: mešanico leoparda in leva. Hawkina seveda spremlja žena (Elsa), ki se tako nepredvidno kopije, seveda naga, da jo vidi Mitchum in se takoj zaljubi vanjo. Zver seveda ujamejo, toda za Mitchuma je zdaj nevaren Hawkins, ki mu noče kar tako prepustiti žene. In tako se prične zaplet, ki se konča s Hawkino smrtjo. Zver seveda ljubeznivo med lovcem in lepotico. Režiser Phil Karlson se je za eksterierje potrudil celo na Havaje — Malaja se je zdelo Hollywoodčanom le nekoliko predivja — toda najbolj razburljive prizore lova na zver so posneli kar v San Diegu v Kaliforniji, kjer imajo enega najlepših živalskih vrtov na svetu.

Slika zgoraj: Zver je ujeta: »masakr« se lahko prične

Rita Tushingham: angleškemu filmu ne manjka mladih moči

Aznavour: Važen je sistem

Moi se nima trideset let in čeprav samo za kot filmskega igralca spoznal šele v zadnjih časih, je za njim že dvajset let komponiranja in pisanja popevk. Več kot tisoč popevk. »Pravzaprav je to moja prava kariera in tej se ne bom odpovedal nikdar,« pravi Aznavour. Pevec je nadzvojni discipliniran človek, z organiziranim življenjem, s trdnim sistemom. Predsednik je in generalni direktor prave tovarne popevk: 6 družb, 60 uslužbencev, 3 odvetniki, 6 računovodij in tri milijarde frankov bruto prometa na leto.

Aznavour je še bolj s popevkami kakor s filmom prerasel francosko tržišče: polje v petih jezikih, njegove plošče prav enako dobro (v milijonih izvodov) prodajajo v Franciji, Italiji, Zahodni Nemčiji in ZDA. V Parizu bo javno nastopil spet šele leta 1965. Do tedaj je zasadel. Začela se je najdaljša turneja: Južno Francija, Švica, Italija. Potem v marcu vrsta koncertov po Sovjetski zvezi. Od tam pa v ZDA, kjer bo nastopil v New Yorku, Hollywoodu in San Franciscu, in naprej v Kanado pa na Antile in končno v Južno Ame-

riko. Tik pred poljetjem se bo vrnil v Francijo, toda ne bo nastopal na koncertih in na filmu. Skomponiral bo namreč glasbeno komedijo. Ves čas pa bo seveda pisal popevke. Zase in za pevce, ki imajo povodbe z njegovimi družinami. Na filmu ga bomo verjetno videli šele čez dobro leto.

Aznavour si je namreč organiziral življenje tako, da dve leti živi samo za glasbo, snema plošče, nastopa na koncertih, komponira in piše besedila za popevke, dve leti pa večji del svojega časa posveti filmu. In novo dvoletno filmsko obdobje nastopi šele v drugi polovici leta 1965. »To je edini način, če nečem, da se me obdobje naveliča in če hočem letirati sami primerne vloge,« pravi Aznavour.

SVEŽE, BELO OSKAR-JEVO DELO

Izkušena gospodinja ve, kaj želi. Oprano perilo mora biti čisto, belo, sveže, dišeče, zato tudi ona uporablja OSKAR-NOVI. Če želite tudi vi biti zadovoljni kot milijoni gospodinj, ki uporabljajo OSKAR-NOVI, ga kupite z zaupanjem in ga preizkusite. Ugotovili boste, da je perilo sveže, belo OSKAR-JEVO delo!

V Sovjetski zvezi opereta še v modi

»Batmanova, pevka-sužnja« je opereta Nikolaja Strelnikova, ki je doživela izreden uspeh na sovjetskih odrih. V njej je vse, kar sodi v dobro (ali slabo) opereto: ljubezen, akcija, razkošje, slava, lepota, malo tragičnosti in napetosti ter za nateček še nekaj socialnih problemov — vse se dogaja še v času tlačanstva. In glasba je medna prijetna. V Sovjetski zvezi, kjer je ta gledališka zvrst še zelo priljubljena, se je za Strelnikovo opereto kmalu pričel zanimati tudi film. Pa se niso ustavili na pol poti. Filmarji so menili, da bi bila opereta še veliko bolj zanimiva, če je ne bi utesnjeval gledališki oder in če bi akcijo prenesli na neskončne stepe in v gozdove. In kje naj bi ruska pokrajina bila bolj mogočna, kot prav v filmu, posnetem po sistemu kinepanorame, ki še vedno velja za najuspešnejši sistem širokega platna, pri katerem je iluzija globine najpopolnejša. Batmanovo, slavno pevko, ki je pravno še vedno sužnja enega izmed ruskih knezov in ki se kljub zmagoslavju v tujini vrača v domovino, igra mlada Tamara Semina. Njenega izvoljenca, uporniškega voditelja, ki hoče osvoboditi tlačane in kaznovati nasilnega fevdalca, pa Dimitrij Smirnov. Režiser filma, v katerem so opereto obogatili še z dirajočimi trojkami, huzarskimi boji, požigi in prekrasnimi pokrajine in katerega je tudi pariška kritika sprejela precej dobrohotno, je mladci Roman Tihomirov.

Sylvia Koscina: tišina ne vodi k zvezdam

IGRALKA, KI PA NE BO ZVEZDA

»Njena huda napaka je, da ne skrbi za govornice. Da ne stori nič takega, da bi jo lahko opravičili. Ni prijateljica škandalov: ne skače ob zori v rimske fontane, ne nori iz flirta v flirt, ne ločuje se (to tudi zato ne, ker se ni še nikdar poročila), ne zmerja novinarjev in tudi fotoreporterjev ne razbija kamer. Ta, za filmski svet vsekakor nenavadna zmernost ji seveda ne koristi. Med enim in drugim filmskim nastopom jo občinstvo kaj rado pozabi, pa čeprav pomeni skoraj vsaka njena vrnitev na filmsko platno, če ji vloga kolikaj ustreza in če je režiser znal izkoristiti vse njene igralske kvalitete, prijetno presenečenje. Kdo se ne spomni Sylve iz zadnje epizode Biasettijevga filma »Stiri resnice?« Po enem letu nastopov v povprečnih filmih — samih »zgodovinskih« in melodramskih oslarijah — smo jo videli ob Monici Vitti v vsej njeni moči. Blestečo, domiselno, igralsko dovršeno...«

Tako piše italijanska revija »Vie Nuove« o naši rojakinji Sylvi Koscini, ki se kljub temu, da ima že leta priznano precej visoko mesto v italijanski filmski družbi, nikakor ne more prebiti med prve. Producenti in režiserji kaj radi pozabijo nanjo, ko iščejo igralko za kako veliko vlogo. Prepričani so namreč, da se Sylva ne zna uveljaviti in da ne bo nikdar postala zvezda. Pravijo, da ne obvlada »zvezdniškega poklica«, pri katerem sta sicer pomembna igralska umetnost in tehnika, odločilna vloga pa gre tisočim drobnim stvarim, predvsem pa posebnemu »daru« povzročenja hrupa ob pravem (ali nepravem času) in na pravem mestu. Sylva je menda za takšne filmske igralko preveč navezana na dom, preveč mirna in tiha, zunaj norega kroga »public relations«. Večino filmskega občinstva namreč še vedno svajgajajo razne revije, v njih pa Sylva, ki nima ne nezakonskih

otrok ne princev za ljubčke, niti ne dobi toliko prostora. Tudi s televizijo ni imela sreče. Tam, kjer so mnogi igralci osvojili milijone gledalcev, je Sylva izvenela skrajno slabo, blede in nezanimivo. Kaže, da je šele v preteklem letu Sylvi uspelo najti pravo pot navzgor. Po nekaj nezanimivih filmskih nastopih je zablestela v manjši vlogi v Salcejevem filmu »Redovnice«, potem še v filmu »Govornico o ženskah« z Gassmanom pa nekoliko manj v kdo bi vedel kateri filmski verziji Manzonijevih »Zarocencev« in končno zelo uspešno v koprodukcijem filmu »Julija« je prevročev, v katerem je igrala z Dirkom Bogardom.

Ti nastopi so ji zagotovili za letošnje precej pogodb v Franciji, kjer so producenti in režiserji bolj pozorni za prave igralko. In Sylva je s tem zadovoljna: »Zakaj bi se trudila, da bi postala tista, za kar nisem,« meni. »Zvezdnitvo prepustim drugim...«

filmi, ki jih gledamo

PASJE ŽIVLJENJE

Italijanski film v barvah, režija in montaža: Gualtiero Jacopetti; distribucija Kinema, Sarajevo.

Dokumentarni film je vedno bliže življenju kot igrani film, ker hoče zagrabiti resnico trenutka. Tak je tudi filmski esej Pasje življenje, ki hoče iz drastičnih prizorov, ki se dogajajo kjerkoli na svetu, napraviti kritično podobo duhovnega stanja sedanjosti.

Svečali smo se z mnogimi vrhunskimi stvaritvami italijanske dokumentarne škole, mnogo filmov pa nismo videli. O Pasjem življenju je bilo mnogo govorjenja. Nagradili so ga in mislili sem, da bo to spet eden izmed tistih zanimivih potovanj v neznan, prelepe kraje, v katerih se vse blešči s barvah naša obkrožajo mehke melodije. Kot nalasč za počitek. Pa ni bilo tako. Pasje življenje je film brez ljubezni. Če dobro pogledamo te slike, ki vabijo na ogled filma, vidimo, da se na velikih barvnih slikah slika prava stvar, v eno. Presenečeno oko hitro opazi na eni polovici mater, ki doji dojenčka, na drugi pa mater, ki doji prasička. In še! Dama gornjih slojev se dotika gole domarke. Fotomontaža, ena misel in izhodišče. Samo oster rez je vmes. Kar fotografija ne more razložiti in ozviti, je prepričano režiserjevemu stališču v filmu, sestavi sekvenca. Dve izmed mnogih sekvenc in njuno stikalščice. Eno stikalščice od mnogih na poti ideje. Pokopalščice pov v Los Angelesu. Objokani lastniki psa žalujejo za njim kot za najožjim sorodnikom. In spominke tablice druga ob drugi. Psi, mački, konju. Za to sekvenco v ostrem rezu, na drugem koncu sveta, in restavraciji iz kože slična telesa pov istih pam visjio na mesarskih kljukah, preostali živi psi čakajo na svoj konec v železnih kletkah in se dobrikoajo; za belo pogrniro mizo pa gostje uživajo pasje meso kot delikatno. Pod režiserjevo roko iz trenutkov resnice, iz fotografirane resničnosti nastajajo simboli. Prava stvar se vse skupaj prične s slavljem-njem človeka, z odkritjem spomenika filmskemu zvezdniku Rodolfo Valentini, toda zorni koti kamere nas opozarjajo, da je to pregodaj. Spomenik je zmacel, tisti, ki prisotujejo, pa nosijo še mnoge sledove kamene dobe. Potem hitro obkrožimo svet in se zastavimo v Centralni Afriki, danes, včeraj ali pred tisoč leti, ko človek ubije in je ubit. Vsega je toliko, da bi se rad ubil, toda po filmsko tako pripovedavano, da se ubiti ni mogoče. In tisti prizor, ki razlaga podzavest mladih deklet, ki v veliki parne resničje utoplencev izvajajo umetno dihanje s poljubom in se je pri tem nesramno oko kamere postavilo tako, da ujame v trenutek resnice pravi namen, ki je vse kaj drugega kot formalna resitev socialne, in se globlje nas povabi oko kamere, sil nas, naj gledamo v hamburškem pristanišču, kako se človek zna razrednotiti in se zna zabavati pri tem. Kam se? Navpi, pravi režiser, jaz se nisem pokazal vsega, da bi vas lahko za »pridobil za idejo, ki je v Pasjem življenju. Potovanje se zaključi na gori, kjer domorodci čakajo, da se bo zgodil čudež, da bo prišla odreditev. Domorodci so postavili na vrh gore svoj novi totem: iz listja in vej spleten model letala. Saj letala, ki jih vsak dan pogosteje pretavajo, niso telesa iz onostranstva, kamor so po njihovem prepričanju odšli umrli predniki. Torej od tam pride vse dobro. Zvečer prileže se signalno ogled. In gledajo v nebo. In čakajo. Kaj bodo zagledali. Odraditev, ki jim bi jo morali prinesiti tisti, ki so pred njimi, civilizacija, ali hoto zagledali blestečo svetlobo atomske smrti.

Film Pasje življenje je v celoti, z vsako sekvenco in vsimi kadri na svojo način angažiran klic k razumu.

VOJKO DULETIC

Takole se je Anton Repnik naslikal — če bi uporabil izraz iz modernega slikarstva, bi rekli — ekspresionistično. Sicer pa prevladuje v njegovih delih kmečka motivika, kar lepo predstavljajo podobe »Na pragu«, »Kmečko dvorišče« in »Pogreb v Vuzenicah« (od leve proti desni).

„BOM PA KAJENJE PUSTIL, DA BOM BARVE KUPIL...“

Anton Repnik živi v Vuzenicah v Dravski dolini, v starinski hiši, gotovo nekdanji graščini, ker ima nad portalom izklesana dva grba in letnico 1658. Mož ima 28 let, je poročen in oče petih otrok. Sicer je izučben čevljar, a zaradi premajhnega zaslužka je zapustil privatnega mojstra in odšel na delo v Tovarno poljedelskega orodja in livarno na Muti. V prostem času pa že nekaj let neumorno riše in slika.

Le previdno sva s spremljevalcem stopala po nizko obokanem stopnišču skoraj razpadajoče hiše. Ko sva potrkala na neka vrata, se je oglasil moški glas. Repnika sva našla pri delu, risal je, za to izkoristi sleherni prosti trenutek. Njegovih pet otrok se je moše, tupo, a ne plaho stiskalo na ležišču ob steni. Prostor, kuhinja, približno 3,5 x 4,5 metra velika je malone od vrha do tal obložena s slikami: okorni, čokati ljudje z velikimi očmi in rokami, z velikimi nohti in nekam modrikastovijolično kožo. Vmes živali, hiše, pokrajine. Pogledi z njegovega okna na Vuzenico. Kmečka opravila, prizori s kmečkih dvorišč. Pa risbe. Pod njimi obesa stara okovana pištola na kres in izrezljana lesena čutarica. Torej je tudi zbiralec.

Nekoliko zmeden nama je mlad mož stisnil roko. Ni pričakoval obiska in pravkar je razmišljal o svojem tedenskem obisku v slovenjegraškem Umetnostnem paviljonu, kjer mu profesor Pečko pregleduje slike in mu svetuje, kako naj slika vnaprej. Ta teden mu ne bo treba tja, prihranil bo denar za vožnjo — profesor Pečko je bil z menoj.

Začuden sem si ogledoval obesa platna. »Kaj že dolgo slikate?« sem vprašal kaj nehoto: tako prisrčno preprosta in učinkovita so ta dela.

»Jo, že iz šole sem imel neko nagajenje do tega, do svinčnikov.« Pa se do vsega tega ni sam dokopal? »Na Muti v železarni je bil enkrat obratni sestanek. In tam sem vprašal, če bi bila kaka možnost, da bi se izpopolnjeval v tem slikanju. Pa mi je sekretar pripravil tovariša Pečka, profesorja. In potem sem slikal.«

Kaj pa do takrat? »Do takrat sem samo risal. Tak, sem kaj prerisal... Potem sem se pa odpravil in sem šel v Slovenj Gradec v Umetnostni paviljon. Zdal bo, mislim, že tri leta. Prvikrat nisem vedel, kak bi not prišel, ko so tista vrata obložena. Ali naj bi potrkal? Nisem si upal kaj tak noter...«

Sestra je kuhala kosilo in postalo je vroče. Repnik je odprl okno, najstarejša sedemletna hči — dvojčica Tonka pa je skrbno ovila glavico najmlajši, enoletni sestrici, da bi ji ne pihal. Kar cela majhna gospodinjica je že, čeprav je težko gospodinjiti v tem prostoru...«

»Ko bi le imeli malo večje stanovanje, bi se laže delalo. No pa že gre,« potrdiljivo, mirno ugotovi Repnik. Res je, v dveh majhnih prostorih je težko delati, če žena gospodinjiti in se ti mota pet otrok okrog nog.

Potem pridemo spet na slikarstvo. Tako vpadljivo so njegove podobe, polne tiste prične navtičnosti, ki jo navadno najdemo v delih nepokvarjenih talentov-samoukov.

»Ja, preden sem začel z oljem, sem pa napravil še nekaj v temperi. To je bilo bolj bogo...«

Pa je prinesel prve slike v olju in so bile naslikane že v poznejši Repnikovi značilni lestvici — bolj svetlo modrikasto vijolična

barva kože. Profesor Pečko ga je v tem iskanju podprl in mu koristno svetoval. Zdal dela tako. Doslej je naslikal — morda v letu dni — že čez 25 oljnih podob. In morda okrog 100 risb, kakor sem lahko presodil po zajetni mapi.

Ali vse, kar namerava naslikati, najprej nariše? »Jo, to pa, vse,« je bil bolj kratek z odgovorom.

Pa riše in slika po naravi, kar pred motivom oziroma prizorom, ali po spominu? »Navadno po spominu. Dosti raje po spominu.«

Otroci so zamakneno poslušali naš pogovor. Niso se bali, a bili so tiho kot miške — redkokdaj zaide v to hišo tuje, kaj šele dva. A Tonka je vendar pazila — tretja, še prav majhna sestrica je prosila za pomoč. Pa jo je ročno, kot prava mati, posadila na kahlčo. In spet se je zatopila v naše obzire in besede...«

Ali mu kdo kaj pomaga pri njegovem delu? Vsaj moralno? »Jo, delavci v fabriki in ta bližnji si pridejo sem pogledati kaj delam. Pa pravijo, da jim je všeč...« Profesor Pečko je še dodal, da mu bo zdaj skušal Umetnostni paviljon v Slovenj Gradcu pomagati s slikarskim materialom. Ob tem sem zvedel, kako je prišel do prvih oljnih barv.

»Jaz sem imel eno v les vžgano sliko, pa jo je hotela imeti neka starejša žena iz sosedsčine in mi je dala zanjo moje prve oljne barve in paleto.« Potem sem to ženo spoznal, svojevtrna zbiralka je. Tudi on ima še majhno zbirko novcev, čelado, dve helebarde in dva lesena kipa — enega, ki je domače, kmečko delo samouka in drugega, okrnjenega svetnika, najbrž iz XVII. stoletja. Pa še eno Jakčevo in eno Malešovo skico ter risbo danes že pozabljenega slikarskega sosedva von Pistorja.

Vsi ti predmeti, zlasti pa njegove podobe in risbe prikivajo stene, ki bi sicer kazale goloto. Pohištva ima malo in borno je. Kako živi, kako si privošči slikanje?

»Živimo pa prav skromno. Za obleči si ne moremo kupiti nič novega. Jaz zaslužim v fabriki včasih do 20.000 dinarjev. Barve, platno in čopiče si sam kupujem, slepe okvirje pa sem sam naredil, ko je v hiši tinarstvo,« je pravil brez sence očitanja ali tamaranja v glasu. Potem sem zvedel, da je opustil kajenje, da si je lahko za tisti skromni denar kupil slikarski material! Volja, ki zmora žrtve za dosego cilja je vredna spoštovanja in cilj je vreden uresničitelj!

Od mračnega socialnega poglavja smo spet prešli na njegovo slikarstvo. Morda ni naključje — med svojimi risbami hrani tudi izrezka iz »TTe« o življenjski poti francoskega slikarja Czanna. Prebral ju je skrbno in najbrž ne zaman.

Ali bi si želel kaj doseči s svojim slikarstvom, ali pa slika samo za veselje? »Kot slikar — seveda bi rad kaj dosegel. Pa še nimam predstave, kaj bi mogel doseči. Zaenkrat sem kar zadovoljen s tem, da je moje slikanje tako kot je...«

Knjige in ljudje BALZAC

Stefan Zweig svojega dela o Balzacu nikoli ni dokončal, čeprav se je z njim ukvarjal zelo dolgo. Rokopisi, ki so ostali po pisateljevi tragični smrti med zadnjo vojno, pa so bili razen nekaterih poglavij tako dodelani, da je delo lahko izšlo, ne da bi v knjigi lahko dajalo vtis posebne fragmentarnosti. Vendar je treba upoštevati, da pisatelj sam dela ni imel za dokončano. Celo več, dije se je ukvarjal z njim, bolj se mu je zdelo pomanjkljivo in nekaj pred smrtjo je skoraj do kraja zdvomil, da bi ga sploh mogel dokončati tako, kot si je zamislil.

Z Balzacom so se že pred Zweigom mnogi ukvarjali, tako da do kakšnih bistveno novih odkritij niti ni mogel priti, pač pa je obsežno gradivo lahko izbral in ga na novo oživel s svojo pisateljsko silo. Če je to storil Zweig, je toliko bolj zanimivo, saj je prav njegova generacija postavila Balzaca dokončno na isto mesto, kamor smo ga vajeni uvrščati danes. S tem seveda Balzac ni bil šele prvi odkrit, saj je njegova človeška komedija vzbujala pozornost vse od svojega nastanka, vendar pa na novo ovrednoten in uvrščen prav na tisti vrh, kamor se iz stoletij literarnih prizadevanj reši le pečica imen.

Večja Zweigova zasluga je zato morda neke druge. Kljub številni literaturi o Balzacu spada mnogo del bolj v okvir literarnozgodovinskih študij, znanih le ožjemu krogu. Zweigova biografija »Balzac« (Cankarjeva založba 1963; prevedla Gitica Jakopinova) pa približa pisatelja v privlačnejši pa vendar vrnitri in dovolj dokumentirani obliki mnogo širšemu občinstvu. Čeprav seveda delo, kakršno je, pričakuje od bralca vsaj okvirno poznavanje Balzacovega obsežnega opusa. Zweig sam se namreč v človeško komedijo ne spušta preveč podrobno. Vso pozornost je usmeril v Balzaca, v zanimivost njegove osebnosti. Niti si ni posebej prizadeval, da bi ga tesneje vidjčušil v neko okolje, čeprav bi verjetno tako, nekoliko močneje poudarjeno ozadje lahko močno poudarilo enkratnost in silno avantgardnost Balzacove umetnosti. Izmed takratne literarne družbe se je omejil le na nekaj večjih imen, tako Stendhala, George Sandovo in končno seveda tudi na Victorja Hugoja, čigar znani obisk pri umirajočem Balzacu je celo v celoti vpleten v svoje pisanje.

V širšem literarnem krogu bi bil Balzac vsekakor bolj zanimiv, pa tudi Zweigovo očitno navdušenje zanj bi v takem okviru lahko našlo primernejše, predvsem pa pravičnejše mesto. Tako pa se pisatelj zelo podrobno zadržuje ob Balzacovem zasebnem življenju in se zaradi njegovega težavnega značaja večkrat znajde v neugodnih situacijah, ko mora s svojimi simpatijami vztrajati na njegovi strani in včasih dokaj neprepričljivo očrtni vse navadne smrtnike, ki so kljub obudovanju Balzacovega genija včasih z nejevoljo sprejemali posledice nekaterih njegovih zelo ponesrečenih ambicij. Posebno natančno se Zweig ustavlja ob vseh postajah Balzacovega razmerja z gospo Hansko, z očitno namero, da bi postavil na bolj realno podlago to, večkrat močno romantično interpretirano ljubzensko zgodbo. To prizadevanje se seveda konča v izključno škodo gospe Hanske, ki se je tako ohranila v podobi zelo plehke, malce omejene, vsekakor pa skrajno brezbitne ženske, nikačor vredne, da se njeno ime ohranja v zgodovini tako tesno ob Balzacovo. Mnogo manj pa pisatelja moti ena osnovnih Balzacovih človeških potoz — boleсна želja po imenitnosti, ki se morda ni nikjer tako do kraja realizirala kot v njegovem neustavljivem boju za gospo Hansko, bogato predstavnico visokega plemstva.

Balzacova slika v pričujočem delu zato morda kljub prizadevanjem ni vedno povsem objektivna, pač pa je osebno Zweigova in prav tako zanimiva, morda bolj kot zaradi Balzaca, zaradi Zweiga samega, kot eno poslednjih sporočil umetnika o umetniku in umetnika človestvu.

MARIJA CVETKO

Z VSEH VETROV • Z VSEH VETROV • Z VSEH VETROV • Z VSEH VETROV

Pred dnevi je slavil devetdesetletnico angleški pisatelj Somerset Maugham, ki živi zadnja leta v Cap Ferratu na francoski rivieri. Zdravniki je ob tej priložnosti izjavili, da je pisatelj še vedno trdnega zdravja.

Svetovni gledališki festival v Londonu se bo začel 7. marca s predstavo pariškega gledališča Comédie Française.

Zahodni Berlin je dobil nov simfonični orkester, ki ga sestavlja trideset glasbenikov. Naslov orkestra je »Nemški simfonični orkester iz Berlina«, njegovo dirigent pa je Joachim Wunderlich.

Henry Michaux je francoski pesnik, ki je doslej objavil 46 knjig, pa vendar ga pozna le osek krog ljubiteljev njegove poezije.

Vsako leto prodajo nekaj 250 njegovih knjig, zato so naklada tudi temu primerno majhne — od 850 do 3.200 primerkov. Michaux se ne meni za reklamo in popularnost, ne pušči se fotografirati, ne daje intervjujev, ne udeležuje se literarnih prireditvev, ne daje avtogramov. Razen tega ga tudi ne zanima, kaj menijo kritiki o njem, ker teh ocen niti ne bere.

Igor Stravinski je poklonil originalni partituri svojih del »Posvetitev pomlad« in »Plamen Washingtonski Kongresni knjižnici«.

Italijanski slikar, pisatelj in senator Carlo Levi je predal zunanemu ministruvstvu petico, naj bi omogočilo gostovanje znamenitega vzhodnonemškega gledališča »Berliner Ensemble« (vodi

ga vdova Bertholda Brechta) na letosni prireditvi Maggio Musicale Fiorentino. Petico so med drugimi podpisali tudi Vittorio De Sica, Lucchino Visconti, Sándro De Feo, Mario Monicelli in Vittorio Gassman.

Docent novejšje jugoslovanske književnosti z zagrebške univerze dr. Miroslav Sikel je pred kratkim predaval v Krakovu. Naslov predavanja: »Dela Miroslava Krležes. Govorili je tudi o letih tega pisatelja, ki so že prevedena v poljščino.«

Sovjetska revija »Tvoja književnost« je pred kratkim objavila nobelo »Kazenska kolonija« Franza Kafke. To je prvi natis Kafkovega dela o Sovjetski zvezi, ki so ga doslej imeli za dekadenta in pesimista.

COCTEAUJEVI »TI STRAŠNI STARŠI« V MESTNEM GLEDALIŠČU

V igri »Ti strašni starši«, ki jo je pred kratkim uprizorilo Mestno gledališče v Ljubljani, si je Cocteau prizadeval, da bi upodobil družino, ki sama še naspotuje in se je v tem primeru »hotel poskusiti z igro, ki naj bi bila pravzaprav komedija, samo da bi bili prizori in osebe dramatični...« Na sina ljubosumno mater je igrala Metka Purgljeva, sina Milan Kalan, njegova (in nekdanjo očeto) ljubezen pa Anka Čigojca — pod režijskim vodstvom Jožeta Tirana

Zgodba o hunskem zlatu

V banatski vasi blizu Kikinde se danes živi družina Džukanov, katere predniki so pri Velikem Sent Miklošu v romunskem delu Banata leta 1799 po naključju našli velik zaklad. O tem zakladu menijo, da je hunski in ga zato imenujejo Atilov zaklad. Gre za 23 zlatih posod, ki tehtajo skupaj 16,78 kg. Zdal jih hranijo v dvorcu Schönbrunn, v salonu številka 19, kjer je danes muzej mesta Duja.

Čeprav je od odkritja tega pravljice-nega zaklada preteklo že več kot poldrugo stoletje, je zgodba o tem še vedno živa, še vedno točno vemo, kako se je to zgodilo, ker jo namreč v družini Džukanov še danes prenašajo iz roda v rod.

»To se je zgodilo,« so pripovedovali Džukanovi, »povsem po naključju l. 1799. V Velikem Sent Miklošu, kjer so živeli naši predniki, so dedi širili hišo. Skopali so jarke za temelje in otroci so se igrali in skakali čeznje. Dekletcu, ki mu je bilo ime Soka Džukanov, je spodrsnilo in padlo je v jamo, kjer je bil skopan temelj za hišo. Toda ni se ustavila v plitvi jami, ampak je padla še globlje — v neko tajno skrivališče. Ko so prišli zidarji in starši, da bi jo izvlekli, so imeli kaj videti — dekletce se je povsem nepričakovano znašlo med nekimi starimi kovinskimi posodami.«

Ker pa niso vedeli, da so posode iz čistega zlata in da so neprecenljive zgodovinske vrednosti, so jih uporabljali za

hišno, kuhinjsko posodo. Ena izmed posod je služila za vedro — za prinašanje vode iz vodnjaka. In nekega dne, ko je šla mala Soka, kot po navadi na ulico po vodo, jo je srečal neki tamkajšnji veleposelnik. Ker se je spoznal na starine, je takoj opazil posodo nenavadne oblike. O svojem odkritju je na vso sopo obvestil dunajski muzej. Že po kratkem času so prišli arheologi in odnesli zlate posode, družina Džukanov pa ni

Zaradi Birtičevih obtožb smo se že srečali na sodišču, kjer pa je vedno obljubljal, da bo mruval in ne bo rovaril proti ansamblu »Beneški fantje« in našemu klubu. Slovenska javnost bo po časopisju obveščena, kakšno škodo in zmedo je Anstoft Birtič napravil s svojim ravnanjem, ki ne koristi nikomur, še najmanj pa manjšini beneških Slovencev pri nas in izven meje. Birtičovo sklicevanje na njegovo »narodno« in umetniško delovanje, da bo »narod sam presodil«. Ido ima pravico do spornega naslova in isto o pristavljanju lončka za »že očrščeno živo srebro« pa nam pove samo to, s kakšnimi nameni je Birtič deloval v ansamblu »Beneški fantje«.

Jasno je, da glasbe kakoga naroda nihče ne more vzeči v zakup in tako tudi Birtič ni lastnik beneške narodne glasbe in nikdar ni bil tudi lastnik ansambla »Beneški fantje«. Zato je vsako polemiziranje o tem odveč, pač pa naš klub in ansambel »Beneški fantje« kljub Birtiču: »Dajte študirajte nove skladbe in uspešno širite beneško narodno glasbo, ne pa fujiš me lodij s slovenskim besedištem. Beneški fantje smo po tvoji izjavi iz kulturnega kluba Pavel Morgan nastudiral in na RTV posneli 25 pesmi in skladb, snemali 12 za Jugoton in RTB. Od tebe, tov. Birtič, in tvoje zasebne ansambla pa smo na RTV Ljubljana, žal, slišali dve pesmi pesmi, od katerih pa je ena stara pet let. Čas lahko bolj koristno uporabiš za svoj privatni ansambel in verjeti nam, da tvojemu ansamblu to ne bo škodovalo.«

Za kulturni klub »Pavel Morgan« in ansambel »Beneški fantje« predsednik DANILO SREBERNIK

Odgovor na „Še o Beneških fantih“

Na članek — pojasnilo Antona Birtiča »Se o Beneških fantih in njihovih vložih«, ki smo ga objavili v 3. letniški številki našega lista (TT 21. januarja 1964) smo dobili od vodstva kulturnega kluba »Pavel Morgan« dopis s številnimi korekturami Birtičevih navedb. Ker ta dopis po naši sodbi v nekaterih podrobnostih prestopa normalni polemični ton, ga prorbujemo z neznanimi skrajšavami, ki ne okrnejo bistva. Ker sodimo, da so s tema dopisoma zdaj stališča obeh strani o problemu vodstva, avtorstva oziroma »lastništva« popularnega ansambla »Beneških fantov« pojasnjena, ne nameravamo več objavljati morebitnih nadaljnjih pojasnil oziroma polemičnih prispevkov na to temo.

UREDNIŠTVO

UREDNIŠTVO »TEDENSKÉ TRIBUNE«

V zvezi s člankom Antona Birtiča v TT 21. tega meseca vas prosimo, da pod istim naslovom objavite tole pojasnilo, ki popravila izkrievljene navedbe v Birtičevem članku:

Članek »Se o Beneških fantih in njihovih vložih« Antona Birtiča ne ustreza resnici.

Anton Birtič je bil iz kulturnega kluba »Pavel Morgan« izključen 31. maja 1962 zaradi nekorektnega odnosa ter želje po večji finančni participaciji, kajti vsi člani ansambla »Beneški fantje« so zaposleni in jim je nastopanje v ansamblu »hobby«, medtem ko Birtič ni bil nikjer v »rednem delovnem razmerju in se je preživljal z nastopanjem v ansamblu. Pod njegovim nastiženjem vodstvom našega ansambla »Beneški fantje« je ansambel v 10 letih nastudiral približno 10 novih pesmi, po večini izjucičtvi pa v enem letu 30 pesmi. To jasno dokazuje, da so člani, ki jih je »zapustil«, hoteli študirati nove pesmi, predvsem beneške narodne in s tem napredovati, Birtič pa temu ni bil kos.

Anton Birtič v članku potrjuje dejstva tako močno, da bi Slovec po članku sodil, da je on in samo on odni predstavnik »Beneških fantov« in njihove glasbe pri nas. On da je dal beneški glasbi ton in jo je razširil. Njegove popularne pesmi »Visoko vrh Triglav«, »S kitaro po svetu«, »Sreča vseh mladih dni« in »Ciganke« so samo stare italijanske melodije in Birtič pri komponiranju teh melodij nima nobenih zaslug, pa čeprav jih navaja kot lastne skladbe. Natančno pa vemo, da je pred približno dvema letoma Birtič nekoga tožil zaradi izjave, da popularna pesem »Kvečo se žarilo« ni njegova. Tožbo je umaknil, ko so mu pokazali original skladbe, ki jo je napisal Frank Mullec.

Zaradi Birtičevih obtožb smo se že srečali na sodišču, kjer pa je vedno obljubljal, da bo mruval in ne bo rovaril proti ansamblu »Beneški fantje« in našemu klubu. Slovenska javnost bo po časopisju obveščena, kakšno škodo in zmedo je Anstoft Birtič napravil s svojim ravnanjem, ki ne koristi nikomur, še najmanj pa manjšini beneških Slovencev pri nas in izven meje. Birtičovo sklicevanje na njegovo »narodno« in umetniško delovanje, da bo »narod sam presodil«. Ido ima pravico do spornega naslova in isto o pristavljanju lončka za »že očrščeno živo srebro« pa nam pove samo to, s kakšnimi nameni je Birtič deloval v ansamblu »Beneški fantje«.

Jasno je, da glasbe kakoga naroda nihče ne more vzeči v zakup in tako tudi Birtič ni lastnik beneške narodne glasbe in nikdar ni bil tudi lastnik ansambla »Beneški fantje«. Zato je vsako polemiziranje o tem odveč, pač pa naš klub in ansambel »Beneški fantje« kljub Birtiču: »Dajte študirajte nove skladbe in uspešno širite beneško narodno glasbo, ne pa fujiš me lodij s slovenskim besedištem. Beneški fantje smo po tvoji izjavi iz kulturnega kluba Pavel Morgan nastudiral in na RTV posneli 25 pesmi in skladb, snemali 12 za Jugoton in RTB. Od tebe, tov. Birtič, in tvoje zasebne ansambla pa smo na RTV Ljubljana, žal, slišali dve pesmi pesmi, od katerih pa je ena stara pet let. Čas lahko bolj koristno uporabiš za svoj privatni ansambel in verjeti nam, da tvojemu ansamblu to ne bo škodovalo.«

Za kulturni klub »Pavel Morgan« in ansambel »Beneški fantje« predsednik DANILO SREBERNIK

Obisk v zabaviščnem centru olimpijske vasi

DOVOLJENA - SAMO ZABAVA

VW z znakom IX. zimskih olimpijskih iger na vratih se ustavi pred rekreacijskim središčem olimpijske vasi...

ročico za namizni nogomet. Njegovi rojaki ni zatrujejo, da je med ameriški olimpijci najboljši anogometista...

presenečenje so prvi premagali druge. »Vsi ste tako že dobili dovolj kolajin na tekmovanjih, kako olimpijski zmago pa vendar morate privoščiti tudi nam...«

»Kar njega vprašajte, on ve vse! Može me sprva sploh ne pusti do besede, ko vidi na mojem puloverju olimpijsko značko z napisom »Pressee«...

platnu; po dva in dva, on in ona. Zmaj, v olimpijski vasi, ki ni nobena vas, marveč naselje modernih stanovanjskih blokov, ju loči visoka žična ograja...

VSE GOVORI O SKAKALNEM JUNAKU

SREČANJA S KANKKONENOM

V Seefeldu sem se srečal z njim, »vražjina Finca« Veikko Kankkonen, trikrat v smučarskem stadionu sem ga spoznal med tekmo na 30 km, ko je prišel bodrit svoje favorizirane rojake...

Komaj štiriindvajsetletni učitelj telesne vzgoje je s to napovedjo zadet v črno. To so potrdili doslej najboljši dramatični dogodki v zgodovini zimskih olimpijskih iger na skakalnici »Tom Seelos«...

»V areni pod menoj je bilo živalsko; slutil sem, da se je zgodila nekaj nepričakovane, kar utegne odločiti olimpijsko zmago. Ta uganjba so me ozemirila, čeprav je tudi res, da po nekem napisem pravilo zmeraj skočiti slabo v prvem poskusu, pa naj gre za trening ali tekmo...«

In res — Kankkonen je v prvi seriji (skakal je zadnji med 54) skoraj padel; nemiren let do 77 metrov je komaj zadostoval za 29. mesto, samo za stopnico niše od našega Ludvika Zajca (31.)

»V drugi seriji so mi rojaki pravočasno signalizirali na vrh zaletišča, koliko sta skočila moja najverjetnejša tekmočarja: Matouš je pristal samostojno pri 77 m, Engan pa je pri 78,5 m slavil slobodni slog. Na vrhu zaletišča sem si zabavljel sam: Veikko, tudi ti moraš skočiti vsaj tako daleč, za slog pa moraš dobiti boljše oceno kot Engan...«

Prigovarjanje ni bilo zaman: za najslabši skok dneva (80 m) je Kankkonen dobil zaslužen najvišjo oceno na tekmovalju sploh — 115,90 točke. Z njimi se je pomaknil z 29. mesta na četrto! Zdal je sveda vse saviselo od tretjega skoka in zadnjega na reviji sploh.

»Fantje me pozenajo, da sem strasten kadilec, samo malokoli pa menda ve, da ta slabost pri meni nima ničesar skupnega z žicno. Nobena star ne more spraviti iz ramolajev. Tečaj, ko je Matouš pristal pri 76,5 m, sem resda malce nestrepno čakal samo še na skok Engana. 79,0 m so javili iz arene. Vnovič sem se zatekel k antosvajstvi. Če je Engan pristal pri 79 m, moram jaz skočiti vsaj meter dalje, sem spet prigovarjal sam sebi...«

Spodaj, v beli areni, sem medtem poskušal iztekle kaj izjaviti pri Enganu, ki so ga mnogi fotoreporterji in novinarji že videli kot novega olimpijskega zmagovalca. Malokoli je računal, da bo Kankkonen kos temu, živčnemu boju. Novežan je menil drugače; tresel se je za »svooj« zlato olimpijsko kolajno.

»Ničesar ne morem povedati, dokler je Kankkonen še na zaletišču,« se mi je otresel, da bi hip pozejal kaj podobnega povedal kolegom. Mrtvaška tišina je vladala v areni, ko je napovedovalca napovedala Kankkonena. Norvežan Engan in Brandtzaeg sta najbolj nestropno prežala nanj, z njima pa tudi mi vsi. Ali bo Finca uspel ali ne? Olimpijsko zlato je bilo na kocki.

»Tadaj, ko sem se odpravil z odskočne mize, sem sedel, da olimpijski zmagovalci 1964 ne bo Toralf Engan, marveč da bo končna zmaga moja! Med letom sploh nisem mislil na držo telesa in daljšavo: moje misli so bile pri zlati kolajni. Ta občutek končnega zmagovalstva me je zazibal v zanesljivost, ne da bi se zanjo moral potrditi kaj več...«

Veikko Kankkonen je dosegel pri Enganovi znanosti 79 m, dobila pa sta tudi enaki oceni — 114,0 točke. Sodniki, med katerimi je bil tudi Jugoslovčan Bogo Srnecel, so za komšno razvrstitev ocenili sveda dva najboljša poskusa. Pri popolno enakem tretjem skoku in najboljšem dosežku v II. seriji se je razvrstilo pri vrhu glasila tako: prvi Kankkonen, drugi Engan, tretji Brandtzaeg in vsi ostali...

Pri Enganov komentar na »TTe k zmagi Finca«: »Iz nepopravljih virov sem zvedel, da je Kankkonen ta čas zaposlen kot vodja v nekem oddelku v lahkijski tovarni hladilnikov. Ni nenavadnega torej mi, da je v odločitveni trenutki ohranil hladno križ...«

Tega drugega — posrednega — srečanja s hladnokrvnim Veikkom na skakalnici v Seefeldu prav gotovo ne bomo pozabili nikoli pa tudi kramljanja z njim po zmagi ne, ko je mirno ubjal svoja doživljanja iz seefeldskega skakalnega stadiona.

»Predno sem mu segel zadnji v roko, sem hotel vedeti kaj ve o zadnjem olimpijskem dnevu — o drugi skakalni tekmi na večerji skakalnici na Bergiselu...«

»Po pravici nam povem, zmeraj sem upal, da bom zmagal na večerji skakalnici. To trdijo tudi moji rojaki, strokovnjaki. Vse sile bom zastavil, da uresničim njihove napovedi! Konkurencija pa bo gotovo hujša, predesem iz vrst nemških skakalcev. Po Planici veste, da so pravi lovci na daljave. Daljine pa so po novem ocenjevanju domala odločilne za zmago...«

»Ali naj torej zapšem, da bo zmagal nekdo med Nemci, morda eden od planičkih junakov Recknagel ali Bokeloh?«

»Ne, tega nikar! Sicer veljam za skromnega športnika, toda rajne zapišite, da bo tudi na Bergiselu zmagal — Veikko Kankkonen.«

HENRIK UBELEIS

Advertisement for Cerar's winter clothing, featuring a photo of Cerar and text: 'najboljšemu - plaketo branka zihlerla Cerar pred zimskimi olimpijci'

Tri (nesrečne) zgodbe

Četrte stopnice pač ni...

Dolcer ni prišel na cilj veslaloma Avstrijec Schranz, je mladi simpatični Švicar Favre z izvrstnim tretjim časom se lahko računati za bronasto kolajno.

»Mladi Willi Favre, rojen leta 1943, velik talent za veslaloma, je letos opozoril nase s prvim mestom v veslalomu v Val d'Isereu in tretjim mestom v isti disciplini v Wenenu.

»Za zgodaj sem začel smučati,« je rekel v razgovoru pred tiskovnimi vrati veslaloma. »Oče je blagajnik pri ščnici, pa sem to znal kar se da izkoristiti. Lani sem si v Ameriki nabral precej izkušenj, zlasti od tovarisa iz ekipe Minscha, čeprav slabo govori francosko, jaz pa slabo nemško. Navdušen sem predesem za veslaloma in smuk, manj pa za slalom.«

Lani je Favreja doletela nesreča. Ko se je vozil s hitrostjo 60 kilometrov na uro z motorjem, ga je zbil po cesti njegov poklicni tovariš — Favre je na

mrež kofar — ki je prehitel drug avtomobil. Pri padcu se je fant hujše poškodoval in zamudil nekaj časa pri treningu. O njem pravijo strokovnjaki, da neterjeto dobro stoji na smučkah.

Zlomila je smučko...

Seefeld je dobil novo junakino. Njeno ime: Aleutina Kolčeva (SZ). »Oh, nič posebnega, saj je bila samo sedma,« boste morda dejala. Toda mnenje boste menjali, če vam povem njeno tragedijo v seefeldski smučini.

Aleutina je pri 5 km imela tretji najboljši čas. Vse je že kazalo, da bo izkušena sovjetska šampionka osvojila eno izmed treh olimpijskih kolajin. V drugi polovici trase in že na pragu olimpijske zmage pa se je neopričakovano lotila kriza. Njen poprej tako tekoči korak je nenadoma izgubil ritem. Tedaj se ji je zgodilo: Aleutina je zlomila smučko. Z odložitveno komico je vsa potra hitela dalje. Seveda je že izgubila dragocene sekunde. Nikamor ni prišla več, zato je odšla zlomljena smučko in nekaj časa tekla samo z eno. Seže, ko so ji kontrole ob progi dale novo smučko, se je spet z vso močjo pogrnala po smučini.

»Tokrat me je zapustila tekmovalna sreča,« je vsa potra izjavila na cilju.

Kolčeva je najboljša sovjetska smučarka sveta. Ta 34-letna učiteljica iz Moskve si je s športnimi uspehi zagotovila naslov

zaslužnega mojstra športa. Od kar tekmuje za moskovski Dinamo (1947), je bila po letu 1956 večkrat sovjetska prvakinja na pet in deset kilometrov. Na olimpijskih igrah 1956 in 1960 je bila četrta, s sovjetsko štafeto 3x5 km pa je leta 1956 v Cortini osvojila srebrno kolajno. V letih 1953 in 1962 je osvojila naslov svetovne prvakinje, z zmagami pa se lahko ponaša tudi v Seefeldu, Lahtiju, Holmenkollnu... Letos si je priborila tudi naslov državne prvakinje na 10 kilometrov, torej prva v disciplini, v kateri je imela največ možnosti za zmago tudi na letošnjih olimpijskih igrah.

»Morda bom osvojila kako kolajno na pet kilometrov, s tem se bom pač tožala v prihodnjih dneh,« je dejala v slovo.

Prostor je ostal prazen...

Kabina šteje 34 pod tribunami petkega olimpijskega stadiona v Garmisch-Partenkirchenu je najlepše dekoriran prostor tega obdobja. Pisani trakovi, slake, spominki, plakete raznih oblik, kopal, medalje, ki visijo na stenah — so priznanja za uspehe obeh lastnikov te garderobe: Marika Kilus in Hans-Jürgena Bümlerja. V naslednjih dneh naj bi ta prostor krasilo novo, dragoceno priznanje — zlata medalja za zmagovalca na olimpijskih igrah v Innsbrucku. Toda

prostor je ostal prazen. To kronanje, ki je bilo že leta cilj mladega para, se ne bo nikoli uresničilo. Šestkrat sta bila evropska prvaka, prejšnje leto sta osvojila svetovni naslov in pred štiri leti v Squaw Valleyju olimpijsko srebrno medaljo. In kakšna razlika je med obema srebrnima medaljama: 1960 je bila neselo sprejeta doživetje v nemški ekipi, ob enaki uvrstitvi v Innsbrucku pa se razočaranje med njima ne da skrivati. Ze 8 let tekmujejo Kilus — Bümler pod vodstvom trenerja Ericha Zellerja. Pred kratkim je po evropskem prenehanju v Grenoble, kjer sta oba Nemca še osvojila naslov pred Rusoma Belousova in Protopopovom, takole napovedal: »Če je slo tujak v redu, bomo zmagali tudi v Innsbrucku.«

»Morda je bil to slučaj,« je dejal. »Pisani trakovi, slake, spominki, plakete raznih oblik, kopal, medalje, ki visijo na stenah — so priznanja za uspehe obeh lastnikov te garderobe: Marika Kilus in Hans-Jürgena Bümlerja. V naslednjih dneh naj bi ta prostor krasilo novo, dragoceno priznanje — zlata medalja za zmagovalca na olimpijskih igrah v Innsbrucku. Toda

Najpečji uspeh tega je bilo osvojen svetovno prvenstvo. Toda sedaj po Innsbrucku kaže, da bo ostal tudi edini, čeprav sta oba tokaj po razglasitvi rezultatov izjavila, da bosta ostala skupaj in se na svetovnem prvenstvu, ki bo ob koncu februarja v Dortmundu oddolžila ruski dvojici.

TJASA ANDREE

ZMAGOVALCI GOVORILJO

Po olimpijski zmagi so se rekli za »Tedenko tribunom: Oleg Protopopov in Ljudmila Belousova: »Potem ko sva zvedela za startne številke, sva slutila, da olimpijsko zlato ni nedosegljivo za naju. Priložnost sva izkoristila, med izvajanjem nisva napravila nobene napake. Zelo si želiva, da bi najin uspeh ponovila še na bližnjem svetovnem prvenstvu.«

Egon Zimmermann: »Zelo vesel sem, da bom svoj 25. rojstni dan (8. t. m.) praznoval kot olimpijski zmagovalca Patscherkofla.«

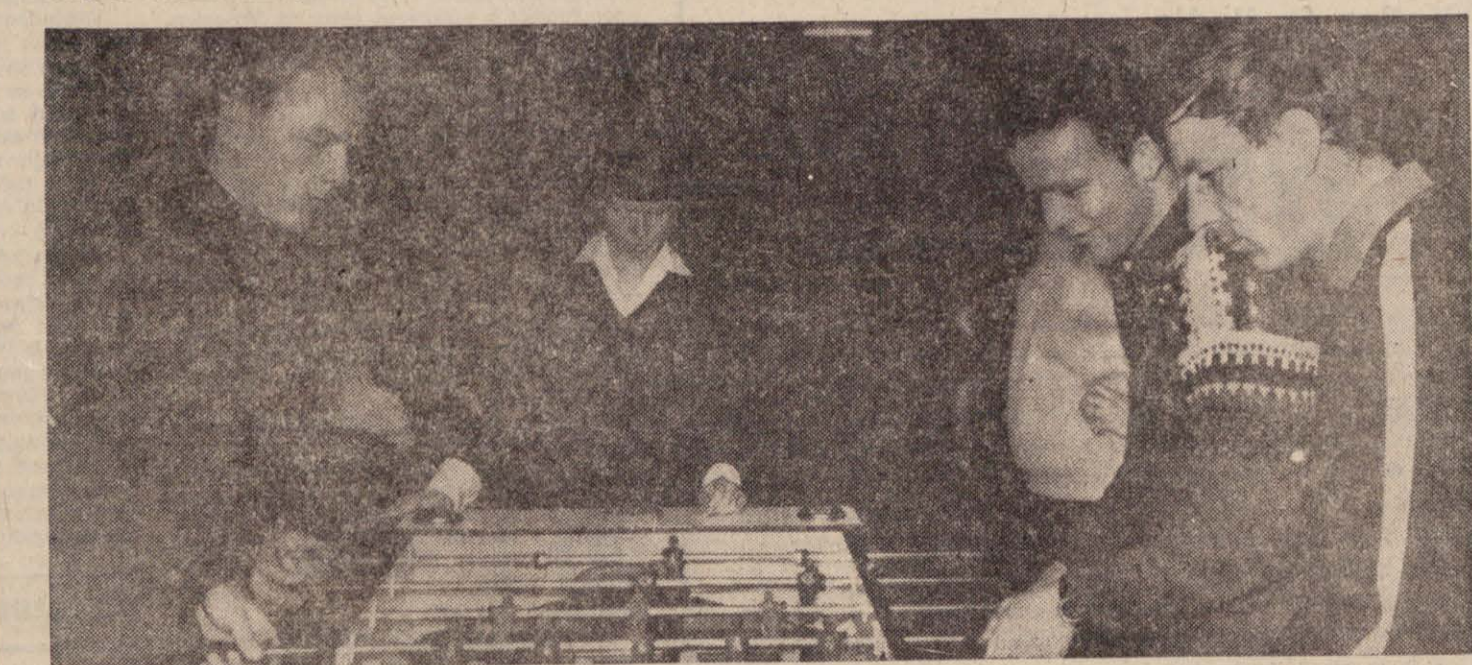
Lidija Skoblikova: »Na tihem sem zmeraj računala, da bom v Innsbrucku osvojila zlato kolajno. Če ne bi verovala v uspeh, sploh ne bi prišla na igre.«

Christine Goitschel: »Zelo vesela sem, da sem zmagala v slalomu, toda žal mi je, da sem morala prevesti zlato kolajno prav sestri. Majša je od mene in že zmeraj je bila boljša smučarka.«

Klavdija Bojarskih: »Za olimpijske nastope sem se zelo dobro pripravila in sem z vso mišnitvijo čakala na tek na 10 km. Mnoge moje tekmočnice vso noč niso zatisnile očesa. Mene se trema ni lotila prav nič.«

No, pri nagradah pa je odločala seveda samo točnost odgovora. Med 257 jih je 248 napovedala zmago Kanade (kajpak), 9 pa jih je računalo z uspehom Jugoslovancev. Izrazito visokih rezultatov so komentirali, nekateri med njimi pa celo s pesmicami.

In sedaj k imenom nagradencev: 1. Viktor Marinčič, Radomlje, Nožice (nova hiša), 2. Polona Vidic, Radovljica, Kopaljška 1,

Taki so olimpijci v urah zabave. Drugi z desne, ki je zaposlen z namiznim nogometom, je zmagovalac v smuku — Avstrijec Egon Zimmermann. Foto: Selhaus

Mednarodna anketa »TT« — »NAJBOLJŠI NOGOMETAŠ SVETA«

Talov smo zabeležili 12 (26 golov v korist Kanade in več), najvišji napovedani izid pa je bil 33:0. Zmago so slavili zmeraj: 14:1, pravilni rezultat iz Innsbrucka, je zadelo 7 reševalcev, 19 pa je med njimi trojici nameni kolekcije knjig, ostalim štirim pa bo uredništvo TT —

3. Ljubo Kokošinek, Jesenice, Copova 5, 4.—7. Zvonka Hočvar, osn. šola Krmelj 37 na Dolenskem, Danilo Gabršček, Kranj, Dijaški dom, Kidričeva 2, Franc Smole, Prevolje 19, p. Preserje pri Ljubljani, Niko Bulut, Radovljica, Cankarjeva 7.

Točke za Jašina in Peleja

Šestnajsto pismo mednarodne ankete tednika »TT« s temo — »najboljši nogometiški svet« — Carriere dello Sport (Rim): 1. Pele (Brazilija), 2. Jašin (SZ), 3. Eusebio (Portugalska), 4. Rivera (Italija), 5. Sekularac (Jugoslavija).

Razvrstitev najboljših nogometišev sveta po prejemu 16 anketnih lističev: JASIN (SZ) 67, PELE (Brazilija) 59, RIVERA (Italija) 23, GREAVES (Anglija) 22, LAW (Škotska) 16, EUSEBIO (Portugalska) 7, SCHNELLINGER (ZRN) 6, SEELER (ZRN) 5, CHARLTON (Anglija), DI STEFANO (Spanija) in GARRICHA (Brazilija) 4, AMARILDO (Brazilija), EUSAQUIRRE (Čile) in TRAPATTONI (Italija) 3, ALTAFFI (Italija), COLUNA (Nizozemska), PIUSKAL (GSSR), SUERZ (Spanija), in SEKULARAC (Jugoslavija) 2, GALLÉ (Jugoslavija), GENTO (Spanija), JUSUFI (Jugoslavija) in VAN HINST (Belgija) 1.

Kratko toda novo

Brata Boris in Evgenij Marjorov sta sestra sovjetske hokejske ekipe. Dvojčka sta skoraj nerazdružljiva, kjerkoli zaideva med ljudi, Boris se je rodil sicer 25 minut prej kot njegov brat. »Zlato pravzaprav nisva prava dvojčka, toda na ledeni plošči misliva z eno glavjo. Tako gre lažje. Idealen napad bi bil nedvoumno iz trojčkov,« se dvojčka otresata razdovednih novinarjev.

Ne samo olimpijski zmagovalci, marveč tudi zadnjejavljani smučarji so v Seefeldu, kjer kraljujejo »mordija«, v središču pozornosti. Yong ok Yang iz Južne Koreje je potem, ko je prišel na cilj v tekni na 30 km, domala ostal brez sapa. Šele po aplavzu občinstva si je opomogel in ves za dovoljen zapustil stadion. Njegov čas 2:34,5 je zadostoval samo za zadnje mesto, skoraj dobro uro za zmagovalcem.

Edini danski tekac Svend Carlsen je prišel Seefeld v spremstvu uradne danske spremljevalke, ki prav gotovo kar najbolj vestno skrbi zanj. To je gospa Carlsen, njegova soproga.

Advertisement for 'HOTEL EVROPA — KRANI' featuring a fish illustration and text: 'SLANIKOVO POJEDINO Zadovoljivo'.

Sovjetska dvojčka Belousova — Protopopov sta nova olimpijska prvalca v umetniškem drsanju.

MOJ OČE — GENERAL VON PAULUS

Po ilustrirani reviji »Epoca« povzemamo v skrajšani obliki njihov dokumentarni zapis »MOJ OČE GENERAL VON PAULUS«, ki ga je napisal Ernst Alexander von Paulus in ki poskuša razkriti eno izmed najbolj skrivnostnih oseb druge svetovne vojne, vrhovnega poveljnika šeste nemške armade, ki se je odločil, da bo raje kapituliral s svojimi četami, ko da bi se po Hitlerjevem ukazu boril do zadnjega. Njegov sin živi danes v Zahodni Nemčiji.

Trindvajsetega julija 1942 je bil v Harkovu moreč dan. V bolnišnici, v Krieglazarett so nenehno vozili nove ranjenke, ki so jih operirali po tekočem traku, dan in noč. V tem lazaretu sem bil že štiri dni; po pomoči me je zadel nemška protitankovska artilerija, ko sem pri Rosošu poveljeval tankovskemu oddelku oklopne divizije. Oče, komandant VI. armade von Paulus, me je prišel obiskat, a so mu zdravniki dejali, da ni nobenega upanja več. Oče pa je poslal kirurga svojega štaba profesorja Kuntzena, ki me je operiral, nato pa so me odpeljali v Harkov.

Tistega dne, trindvajsetega julija 1942, je manjkalo nekaj minut do dvanajstih. Zunaj se je po cesti valila reka vojaških avtomobilov. Nenadoma se je na vratih pojavila bolničarka, za njo pa oče v spremstvu nekega zdravnika. Prisrčno sva se objela, in ko sva ostala sama, mi je oče dejal: »Ko ozdraviš, pusti vojaštvo in si poišči kako službo v civilu, na primer v industriji. Oficirski poklic prinaša samo odrekanje in skrbi.« Začuden sem ga pogledal, kajti prvič sem ga slišal govoriti tako; zdel se mi je utrujen in zaskrbljen.

Dolgo sva govorila o rodbinskih zadevah in znanjih. Malo pred eno je pogledal na zapesno uro, se poslovil in odšel. Takrat se nisem vedel, da se bo čez dva dni zagnala VI. armada pod njegovim poveljstvom v napad čez Don proti Stalingradu...

Očeta sem videl šele čez enajst let, 19. novembra 1953, v vili na Dresdenskih gričih.

Po štirih mesecih so me poslali v Berlin, ker nisem bil več sposoben za bojno črto. Od očeta smo nenehno dobivali pisma; prinašali so jih vojaški kurirji ali pa ranjenci, ki so jih evakuirali iz stalingrajskega žepa, kjer je bila obkoljena očetova armada. Hitler je namreč že sklenil, da mora Stalingrad postati »trdnjava«, od katere sta odvisna čast in usoda nemške vojske. Vojski VI. armade so bili, obsojeni na smrt, nihče pa jim tega ni povedal. Smrtna obsodba se je skrivala za bombastičnimi frazami o doslej še nikdar izkazanem junastvu. Dne 25. januarja 1943 smo v vojnem sporočilu brali, da je VI. armada v junškem boju z nadmočnim sovražnikom obdala svoje zastave z nesmrtno slavo... Dva dni zatem je Vrhovno poveljstvo sporočilo: »Boreči se oddelki VI. armade so se dobesedno z nohti zagrebeli v ruševine Stalingrada.«

Dne 30. januarja je bil oče imenovan za feldmaršala, naslednjega dne pa je kapituliral. Na desettisoč vojakov je bilo ubitih; trideset tisoč ranjenecov so evakuirali, okrog devetdeset tisoč pa jih je odšlo v dolgo ujetništvo.

Toda te vesti v Nemčiji nismo nikoli slišali. Nihče si ni upal sporočiti javnosti, da je feldmaršal raje sprejel kapitulacijo kot pa da bi še naprej naganjal ljudi svoje armade v neizbežno smrt, kot je zahteval Hitler.

V Berlinu smo živeli v zelo zadušnem vzdušju. Slišali smo, kaj se dogaja, pa nismo imeli nikogar, da bi se z njim pomenili, razen nekaj najožjih prijateljev.

OB KONCU VOJNE NISMO IMELI NIČESAR

Zadnje pismo smo prejeli od očeta prve dni februarja 1943, odposlano pa je bilo 16. januarja. »Ko boste prejeli to pismo, bo moja usoda že odločena, ali pa bodo pred menoj še brezkončni dnevi negotovosti...« je pisal. Poslovil se je od matere in nas otrok ter priložil pol tablice čokolade, 20 dekagramov kave, poročni in pečatni prstan ter svoj Ritterkreuz.

Najožji prijatelji, ki so razen nemškega radia poslušali tudi švicarske in britanske postaje, so nam 3. februarja prišli povedati, da je bil oče ujet. Počasi nas je obdala zavesa nezaupanja in osamljenosti. Vsak dan so nas zapuščali novi prijatelji in znanci, kajti nevarno je bilo družiti se z družino generala, ki je kapituliral. Se vedno smo prejemali očetovo plačo, toda bili smo si na jasnem, da smo pri Hitlerju, Göringu in Himmlerju padli v nemilost. Prav v tistih dneh, polnih more, je prišlo Himmlerjevo pismo.

»Zelo me je pretresla vest o usodi generala Friedricha Paulusa. Bil je dober oficir. Odslej bo njegova družina pod mojo neposredno zaščito.« je pisal gospodar SS. Kaj so pomenile te čudne besede, očitno napisane v nasprotju z mnenjem ostalih nacistov, še danes ni znano.

Prve dni leta 1944 smo opazili, da nas gestapo nadzoruje. Postali smo bolj previdni, kajti opazili smo, da so nadzorovane tudi telefonske linije. To se je dogajalo prav v tistem času, ko smo iz Rusije dobili prve vesti o očetu. Sporočilo je dobil bratranec Constantin M. Sturza in ta ga je poslal nam. Dobili smo tudi dopisnico Rdečega križa, ki je prišla iz taborišča št. 48 najprej v Ankaru, od tam pa po nam neznanih poteh

v naše roke. Dobili smo jo na skrivaj, tako da oblasti niso vedele zanjo. Vse druge dopisnice, ki jih je poslal oče preko Rdečega križa, je prestregel gestapo.

Po atentatu na Hitlerja, 20. julija 1944, se je začel lov na »sovražnika ljudstva«. Prijatelji so nas opozorili, naj se pazimo, ker tudi nam nekaj pripravljajo. Dne 8. avgusta so na Hitlerjevo zahtevo obesili feldmaršala Witzlebena. Prav istega dne neposredno po tem dogodku je oče sprejel ponudbo, da vstopi v gibanje »Svobodna Nemčija« in da preko radijske postaje naslovi apel na nemški narod in na nemške vojake v ujetništvu. »... Smatram za svojo dolžnost povedati, da se mora Nemčija znebiti Adolfa Hitlerja in si poiskati vodstvo, ki bo končalo vojno in se začelo pogajati, da bi naš narod posledje lahko v miru živel s svojimi današnjimi sovražniki...« je stalo v pozivu.

Poziv je podpisalo še trideset nemških generalov, veliko visokih oficirjev, oddajali pa so ga osemkrat na dan.

Prve dni novembra 1944 je gestapo aretiriral mater, ženo, sina Alexandra, ki je imel komaj tri mesece in pol. ter sestro in njenegega sina. Vse skupaj so poslali v taborišče Schirlichmühle v Slezijski, ki je bilo rezervirano za »sovražnike ljudstva«. V taborišču so bile tudi družine ostalih generalov, ki so padli v sovjetsko ujetništvo.

Takrat sem bil v Bergen-Belsenu pri nekem tankovskem oddelku. Obupan sem se zglasil pri komandantu, ki pa me je odslovil: »Ne morem vam prav nič pomagati. Če mislite, da boste uspeli, pojdite v Berlin.« V glavnem štabu so že imeli pripravljen spisek vseh oficirjev Wehrmachta, ki bi jih bilo treba aretirati. Seznam je pripravil general Meisel, tisti Meisel, ki je maršalu Rommlu prinesel stekleničko strupa. Meisel me ni hotel sprejeti, njegov adjutant pa me je ledeno zavrnil: »Vaš oče je izdajalec domovine in proti njemu pripravljamo proces.«

Toda kaj ima to opraviti s tem, kar se je zgodilo z mojo družino. Obrnil sem se na gestapo: Tam me je neki oficir sprejel takole: »To smo pričakovali: če se ne bi javili sami, bi vas dali aretirati. Vaš oče je po radiju govoril proti Hitlerju in ker ne moremo aretirati njega, smo pač aretirali družino. Smatrate, da ste od tega trenutka dalje aretirani.«

Zaprli so me v celico na sedežu gestapa, potem pa so me poslali v taborišče Fürstenberg. Zadnje dni vojne sem se čisto po naključju izognil ustreli in sem se potem predal Francozom. Mamo so prenesli v Dachau in so jo tam rešili Američani, ženo in trimesečnega sina pa so izpustili že pred tem.

Ko se je končala vojna, nam ni ostalo pod milim nebom nič: hišo so izropali esesovci, družinski nakit in odlikovanja pa so ostala v blagajnah neke banke v vzhodnem Berlinu, ki so jo porušile bombe.

GENERAL RUDENKO MI POMAGA

Februarja 1946 je radio poročal, da bodo pripeljali feldmaršala von Paulusa v Nürnberg kot pričjo proti nacističnim vojnim zločincem. Takrat sem bil v Vu-

ersenu blizu Düsseldorfa. Letal sem od urada do urada in si z neizmernim trudom izposloval propustnice za potovanje skozi tri zahodne cone. Ko bi moral odpotovati, pa ni bilo bencina za avto. Za nekaj blaga in vina sem dobil bencin in ko sem prispel v Nürnberg, sem zvedel, da so očeta že odpeljali.

Rusi so ga z letalom prepeljali iz Moskve v Berlin, od tam pa z avtomobilom v Nürnberg. Spremljal ga je general Pavlov, polkovnik Georgaše in trije poročniki. Na sodišču so ga zasliševali dve uri, nakar so ga odpeljali v Dresden, od tam pa s posebnim letalom v Moskvo.

V Nürnbergu nisem poznal nikogar, zato sem se zglasil pri enem od adjutantov generala Rudenka (sovjetski tožilec na procesu proti vojnim zločincem). »Vašega očeta ni več tu. Lahko vam povem, da je prišel pričat prostovoljno, da je bil zelo korekten in da ni v ničemer žalil čast nemške vojske. Von Paulusa v Sovjetski zvezi zelo cenijo ne samo zaradi njegovih vojaških sposobnosti, marveč tudi zaradi njegovega humanizma...«

»Mi lahko obljubite, da bo dobil moje pismo, če vam ga izročim?«

»Lahko vam to obljubim.«

Deset tednov zatem sem dobil od njega prvo neposredno sporočilo po vojni. Sporočilo, poslano preko Rdečega križa, je imelo naslov: »Vojni ujetnik Friedrich Paulus — Moskva, ZSSR, Rdeči križ — Poštni predal 15-W.«

Po zaslišanju v Nürnbergu so očeta odpeljali v Vzhodno Nemčijo, najprej v Plauen, potem pa v Dresden. Nato so ga poslali nazaj v Moskvo, najprej na sedež NKVD, potem pa v neko vilo v bližini prestolnice. Kraj se imenuje Tomilino. Vila je bila dvonadstropna, imela je okna na vse štiri strani; peti ti je bila okolica še kar prijetna, jeseni in pozimi pa zelo žalostna. Od tam smo si potem več ali manj redno dopisovali.

»Veliko berem; zgodovino, literaturo, filozofijo. Vsak dan dobivam Pravdo in Izvestija ter različne nemške časopise. Poslušam radio iz vseh držav. Učim se rusko in berem francoske knjige. Vsak dan se dve uri ali pa še več sprehajam po vrtu. Potem pa slikam in pišem...« je pisal.

NI HOTEL POSTATI POLITIK

Dne 9. novembra 1949 je umrla mati. Kako naj bi o tem obvestil očeta? Prosil sem pomoč na francoskem poveljstvu in čez nekaj dni je oče že zvedel za žalostno novico, ki jo je, kot pripoveduje njegov streljnik Erwin Schulte, slišal že prej.

V Zahodni Nemčiji so se o njem širile najrazličnejše govorice: da je postal instruktor na sovjetski vojaški akademiji, da formira Paulusovo armado, da organizira Volkspolizei v Vzhodni Nemčiji, da je odšel na Kitajsko h Čangkajšku, in potem na Korejo, kot vojaški svetovalec sovjetskih čet, itd., itd. Sproti, ko sem zvedel za take govo-

rice, sem mu jih sporočil, in sproti je odločno odgovorjal: »ne«.

Pisal pa je vojaške spomine za sovjetsko poveljstvo. Posebej je moral opisati vse priprave za načrt Barbarossa, t. j. za napad na Sovjetsko zvezo. »Zakaj so Nemci napadli Voronež?« »Zakaj so se obrnili proti Krimu?« »Kaj ste nameravali storiti, ko ste prišli do Harkova?«

Baje so mu Sovjeti ponudili tudi odgovorno mesto v Vzhodni Nemčiji, ki pa ga je odklonil. Vsekakor drži, da so se Rusi zelo bali zanj, saj je do kapitulacije Nemčije poseben bataljon prevzel stražo okrog njegove vile, ker so se Rusi bali, da bi ga Nemci skušali ugrabiti ali likvidirati, kot je Skorzeny rešil Mussolinija na Gran Sasso.

Dne 25. oktobra 1953 je radio poročal, da so Rusi izpustili feldmaršala von Paulusa iz ujetništva. Začel je zvoniti telefon. Kar zasipali so me z vprašanji, toda vedel sem samo to, kar je radio poročal, in ničesar več. Pozno zvečer je spet zvonil telefon. Uradnik s postne centrale mi je prebral brzojavko: »Prispel sem v Berlin. Prosim čakaj na pismo obvestilo: oče.«

V Zahodni Nemčiji namreč nismo vedeli, da je dan, preden sem dobil telegram, oče poslal sovjetskim oblastem zahtavo, ker so osvobodile nemške vojne ujetnike, in izrekel upanje, da nemški narod ne bo vodil politike, ki bi ga lahko ponovno privedla do vojne s sosedji. »Preden zapustim tla Sovjetske zveze, moram opozoriti svoje rojake, da kot prijatelj zapuščam deželo, v katero sem prišel kot napadalec...« je končal oče svojo poslanico sovjetskim oblastem in hkrati sporočil, da se namerava nastaniti v Vzhodni Nemčiji.

»Oče se torej ne bo naselil pri nas.« To je bila prva misel, ki me je užalostila. In zakaj? Morda se je bal, da ga bodo postavili pred sodišče, kot se je to zgodilo s feldmaršalom Schönherjem.

Dva tedna potem, ko so ga izpustili iz ujetništva, sem dobil dovoljenje za vstop v sovjetsko cono Nemčije. Dne 9. novembra sem se odpeljal do obmejne postaje Marienborn, kjer me je že čakal polkovnik Krüber (od Volkspolizei) in me z avtomobilom odpeljal v Dresden. Po peturni vožnji sva se ustavila pred vilo nekega industrialca v Preussstrasse 10, ki jo je bila zasegla vlada.

Prek praga sem stopil z deljenimi občutki. Po stopnicah je prišel oče; videla sva se prvič po enajstih letih.

(KONEC PRIHODNJIC)

(Zgoraj) General von Paulus in kapetan von Paulus, oče in sin v času, ko se je nemška armada po neuspehih in porazih prve vojne zime v Rusiji pripravljala na pomladansko ofenzivo.

(Spodaj) Ruševine mesta in ljudi — nemški vojni ujetniki zapuščajo Stalingrad.

Obveščamo cenjene goste, da prirejamo 8. februarja 1964

„Kulinarično razstavo“

v vseh restavracijskih prostorih od 9. do 19. ure. Vstopnina za ogled razstave z degustacijo vina »SLOVIN« bo 200 din. Pripravili bomo specialitete za vsak okus. Isti dan ob 20. uri bo v vseh prostorih našega podjetja

„VELIKO PUSTOVANJE“

Za pustno razpoloženje bodo poskrbeli pesni ansambli v kavarni in baru pa še posebej mednarodni artistski program.

Rezervacije s konzumacijo (à la carte) sprejemajo: Jozef Paflik za restavracijo od 11. do 14. ure, 1.500 din po osebi, za kavarno Marija Marotič od 15. do 16. ure, 1.000 din po osebi, za bar Emil Jančič od 21. do 23. ure, 2.300 din na osebo. Priporočamo se na obisk!

Kolektiv »HOTEL SLON«

ČISTO STANOVANJE

JE TUDI UDOBNO

STANOVANJE, TO PA

VAM OMOGOČA

PRANJE DOMA Z

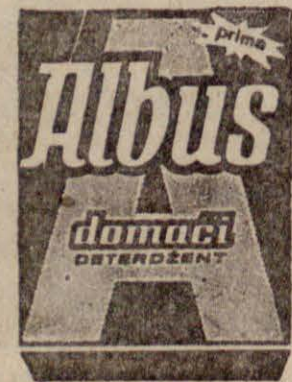
„ALBUS“

DOMAČIM

DETERGENTOM

Z ZAŠČITNIM

ZNAKOM »A«

DOBITNIKI NAGRADE »PRIMA A«

Razgoršek Pavla, Sv. Jedert 34, p. Dravograd; Simončič Mira, Radica 46, Loka pri Zidi mostu; Ogrin Marija, Kebečova 23, Ljubljana; Kovač Mira, Celje, Cuprijska 3; Ivanka Prpar, Smarcec 12, z. p.: Dobrič pri Trebnjem — Dolenjska; Jerala Marija, Ljubljana, Šišenska 42; Skevlonnik Radica, Novi Blok, Polzela — Celje; Starič Pavla, Goranje 3, p. Stara cerkev pri Kočevju; Bukvič Berta, Maščanci št. 46, p. Mačkovič — Frekmurje; Čeh Metoda, Prevole 34, p. Hinje; Kastelec Marija, Cundrovec 10, p. Brežice; Zupančič Mimica, Daljna vas 8, p. Skofljica pri Ljubljani; Stojanović Javorka, Pivka, Kolodvorska 37.

»ALBUS«

Rad se je izdajal za oficirja

EDEN NAJVEČJIH ANGLESKIH GOLJUFOV, KI SE JE VEDNO SUKAL V NAJVIŠJIH KROGIH IN GOLJUFAJ LJUDI, JE V ZAPORU NAREDIL SAMOMR

Pred časom se je po elegantnem londonskem Bond Streetu podil močan temnolas gospod z debelimi naočniki in velikimi brki. Na vsi moč je tekkel in obupan vpil: »Na pomoč! Pokličite policijo! Zasledujejo me tuji agenti! V imenu kraljice, aretirajte jih!» Komedijska je trajala le nekaj minut. Moškega so res zasledovali agenti, vendar so bili od Scotland Yarda. Ujeli in aretirali pa so enega največjih angleških goljufov, Georgea Johnsona z vzdevkom »Champagne Charlie». Še preden pa se je proces končal, si je »Champagne Charlie» v celici prerezal žile in umrl.

George Johnson je bil pravzaprav patološki lažnivec in goljuf, ki pa je vedno ubral pravo struno: igral je ljudi, ki so v Angliji zelo priljubljeni: največkrat oficirje, visoke uslužbence protivohunske službe ali pa vsaj najbližje znanke kraljevske družine in drugih angleških aristokratov. Lagati in goljufovi je začel že v mladih letih, vendar takrat še ni dosegal velikih uspehov. To so se začeli, ko je George prišel k vojakom, kjer je bil sicer navaden kanonir, pa se mu je vendar posrečilo, da si je prisrkel oficirsko uniformo in v najdražjem londonskem hotelu Savoy priredi sprejem za nekaj sto povabljenec. V žepu je imel komaj šest penicov, ko pa je prišel račun za tisoč funtov, jo je George že popihal.

Zaradi njegove ljubezni do veseljačenja in dragih poedin se ga je že pri vojakih prijel vzdevek »Champagne Charlie». Seveda se je zaradi goljufov in laži prenekalikrat znašel v zaporu: v 42 letih življenja je presedel v njem kar 22 let... Vendar ga to ni izučilo.

»Champagne Charlie» je bil najraje major sir Michael Woodfall, ki je bil komptur britanskega imperija, oficir M 15 (armadna vohunska služba), bivši ujetnik iz vojne z Japonsko, lastnik cistokrvnih konj, pa sir Patrick Johnson, ki je bil sin lorda Manchestersterga, pa poročnik avstralske vohunske službe Roland Jones, pa polkovnik sir Patrick Murphy, bivši bahamski guverner itd. Pri Scotland Yardu pa so mu rekli kar George Liar (George Lažnivec).

Po zunanosti je popolnoma ustrežal idealnemu tipu britanskega častnika, v vsaki priložnosti je imel odgovor na jezik in vedno je to bila kar se da kosmata laž — ki na no je vedno tudi sam verjel. Seveda je vedno je potreboval veliko denarja in pri tem se je najraje oglaševal pri ženskah. Lagal se jim je, kako visok položaj ima in da je trenutno v finančni stiski. Ženske so mu verjele in mu dajale denar. Tako na primer se je med vojno zlagal neki ženski, da lovi nacističnega veljaka Rudolfa Hessa, ki je ravno takrat z letalom priletel v Anglijo. Seveda pa je Getalome potreboval denar in dobil od ženske orge 5000 funtov. Pozneje so mu prišli na sled in ga poslali za pet let v zapor.

Goljufoje so vs vrstilo, in vendar je bil »Champagne Charlie» pri mnogih angleških aristokratih na dobrem glasu, na velikih konjskih dirkah je bil član žirije, vabili so ga na sprejeme, tako da so ga nekoč polici-

sti zagledali na televizijskem sprejemniku: »Champagne Charlie» je bil povabljen na dobrodelno plesno prireditev.

Njegova zadnja potegavščina je bila (že druga) poroka z Effie Ora, z vdovo tobacnega tovarnarja. Pripovedoval je, da mu knjušnice na Irskem vržejo vsako leto kakšnih sto milijonov dinarjev, objubil ji je, da jo bo peljal v Buckingham Palace in teden

jo je učil, kako naj bi pokleknila pred kraljico. Potem, pa je dobil telegram, da mu je umrl stric in s sprejemom ni bilo nič. Pač pa s poroko in uboga vdova je v nekaj tednih zapravila deset milijonov dinarjev, tako razsিপen je bil njen novi mož.

Tako se je »Champagne Charlie» spet znašel v zaporu, vendar se je tokrat s samomrom izognil kazni.

Zadnja žrtve »Champagne Charlieja» je bila bogata vdova Effie Ora

Detonator v telesu

DRAMATIČNA OPERACIJA V SOVJETSKI ZVEZI

Iz Sevastopola poročajo o resnično senzacionalni operaciji: kirurg, ki je tvegaval lastno življenje ali pa vsaj roki in verjetno oči, je izrezal iz noge mladega fanta detonator nemške granate. Operacija je popolnoma uspešna in mladenič bo kmalu okreval. Kirurg je detonator, ki bi lahko eksplodiral vsak hip, odstranil iz telesa z dvema lesenima nožičkoma, potem ko je s skalpelom nekoliko razširil rano.

Junak te nenavadne operacije je sevastopolski kirurg profesor Leonid Boviljev. Čeprav je vedel, da tvega vse, življenje in svoj poklic, se je odločil, da bo poskušal rešiti

mladega Edika Pavičenkca. Kako je prišel detonator v telo? O tem piše »Komsomolska pravda». Edik se je s svojimi tovariši igral zunaj mesta, tam, kjer je še vedno mnogo raznih min in granat, saj je med drugo svetovno vojno mesto doživelo kar dve obleganji: prvo, ko je Rdeča armada branila mesto, in drugo, ko so Rusi preganjali iz mesta nacistične sile. Čeprav je bilo že nekaj velikih akcij, oblastem se ni uspelo odstraniti ali pa vsaj nevtralizirati razno strelivo, ki je kar posejano okrog mesta. Zato je priljubljena, čeprav prepovedana zabava vseh sevastopolskih mladih ljudi lov na razne granate. Te igra se je šel tudi Edik s svojimi tovariši. Nabirali so granate in bombe ter jih potem metali v neko globoko luknjo, kjer naj bi eksplodirale. Toda nemadoma je prišlo do hude eksplozije. Edik se je znašel na zemlji, ves krvav, z zlomljeno nogo.

Takoj so ga pripeljali v bolnišnico, toda tisto, kar so videli na röntgenskem zaslonu, je tako presenetilo zdravnike, da so poklicali na konsultacijo še nekega vojaškega strokovnjaka. Pritrtil je zdravnikom: v mišicah Edikove noge je bil zariš se popolnoma neposkodovan detonator. Artiljerijski častnik je dejal se, da je sedem centimetrov dolg in tri centimetre in pol širok detonator obutljiv na najmanjši udarec in da ga lahko aktivira tudi metalni nož.

Tako se je moral kirurg odločiti za kar najbolj primitivno orodje: dva le nekoliko ošljena kosa lesa.

Slepemu psu so vrnili vid

Človeška hudobija je kar najbolj kruto prizadela milanskega telefonista Lutizija Molteni. Potem ko je v neki avtomobilski nesreči osepel, je zbral se toliko življenjske volje, da se je pritičil novemu poklicu in se zaposlil v eni izmed mitanskih bank. Skozi življenje pa mu je pomagal zvesti Primo, za vođenje slepih izkušen čovjek. Toda Molteni je še drugič izgubil oči. Neznani zlikovec je namreč zlit voličniku v oči solno kislino. Zakaj? Polteta ni mogla najti odgovora na to vprašanje. Toda tisto, kar je povzročila človeška hudobija, je sedaj skušala pozvati: človeška solidarnost. Na eni izmed milanskih klinik so se namreč zdravniki odločili, da bodo brezplačno pomagali Molteni. Ker ne morejo njemu povrniti vida, so to naredili njegovemu psu. Operacija je povsem uspešna in pes bo že čez teden dni videl vsaj na eno oko. Z njim bo videl tudi Molteni.

To steer ni prva operacija te vrste, toda doslej so delali take operacije na psih samo zaradi raziskav in poskusov in tako je to prvi primer na svetu, da so nekemu psu povrnili vid samo zato, ker mora videti.

TUDI »EXTRA RADION« NAGRAJUJE

Ena od petdesetih garnitur električne železnice* — ena od petdesetih prekrasnih igračk — nagrada v prvem natečaju EXTRA RADION — lahko postane vaša last, če pošljete odrezane prednje strani ovitka s svojim točnim naslovom na naslov »SAPONIA OSIJEK«. Prvo žrebanje nagrad je bilo konec decembra.

EXTRA RADION je eden od treh članov družine detergenta RADION. Imenuje se EXTRA, ker pere vse s posebno močnim učinkom. O tem se boste prepričali pri uporabi. Pri nakupu ga boste spoznali takoj po svetlozeleni škali.

EXTRA RADION — EKSTRA USPEH PRI PRANJU

* Garnitura je sestavljena iz lokomotive, potniškega in tovarnega vagona, vagona-cisterne, 5 m tračnic, kmetice in transformatorja 220-12 V. Proizvajala »MEHANOТЕHNIKA«, Izola.

„Zapori so pravo letovišče“

Zlepa se ne primeri, da bi kak bivši jetnik kritiziral jetnišnico, v kateri je preživel krajši ali daljši čas, zaradi prevelike popustljivosti in preveč ohlapne discipline. Še več, Vladimir Levanov, ki so ga zaradi huliganstva obsodili na petnajst dni zapore, celo predlaga nekatere ukrepe in spremembe, ki naj bi jih čimprej uvedli.

Kmalu potem, ko so ga spustili na svobodo, je napisal daljše pismo listu »Zvestijas», v katerem je ostro napadel red v zaporih mesta Jaroslava. »Razni paraziti in zajedalci so navdve zadovoljni, če lahko preživijo zimo v celicah, saj so za njih pravo letovišče. Osebnost sem se zelo bal zapore, vendar je ta presele tudi najbolj rožnata pričakovanja. Vsako jutro so pazniki izbrali kakih petnajst prostovoljcev za »osebna dela». Pravzaprav pa je od tega ostalo samo to, da so zaporniki odšli po svojih opravkih, nekateri celo domov. Proti večeru pa so se vrnili po večini pijani, vsekakor pa zelo dobro razpoloženi in vdelok jih ni očitno pravo nič utrudilo. No, v zaporu jih je povrh vsega še čakala večerja in čista postelja.»

Takole predlaga Levanov: vse tiste, ki so jih obsodili zaradi manjših prestopkov, naj kar pošljejo nazaj na njihova delovna mesta, kjer bi opravljali običajna dela, na koncu meseca pa bi jim raje odrgljal del zaslužka kot kazen za storjeni prestopke.

Obsodbe po škotsko

Prebivalci Glasgowa so mnenja, da njihov sodnik Johnstone hudo pretriva v originalnosti, ko gre za obsodbe. Marsikdo se sprašuje, če je to pravica po črki zakona ali le obsejanjski smisel za humor, ki ga sodniku Johnstonu očitno ne manjka. Tako se je pred kratkim primerilo, da so se spopadli navajši »Celticae» in »Rangersa», dveh v Glasgowu zelo priljubljenih nogometnih klubov, posledice pa so se posebej obravnavali na sodišču. Sodnik, ki je imel podobnih primerov že čez glavo, je obsodil vročekrvnega Johna Patona (obtožba ga je bremenila, da se je upiral stražnikom, žalil nogometnega sodnika in metal steklenice na igrisce), da se mora vsako soboto popoldne, točno ob času, ko se začne tekma, javiti na komisariatu in tam presedeti devetdeset minut, kolikor traja nogometno srečanje. Vse to za dobro treh mesecev. Kolikor Paton ne bi spoštoval obsodbe, bo moral za rešetke — prav tako za tri mesece.

Ko je tako odpravil in ukrotil navijače, se je polotil tudi drugih kategorij. Pred Johnstonom se je znašel sedaj brezposeln Willie Watson, ki so ga obtožili, da je s silo vdrl v neko točilnico. Obtoženec je svoje dejanje pojasnil s tem, da ga je pograbila nepremajljiva žena in želja po nekaj vrčih piva, zato je vtiolil v lokal in se za trud poplačal s prijubiljenim pivom, ki ga tam res ni prijanjkavalo. Drugih zlih namenov ni imel, je hitel zatrjevati sodniku Johnstonu. Tako obtoženo niso sodili zaradi vloma, pač pa si mira brezposeln Watson 1. takoj najti za poselitev, 2. ne sme piti alkohola tri leta, 3. ko bo našel delo, se bo moral zglasti vsak petek in soboto na policijskem komisariatu, kjer bo počakal, da se zapro vse točilnice v mestu, da bi se tako izognil morebitnim skušnjavam. Če bo zdržnil s poti, pa tudi njemu ne uidejo trije meseci zapore. Amen.

Vsekakor, menijo prebivalci, take metode niso nujno slabe, vendar pa je vprašanje, do kam bo sodnik Johnston pritrjal svojo sodniško originalnost v bodočnosti.

V smrt zaradi profesorja kemije

Petnajstletna Vivienne Trenoweth je bila zelo pridna v kemiji; k temu pa je precej prispevalo dejstvo, da je bila zaljubljena v 25-letnega profesorja Phillipa Armitagea. Njene sošolke so vedele za to ljubezen, prav tako tudi, da je Vivienne zelo trpela, ker je bila med njo in njenim oboževalcem tako različna v letih in sošolkami govorila o samomoru, vendar tega ni nihče jemal resno. Prvega januarja pa so našli Vivienne mrtev v njeni sobi v Palmoutlu v Cornwallu: počila je smrtno dozo ciankalkija.

Njena mati je našla na nočni omarici pismo, naslovljeno dvema sošolkama, v katerem je pisalo: »Povejte doktorju A., da traja več kakor deset sekund. V knjižnici sem brala, da traja celo nekaj ur. Povejte mu to po potrebu.»

Na zaslišanju je mati povedala, da je našla Vivienne mrtev, ko se je vrnila z nekega dela v bolnišnici, kjer je zaposlena. Profesor Armitage pa je povedal, da je večkrat omenil učenkam smrtnonevarni učinek ciankalkija. Da bi jim ulti strah v kosti, je poudarjal, da ta strup v desetih sekundah umori človeka.

med dvema tečajema

Po uradnih podatkih je v švedskem glavnem mestu Stockholmu devetnajst prostitutk. Na leto imajo 120.000 do 150.000 kron (preračunano približno 1,8 milijona dinarjev) neobdavčenih dohodkov. Samo ena je bila pripravljena opustiti donosno obrt. Drugih osemajst namerava še naprej služiti »grdne pare». Samo dve med njimi imata hranilno knjižico.

Več kot tisoč ljudi v bikinih in kopalnih hlačkah se je na plaži v La Plati krvavo spopadlo. Po koncu pretepa so morali prepeljati v bližnjo bolnišnico pet policistov, enega mornarja in pet žensk. Vzrok pretepa? Razprava o nogometu.

V sceni iz svojega novega filma »Kralj goraz se je pred zgodilo, da Marion Brandt ni mogel podcučevati svoje partnerke. Gre za krotkega galeba, ki je igralca »krmil s slanikom (tako enmalna knjiga).

Dva cirkuška leva sta se v Cagliariju na Sardiniji spopadla za naklonjenost levjine. Drug drugega sta tako hudo ranila, da sta oba poginila. Levjina je neprizadeto opazovala dvojni v kletki, kjer so bili za prti vsi trije. Krotilec ni posredoval.

Mafija nadzira tržišče z mamili

»Columbia Broadcasting System» je posvetila večerno televizijsko oddajo hudemu problemu — trgovini z mamili v ZDA. Vsako leto zaslužio brezvestni prekupovalci 350 milijonov dolarjev za svojo uničevalno dejavnost samo na ozemlju Združenih držav, številka pa bi bila kajpak še večja, če bi zaslužke obravnavali v svetovnem merilu. Omenjeno oddajo so pripravili dve leti in je gledalcem prikazala pot, ki jo napravijo mamila od proizvajalca do kupca — od makovih polj do prve stopnje — opija — s čimer se ukvarjajo predvsem v Turčiji, pa dalje od Aleppa in Beirutu, kjer se je opij že spremenil v morfij in končno v Marseille, od koder ga s tisoč ukannami odpošljejo v ZDA.

Televizijska oddaja je nadalje pripovedovala, kako neke na jugu Francije z malenkostnimi stroški in preprostimi pripravami predelajo morfij v heroin in kako je take »prenosne» laboratorije tako je opij že spremenil v morfij in končno v Marseille, od koder ga s tisoč ukannami odpošljejo v ZDA.

tor iz oddelka za mamila pri francoski Sûreté Nationale. V oddaji so poslušalci lahko slišali tudi izjave prekupevalcev in tihotapev z mamili, pripadnikov mafije in njihovih žrtve-narkomanov. Vsi trdijo, da so ameriški gangsterji in mafija tisti, ki skrbijo, da mamila čim bolj nemoteno potujejo iz surovinskih baz v Francijo in naprej v ZDA, pa naj bo to po direktni poti ali pa preko Mehike in Kanade. Med najbolj znanih tihotapcev mamil so omenili gvatemalskega diplomata Maurica Rosala, steverdosa Simone Christian in zastopnika za televizijske aparate, Francoza Jacquesa Angelvina, ki so jih že aretirali in obsodili.

Medtem pa v Washingtonu zaseda posebna komisija, ki ji je pokojni predsednik Kennedy že pred meseci zapalnelo, da skrbno prouči problem trgovine z mamili. Do sedaj je komisija objavila tri poročila, kako naj bi z vsemi razpoložljivimi sredstvi udarili po prekupevalcih in razpečevalcih heroina, kajti... »če bo umazani posel postal zaradi težav nedonosen, ga bodo opustili, ker bo tveganje preveliko in zaslužek premajhen.»

Da to niso zgolj prazne obljube, je dokazalo nevdyorsko sodišče, ko je obsodilo na 15 let ječe vodja gangsterske skupine, ki se je ukvarjala z tihotapljenjem heroina. Samo v preteklem letu so ga suvozilic v vrednosti 80 milijard dinarjev!

to se pripeti samo ...

... v RIMU: Nune, ki poučujejo v samotanskih šolah, se izpopolnjujejo v najbolj modernih modnih hčkah. Tako jim uspe gojenke naučiti modnega krojenja.

... v NEW YORKU: Da bi bilo spremeljiva! Kam navdušenih nogometnih navijačev prijatelje, so začeli izdelovati posebne skornje: skornji za nje-ga, skornji za njo in tretji skornji, ki je nenavadno velik, za oba.

Slabosti porotnikov

Od porotnika vsekakor pričakujemo, da je pošten, nepristranski, brez predsodkov. Poročilo univerze Dickinson iz New Jerseyja pa dokazuje, da imajo predsodke tudi najboljši. Osnova za to trditve je bila temeljita raziskava pri 500 porotnikih. Naslednjih nekaj primerov sodi med najbolj tipične, ki so skupni vsem porotam na svetu: izvzeti so tipično ameriški predsodki proti črncem ali verske narave.

Povprečni porotnik ima predsodke glede poklica. Najbolj nepriljen je do državnih funkcionarjev, sindikalstov in vodij delavskih gibanj. Največ predsodkov imajo trgovci: ti so neizprosnosti do revnih in brezposelnih obtožencev in do tistih, ki pripadajo narodnostnim manjšinam. Bogati porotniki imajo predsodke do revnih obtožencev, revni pa do bogatih. V splošnem so porotniki iz manj bogatih razredov nenaklonjeni obtoženim ženskam. Ženske pa imajo na zatožnih klopi še enega hudega sovražnika med porotniki: to so porotniki ženskega spola.

Manj predsodkov imajo porotniki med 30 in 40 leti, več pa mlajši in starejši. Upokojeenci so najslabši porotniki: pristranski, nestanovitni, neiskreni. V katoliških deželah imajo porotniki predsodke do Židov in obratno. Porotnikom v vseh državah

NEZANESLJIVA SREDSTVA

Poznamo štiri metode, da se odvadi gledišči list, ki je obenem tudi pobudnik akcije proti kajenju. Metode, ki so jih preizkusili v praksi, so posebne pilule, nepravilne cigarete, ki jih sesamo, sladkordki in medicinski preparati. Za poskusne kunece so se to pot pripravili dve poročnici ženski, dva novinarja in neki igralce. Novinarja sta strelpa samo 24 ur, prvi si je pomagal s tem, da je sel sigarito iz mentola, drugi pa je požiral nikotinske pilule. Ženski sta sa zaradi novega končno požila cigareto iz mentola, starelja pa je strelpa dva dni ob tabakih, ki naj bi ji priskušile cigaretni dim, potem pa si je z užitkom prižgala cigareto in na eksperiment se pomisliti ni hotela več. Za največjega junaka se je izkazal igralec, ki je preživel pet dolgih dni s tabakom »Nikotrovina»: zatem pa je popustil in segel po škaticli cigaret. »Le kdo, za vraga, mi je pravzaprav vsilil ta poskus?« se je vprašal. »Steinrov je velika toča!« koristi iz malo, če ni želje po resnični opustitvi kajenja — je melanholična zvonila iz list, ki je pripravil vse potrebno za poskus.

„Vrat mu zavijem...“

Atentat, ki ga je nedavno tega komaj preživel gangster Santa (Sam) Perrone, je gotovo pripravila ena izmed njegovih številnih žrtev, zakaj prav malo je verjetno, da bi Santa poskušal spraviti s poti kak tekmeč iz drugega »sindikata». Takega mnenja je tudi policija v Detroitu, ki si sicer Perrona prav rada spravila za zapah, saj je zna bil izsiljevalec in ga zaradi spretnosti pri poslu občudujejo celo nasprotniki. Tako je atentat očitno pripravila kaka sedanja ali pretekla žrtve njegove »umetnosti».

Perrone je skupaj z avtomobilom zletel v zrak, takoj ko je hotel vžgati motor v svojem luksuznem Cadillacu. Eksplozija, do katere je prišlo v sredini mesta, ni samo popolnoma zdrobila avtomobila, pač pa je Samu tudi gladko odrgala nogo in razmesarila drobovje. Zračni pritisk je odpihnil Perrona na strelho bližnje dvonadstropne hiše, vendar gangster ni niti za trenutek izgubil zavesti, če ne upoštevamo desetih ur, ki jih je prepal na operacijski mizi, medtem ko so se kirurgi trudili, da bi ga vsaj za silo skrpali. Kljub narokzi pa se je Sam tu pa tam prebudil iz omame in tulil na kirurge, naj po hitijo.

Sorodnikom in prijateljem, ki so ga pozneje obiskali v bolnišnici, je priznal, da se mu niti ne sanja, kdo bi mu utegnil podtakniti dinamit v avto in ga poslati pod oblako. »Toda našel ga bom in potem mu zavijem vrat,« je še mrčno dodal.

LUBAS 1968 OBRAČUN V SHOWDOWNU PRIBITKI

»Menda sem to res storil. In kaj zato? Nikar ne hodite okoli prave besede kakor mačka okoli vrele kaše.«

»Potem ko ste vi odšli, je malo pobrskala po Dunlapovih dokumentih, pri tem je našla na kratko zabeležko, zapisano z Dunlapovo pisavo. Datirana je bila šest tednov nazaj. Ali vas morda zanima, kaj je bilo zapisano na onem lističu papirja?«

»No, kaj?« je osorno bevsknil Burdette. Mitchell mu je počasi, mirno povedal. »Tole je bilo zapisano: V zadevi Veliki Y je danes Burdette rekel, da je zahteval trideset odstotkov, ki se naj bi razdelili med nas. Ugotovili, če je to zanesljiv podatki. To je vse.« je menil Mitchell, »kar je pisalo na lističu.«

»Burdetteova cigara se je sukala med njegovimi prsti, nato je obmurovala. »Kako naj vem,« je posmehljivo vprašal, »kako naj vem, če si niste tega gladko izmislili?«

»Listek je bil v Dunlapovi blagajni. Cora Gillis je bila zraven, ko ga je Mrs. Dunlapova našla. Obe bosta lahko prisegli, da je pisava Dunlapova.« Burdette je nestrpno zamahnil z roko. »Kaj me vse to briga? Še sanja se mi ne, kaj naj bi to pomenilo. Nikoli nisem niti besedice slišal o tej stvari. Vsakdo, prav vsakdo lahko pogleda v moje dokumente tu v pisarni, če bo našel samo besedico o tem. Toda opazil sem, da se je zadnjih par mesecev Dunlap precej čudno obnašal. Spričo nesreče, ki ga je doletela, tega nisem maral nikomur omenjati. Vam pa lahko povem, da se mi ni zdel čisto priseben.«

»Ali ga je morda zaradi neprisenosti Chad Deasey najel za svojega advokata, čim je prišel v mesto?«

Za trenutek je v sobi zavlada takšna tišina,

43 da je bilo slišati le veliko uro na polici. Nato je Burdette iznenada divje planil pokonci. »Kdo hudiča pa si domisljate, da ste?« se je zadir. »Lepo vdrete k meni, postavljate nesramna vprašanja in se obnašate, kakor da ste najmanj predsednik sodišča. Vi si drznete vtikati nos v pravniške posle, vi, ki ste ravno sedaj komaj dva koraka od visilice!«

»Tako torej mislite?« je flegmatično vprašal Mitchell. »Da, tako, kar zanesite se name! Nihče v celem okolišju ni imel toliko vzrokov, da ubije Dunlapa, kakor ravno vi. Vsakdo lahko s pričami dokaže, kaj je bil ob času umora, le vi ne morete. In vi, ki boste skoro zagotovo viseli zaradi svojega, ki ste jo zagrešili, ste toliko predrzni, da pridete nadme, se šopirite kakor kakšna velika živina in me zaslišujete!«

»Ali ste končali?« je vprašal Mitchell. »Kaj, vi, prekleto gobezdalo —«

»Zaradi mene lahko tudi skočite iz kože, toda jaz se ne premaknem od tod, dokler ne izvem tistega, kar me zanima.«

Burdette je zarežal vanj. »In kaj mislite, da boste izvedeli?«

»Resnico o zadevi Veliki Y. Natančno in popolno pojasnilo o vsej stvari, ki ga bom lahko prenesel Mrs. Dunlapovi.«

Burdette se je zakrohotal. »Vi ste pa res velik optimist! Pričakujete, da vam bom priznal, da sem lagal! Morda ne boste živeli dovolj dolgo, da bi —«

»Slej ko prej boste nekemu morali povedati resnico, Burdette. In ker me pogovor z vami zelo zabava, sem si vtepel v glavo, da bom ravno jaz tisti, ki mu boste vse priznali,« je grozeče menil Mitchell.

Burdette je vstal. »Poberite se ven.«

»Doselej sem se obnašal dostojno in mirno, Burdette.«

»Ne obirajte se, marš ven.«

»Dovolj dolgo sem se obvladal in mirno gledal vaše početje. Toda nekaj prikrivate pred Kate Dunlapovo in občutek imam, da se za zadevo Veliki Y skrivajo stvari, o katerih se nikomur niti na sanja. Vam je mnogo do tega, da Kate o tem ničesar ne izve, sicer je ne bi bili tako hitro skušali nalagati, češ da je stvar nesmiselna.«

Kot nadaljnji dokaz, da je vmešan v umazane posle, je nameraval advokatu povedati, da ve vse o tajnem sestanku, ki mu je bil nepovabilen prisostvoval tudi Ki. Pravkar je hotel na dan z besedo, a zadnji hip se je ugriznil v jezik. Obdržal to zase, si je dopovedoval. To je kakor as v rokaru, kakor skrila nabita pištola za kako poznejšo bitko. Če mu bo izčrpal vse, kar mu je znanega, potem bo Burdette vedel, na kaj mora paziti.

»Zadnjikrat vas opozarjam,« je spet pričel Burdette.

»In prav tako mi je jasno, da jo hočete za nekaj prikrajšati Burdette, najbolje bo, da pričnete pripovedovati.«

»Prekleti smrdljivi kravar, treba bi te bilo —«

»Dovolj ste se že nazmerjali, Burdette. Dajem vam zadnjo priložnost za pameten pomenek, sicer stopim okoli mize do vas.«

Nekaj bi ga bilo moralo opozoriti: lahko škripanje deske, komaj opazna senca, napetost, s katero je Burdette zrl naravnost v njegov obraz, ne da bi se ozrl kamor koli drugam. Kajti v tistem hipu je začutil, da se mu je neki trd predmet pritisnil ob hrbet in neki neznan glas mu je velel: »Roke kvisku!«

44 Mitchellovi roki sta vzdrgetali v presenečenju in zapozneli reakciji.

»Nikar!« ga je svaril glas za hrbtom. »Nikar ne potegni. Tace kviskule!«

Počasi sta Mitchellovi roki zlezli v zrak in prav tako počasi se je v kot Burdettovih ustnic prikrdel smehljaj.

»To pa je že nekoliko drugače, kajne?« se je posmehoval Burdette. »Ne briga me, kaj si se široko ustil in šopiril. Dolžim pa te, da si kažil moj mir. Dodajam še oborožbo zaradi obrekovanja, najbolj pa te bremenim poskus fizičnega napada, Leo.«

»Da,« je rekel glas za Mitchellovim hrbtom.

»Ti si bil priča.«

»Da, skoraj vse sem videl.«

Burdetteovi veksi sta se pobesili, kakor da napeto razmišlja. »To mi slaba misel,« je govoril kot sam zase. »Pred menoj stoji človek, o katerem je mnogo ljudi prepričanih, da je morilec. Ta možakar je prišel v pisarno uradnika, ki je razpisal nagrado na morilčevogo glavo. Obnaša se nasilno, grozi. Jaz stojim tu neoborožen. Moj prijatelj pride ravno še o pravem času.« Njegovi veksi sta bili še vedno na prvi priprti, kakor da govori zadržano. »Popoln primer samoobranbe. Nihče ne bo niti najmanj posumil.«

Mitchell je čutil, da se mu koža na rebrih napenja. Morda bosta res poskusila kaj takega. Lahko ga ubijeta in potem trdita, da se je zgodilo v samoobranbi. Tako bi bil ob odstranitvi in ostali bi samo še dve ženski, ki nekaj vesta o Velikem Y in ki bi jima bilo treba zavezati jezike. Nedvomno je bil Burdette prepričan, da bo z ženskama opravil zlepa ali da bo vsaj prepričal ostale, da govorita navadne babje čenče, če bi slučajno kaj izklepetali.

»Torej me nameravata pihiniti?« je brezbržno vprašal Mitchell.

45 »Pravzaprav sprva nisem imel tega namena,« je menil Burdette s pridruženim glasom. »Toda ti sam si vse skupaj tako lepo napeljal, sam si naju tako rekoč spomnil na to možnost. Kaj porečeš na to, Leo?«

»Po mojem mnenju je treba vsako stvar urediti ob svojem času,« je menil hladni glas za njegovim hrbtom. »Sedaj je na vrsti on. Midva ga love pišneva in spet je ena zapreka do cilja manj. Ostali pridejo na vrsto pozneje.«

»Kakor vedno je tvoj nasvet tudi to pot pameten,« je menil Burdette. »On je res velika cokla na naši poti in zraven je se morilec.«

»Čedna stvar,« je rekel Mitchell. »Torej me kanita ustreliti v hrbet?«

»Kaj takega nama še na misel ne pride,« je menil Burdette. »Več možnosti za obrambo ti bova dala, kakor si jo ti dal Ivesu. Zate pripravljava nekaj posebnega, kajne, Leo?«

»Tako je,« je rekel glas za njegovim hrbtom. »Na bolj zakonit način se ga lahko iznebiš, kakor samo sodišče. Sid, ki je v predstvi, bo lahko nastopal kot dodatna priča. Stvar je nenavadno preprosta.«

Mitchellovi možgani so napeto delali. Bil je popolnoma prepričan, da ne biferata. Burdetteovo veselje nad njegovo duhovito zamislijo je bilo preveč nepotvrjeno.

Oprijel se je zadnje rešilne bilke. »Morda bi bilo bolje za vaju, če opustita svojo namero; vsaj dokler se ne pomenita z Deaseyem. On me ni nameraval tako na hitro ubiti, ampak se je mislil poigrati z menoj kakor mačka z mišjo.«

Začutil je, da sta se njuna pogleda za kratek hip ujela, kot da ju je obšla nenadna skrb. Potem pa se je Burdette zasmejal in rekel: »Kaj pa ima

Deasey opraviti pri tem? To je strogo zasebna zadeva.«

»Katero zadevo imate sedaj v mislih?« je vprašal Mitchell. »Operacijo Veliki Y ali pa dejstvo, da ste opeharili Dunlapa?«

Burdette je znova zaripnil, kakor da ga je v hipu napadla vročica. Rekel je: »Leo, samo čas zapravljava.«

Roka izza hrbta je segla po ročaju njegovega colta, ga potegnila iz toka in ga vrgla na preprogo nekaj korakov pred Mitchellom. »All right, mister,« je rekel Leo. »Tam leži vaša pištola, poberte jo.«

To je bil star, preizkušen revolverški trik Mitchell naj bi planil po pištoli, se skušal zavahati vstran in ustreliti, toda bil bi samo za delček sekunde prepozen, ker je Leo že imel v rokah napeto pištolo. Zavall bi se ravno toliko, da bi ga kronka zadela od spredaj. Tako bi bilo po volji zakonu. In bilo bi tudi nezgoditveno dokaz za samoobranbo.

»No, naprej,« je velel Leo.

»Se na misel mi ne pride,« se je odrezal Mitchell. »Morda vaju pripravim do tega, da me ustrelita v hrbet. Jaz zaradi tega res ne bom nič na boljšem, toda vama bom le vrgl precejšnje poleno pod noge.«

»Poberi pištolo,« mu je siknil Leo v uho. »Sicer te mahnem po glavi, da se ne boš nikoli več postavil na noge.«

Cev pištole se je še močneje pritisnila ob njegov hrbet in prav tega si je Mitchell najbolj želel. Napel je vse mišice, zaželel sam sebi sroč, se nagnil nazaj in se nato bliskovito zasukal. Cev je bila tako pritisnjena ob njegov hrbet, da je zasik njegovega telesa zaobrnil ustje kakor zob na kolesu. Istočasno je z robom dlani udaril Lea po glavi. Pištola se je sprožila, Mitchell je začutil, da mu je ogenj iz ustja cevi osmodil srajco, toda kroglja je zgrešila. Z levico

46 je pograbil roko s pištolo in jo sunkovito potegnil navzgor, nato pa je njegova desnica z vso silo tresčila v Leovo brado. Ko se je Leo optekel nazaj, ga je Mitchell s konico škornja sunil v želodec. Leova brada se je povesila kakor v nenadni agoniji, zaneslo ga je v kot, kjer je tresčil ob steno in loveč sapo, z ugasajočim pogledom zdrsnil na pod.

Burdetteova roka se je zganila proti predalu v pisalni mizi, toda Mitchell je bil v delčku sekunde pri svoji pištoli in jo pobral s tal. »Tistega predala ni treba odpirati,« je menil. »Stopite lepo semkaj na to stran, da vaju imam oba hkrati pred očmi.«

Bled in stisnjenih čeljusti je Burdette, stalno zasledovan od Mitchellove pištole, stopil do na tleh ležečega Lea.

Sedaj je Mitchell lahko pogledal Leu v obraz in čez nekaj sekund je v njem prepoznal možakarja, ki je bil stal za Listerjem z merilnimi instrumenti v rokah, ko so bili naleteli na taborišče železniških zemljemercev. Leo, ki je še vedno stiskal v roki pištolo, je pravkar pričel prihajati k sebi, buljil je vanj trudemu poskušajoč osredotočiti pogled na Mitchellu, in sunkovito dih.

»Poglejta,« je rekel Mitchell. Dvignil je svojo pištolo in jo zagnal od sebe, da je priletela v okno; razbila steklo in padla na sredo glavne ulice. »Sedaj sem brez orožja. Ducaat prič bo lahko prisegel, da je moja pištola priletela skozi okno, potem ko je tu v sobi padel prvi strel. Provo kroglo bodo našli zarito tudi v steno. Če bo kateri od vaju sedaj streljal, bodo vsi vedeli, da sem bil jaz med streljanjem brez pištole.«

Videl je, kako je Leo v onemoglem besu zakrčkal z zobmi, videl je, kako se je roka, v kateri je držal pištolo, pričela treseti, ker je Leo sprevidel, da so Mitchellove besede popolnoma resnične.

»Če mi je sploh kaj na svetu odvratno,« je nadaljeval Mitchell, in menda sta vidva sedaj prepričana o tem, da si s pištolami ne moreta dosti pomagati.«

»Še se bomo srečali,« je menil Leo. »Kje drugje.« Mitchell je stopil naprej in obstal poleg na tleh ležečega. »Nikar me napak ne razumi,« je mirno povedal. »Če se enkrat pride do podobnega srečanja, te bom brez pomisleka ubil. Precej na jetrih imam fantaline, ki mi potiskajo pištolo v hrbet in mi potem s smodnikom ožgejo srajco. Priznam, da bi bilo zame vse prej kot priporočljivo, ubiti te kar tule. Prosim te, le eno: nikar me ne izzivaj. Ponavljam ti: nikar me ne izzivaj.«

Nato se je obrnil k Burdettu. »In vi,« je rekel, »brhitna glava, velikopotezni poslovni mož! To je bil šele začetek. Ne glede na vse mogoče težave, ki mi jih boste povzročali, bom vendar jaz izzigal poslednjo karto.«

»To se m zdi, kajne?« je posmehljivo vprašal Burdette.

»Da,« je resno prikimal Mitchell. »Tako bo. Prišel bom do dna celotni zadevi Veliki Y, pa naj to pomeni kakorkoli. Vi in vsi soudeleženci boste potegnili krajši konec.«

»Upam, da si življenjsko zavarovan,« je menil Burdette. »Poznam veliko pištoli, da ne omenjam tudi šerifov vrvi, ki bi te utegnile rešiti pozemskih težav.«

»Moj naslov,« je rekel Mitchell, »je Zivnorajski dom, število 12.«

Brez vsake naglice je stopil iz sobe in mimo drgetajočega Sime Jamisona, ki je čepel za svojo pisalno mizo, zaprl za seboj vrata in šel navzdol po stopnicah. Sredi ceste je zagledal gručo mož; od gručice sta se ločila Tracy in Ki ter urnih nog pohitela proti

47 dnu stopnišča. Tracy je imel v roki Mitchellovo pištolo.

»Slišali smo strel,« je rekel Tracy, »pa smo prihiteli semkaj. Može pravijo, da je pred par minutami prišla skozi okno tvoja pištola.«

»Niso se zlagali,« je rekel Mitchell. »Sam sem jo vrgel.«

Tracy in Ki sta se spogledala, ne vedoč, kaj naj si mislita ob Mitchellovih zadnjih besedah.

»Če se ne motim, je tula tvoja srajca osmojena od smodnika,« je menil Ki.

»Prava imaš, Ki.«

Tracy je začuden vprašal. »Toda zakaj si potem —«

»V želodcu mi že pošteno kruli,« ga je prekinil Mitchell. »Pojdimo v hotel povečerjat in povedal vama bom vse, kar se je zgodilo. Rečem vama, takle dan, poln dogodkov, človeka neverjetno zlačnila.«

Pozno zvečer istega dne je Mitchell sedel v svoji sobi pri siju oljenke, kadil in razmišljal.

Po večerji se je bil ogledal pri Mrs. Gillisovi in ji povedal nekaj najnovejšega o svojem srečanju z Burdettom. Gillisova je bila že sama silšala o streli v Burdettovi pisarni in pištoli, ki je priletela skozi okno. Ne da bi kaj več razpravljala o tem, jo je prošil, naj po skrbi, da Burdette ne bo nikoli obiskal Kate, ne da bi imela kakor prijateljsko pričo, ter da naj Kate skrbno skriva Dunlapovo zabeležko.

Pred Mitchellom so bile tri naloge: sklenitev kupčije za strica Bena, rešitev uganke glede velikega Y in ugotovitev, kdo je Dunlapov morilec. Vedel je, da bodo vsi sumili njega, dokler ne najdejo pravega storilca. Karkoli se je zgodilo, vsaka stvar ga je bolj prepričala, da so vse tri naloge nekako.

Naslednjega dne je bilo nebo nad Showdown Creekom kakor umito in brez najmanjšega oblaka. Mitchell in Tracy sta stopala po glavni ulici na poti na Dunlapov pogreb in že od daleč sta videla, kako se zbirajo pogrebi v črnem. S Tracyjem sta si pri Bjornsonu kupila beli srajci in Olaf jima je posodil črne telovnike.

Tracy je poškilil proti nebu. »Kako lep dan. Še mrtvim je lahko žal, da ga ne morejo uživati.«

»Upajva, da bova ta lepi dan preživela brez luknenj v koži,« je odvrnil Mitchell.

Ki je čakal nanju v hotelu. Dunlapa sploh ni poznal in se torej ni čutil poklicanega k pogrebu; če bi se prikazal, se je bal, da bi ga morda imeli celo za vsiljivega. »Ki,« ga je bil nagovoril Mitchell med zajtrkom, »zelo sem ti hvaležen za vse, kar si storil za naju s Tracyjem, toda gotovo imaš tudi svoje načrte in midva te le zadržujeva. Kadarkoli se ti bo zadelo, da moraš iti svojo pot, se nikar ne oziraj na naju, ampak mirno odpošti.«

»Ali sta me morda že sita in se me skušata iznebiti,« je zabrudal starec.

49 ne mara biti v breme, posebno ker se nam obetajo resnične težave in te ne mara potegniti v morebitno nesrečo.«

»Resnične težave,« je posmehoval stari lovec. »Se preden sta vidva ugedala luč sveta, sem že jaz videl več resničnih težav, kakor jih bosta vidva oku sila do konca vajnega življenja. Zdi se mi, da bomo še malo ostali v mestu,« je menil in si z vilicami tlačil v usta zajeten kos mesa.

Z glavne ceste je vodila do cerkvenih vrat ozka pot, pokrita s kamnitimi ploščicami. Ko sta stopila mimo privezanih konj in parkiranih kolesjev, sta Mitchell in Tracy opazila Deaseya, ki je prihajal z druge strani. Na eni strani ga je spremljal Sutton, na drugi pa Wynn. Vsi trije so bili v črnih oblekan. Enkrat po dolgem času se Deasey ni režal; njegov obraz je kazal pristno potrost.

Zagledal je Mitchellu in Tracyja ter začel hoditi počasneje; spremljevalca sta sledila njegovemu zgledu.

»Naprej naju misli pustiti,« je menil Tracy s kotičkom ust.

»In to gotovo ne brez vzroka,« je odvrnil Mitchell.

Ko se jima je Deasey približal, se mu je Mitchell predržno zagledal naravnost v obraz. Ko sta zavila proti cerkvenim vratom, je Deasey rekel: »Kar naprej, prosim! Zdi se mi bolj zdravo, da vaju imam pred seboj kakor za hrbtom.«

Mitchell je brez besed stopal naprej proti cerkvenim vratom.

Za hrbtom sta slišala Wynna: »Fant bi nas rad prepričal, da ima železne zive. No, bomo videli, koliko takšni živci prenesejo.«

FRANCOZINJE

Ko omenjamo Francozinja, navadno pomislimo na Parižanke, ki bolj kot katere koli druge predstavnice kake dežele ali mesta slove po izbranem okusu, gracioznosti in eleganci, v čemer veljajo za zgled ženam širom po svetu. Toda to ne velja samo za Parižanke, ampak Francozinja nasploh. Povprečna Francozinja je vitka, ne prav velika, toda malokatera ženska se lah-

ko ponša s takšno iznajdljivostjo, da zna skriti prirodne pomanjkljivosti oziroma poudariti tisto, kar je na njej lepega. Če bi sicer malo natančneje pogledali kvaliteto blaga, iz katerega ima narejeno obleko, in samo izdelavo, bi bili morda malce razočarani, zakaj Francozinja se zdi najvažnejši celotni učinek. Tako kot v umetnosti tudi v življenju vsebuje impresionizem

največ šarma, meni Francozinja. V njenem vedenju je opazna dokajšnja živahnost: njeni gibi, refleksi, koraki so hitri, češ se hitro hodiš, ostane marsikaj skritost.

Francozinja se poroče dokaj zgodaj, okrog dvajsetega leta. Vsako leto je na Francoskem približno 300.000 novih zakonov in današnje francoske družine so precej številne, tako da niso prav redke take s petimi ali šestimi otroki. V precejšnji meri je to posledica državne politike, ki podpira večanje natalitete z visokimi otroškimi dodatki in tudi drugimi olajšavami družinam z več otroki. Prodaja kontracepcijskih sredstev je prepovedana, umetni splavi pa strogo zabranjeni.

Poročena Francozinja se boji ločitve manj kot njena mati ali babica, s tem sicer ni rečeno, da jo »išče«, samo ne smatra je za katastrofo. Na Francoskem se danes loči 10 odstotkov zakonov.

Večina Francozinj želi, da bi se zaposlila ali se vsaj pripravila za to, da bi si z možem ali brez njega zagotovila prihodnost. Okrog 40 odstotkov aktivnega francoskega prebivalstva sestavljajo ženske, a med poročenimi je vsaka tretja zaposlena. Po vojni so se ženske zaposlile, lahko rečemo, prav na vseh področjih gospodarskega in družbenega življenja in celo v poklicih, ki so jim bili prej nedostopni ali za ženske nenavadni, na primer v Parizu imajo precej voznice taksijev, ki ne opravljajo tega dela nič slabše od svojih moških kolegov.

Seveda se je tudi zaposlena Francozinja znašla pred problemom, kako uskladiti poklicno delo z delom in življenjem v družini. Ne smemo namreč pozabiti še na to, da na Francoskem praviloma delajo deljeno, na primer od 9 do 18 z opoldanskim odmorom za kosilo. Gospodinjke pomočnice so zelo drage, tako da si jih lahko privoščijo le premožnejše družine. Problem nadzorstva predšolskih in šolskih otrok je rešen dokaj dobro z rednimi solami in otroškimi domovi. Solari hodijo k pouku dopoldne in popoldne, a v šolskih kuhinjah lahko kosijo po razmeroma dostopnih cenah. Pod kontrolo učiteljev ostanejo

Piknik (leta 1938...)

tudi po končanem popoldanskem pouku, vse dokler se starši ne vrnejo z dela. Tako pravzaprav kosila ne pripravljajo v družinah, kjer je tudi mati zaposlena, ker starši prav tako kosijo druge. Kosilo tako postaja vse manj glavni dnevni obrok, pač pa je zato večerja vse obilnejša, traja dalj časa, ob njej se zbere vsa družina. Gospodinjam, pa naj si bo zaposlim ali nezaposlenim, pa je pripravljanje večerje olajšano s tem, ker v trgovinah lahko kupijo mnogo gotovih ali na pol pripravljenih jedi, s čimer si prihranijo mnogo časa. Seveda pa imajo tudi gospodinjstva v glavnem mehanizirana.

Ob sobotah in nedeljah ali samo ob nedeljah povprečna pariška družina odide na weekend, kar ni nikakršno razkošje, pač pa fizična potreba po mirnem počitku izven mestnega hrupa. Čez teden ob večerih, seveda vsak po svojih možnostih, obiskujejo gledališča, kino, še najpogosteje pa razne lokale, da se srečajo s prijatelji; na Francoskem se namreč dosti bolj poredko, kot na primer pri nas, obiskujejo na domu, raje se zmenijo za sestaneke v kavi kavnari ali restavraciji. Sploh veliko časa prebijejo zdoma, na delu, na ulicah, v kavarnah ali pred njimi. Nemara zaradi tega posvečajo urejevanju stanovanja in nakupu pohištva malo manj skrbi. Človek bi rekel, kot da je Francozinja bolj važno, kakšna bo videti v službi in na cesti in je ne moti kak oguljen kos pohištva, ki ga je podedovala od babice.

V zadnjem desetletju sta dve stvari znatno spremenili življenje mestnih družin: televizija in avtomobil. Ob televizorju vse več

časa prebijejo doma stari in mladi. Avtomobil si želi priskrbiti tudi družina s srednjim ekonomskim položajem. Francija ima največ avtomobilov v Evropi glede na število prebivalstva. Ženski voznici s šoferskim izpitom je skoraj toliko kot moških.

Obroki za avtomobil, njegovo vzdrževanje, potem nakup televizorja in gospodinjstkih aparata

ov precej obremenjujejo družinske proračune srednjih družin, zato stredijo pri hrani in drugih potrebah. Toda kljub vsemu Francozinja ne dopusti, da bi karkoli vplivalo na njen videz in potrudila se, da s skromnimi sredstvi doseže čim boljši učinek, v svojem oblačenju in v vsem tistem, kar povečuje njeno naravno ljubkost.

(PO = PRAKTIČNI ŽENI)

... in danes

kakšen vonj!

kakšna aroma!

kakšen užitek!

to je PODRAVKA juha!

kaj morate vedeti

Novi podplati ne drsijo, če jih namažemo s surovim krompirjem.

Posodo za mleko prekuhajte kdaj pa kdaj s krompirjevimi surovimi olupki.

Kozarcev iz tankega stekla ne pustimo stati na preprihu, ker radi počijo.

Sveže prepletkano pohištvo pustimo, da se dobro osuši in ga nato zdrgnemo s kisom, tako je plesk odpornjši.

Pik mrcesa zribamo z narezano čebulo. Bolečina preneha.

Volnene rokavice postanejo nepremočljive, če jih namočimo v borovi raztopini.

Kuhan jezik laže olupimo, če se prej nekoliko ohladi.

STUDIO ZA OPREMO: ODLIČNO

Za nami je sejem Moda 1964, na katerem smo si med drugim lahko ogledali prijetno novost — razstavo sodobne opreme, ki bo odprta do 9. II. Prireja jo Studio za stanovanje in opremo. Ker pri nas nimamo revij, ki bi nas seznanjale s praktično in moderno ureditvijo naših stanovanj, so take in podobne razstave še bolj dobrodošle. Njihova naloga in namen, da pomagajo človeku pri ureditvi doma, sta vsekakor hvale vredna.

Tako smo lahko v malem paviljonu Gospodarskega razstavišča videli kar 26 prostorov lepo, praktično in uporabno opremljenih. Razen dnevne sobe, spalnice, kuhinje, otroških sob, dekliške sobe, kopalnice in umivalnice so nam naše tovarne pripravile tudi razstavo pohištvenega blaga, zavese, prtov, gospodinjstkih pripomočkov, domače obrti, jedilnega pribora, porcelana in svetilk ter stekla.

Seveda je prireditelja zanimalo, kaj mislijo o razstavi obiskovalci, kaj jim je všeč in kaj ne. Zato je pripravil zanje ankete lističe, ki pa ga je malokateri izpolnil. Vsak, ki si razstavo ogleda, hvali, graja, toda vse to je le njegovo mnenje, ki ga najraje obdrži kar zase. Pri tem pa pozabi, kako koristna in spodbudna je lahko včasih kritika potrošnika.

Slaba stran razstave oziroma ankete pa so bile cene. Vprašanje, ki se v anketi največkrat ponavlja, je: »Ali vam ustrežajo cene razstavljenega pohištva, blaga...« Vendar smo cene na razstavljenih predmetih zaman iskali. Tu in tam kakšna označba

s svinčnikom, na splošno pa nič. Ko smo vprašali pri informacijah, so nam povedali, da so bili anketni lističi natisnjeni precej pred razstavo, potem pa so v pomanjkanju časa pozabili na cene pa tudi tovarne so poslane cenike kasneje. Škoda, ker cene je vsekakor tista, ki na lepi razstavi potrošnika najbolj zanima.

O razstavi smo slišali skoro same pohvale, vendar na žalost vse z rezervno, da je to le razstava, kajti po trgovinah je precej drugače.

Kaj je bilo obiskovalcem najbolj všeč, bi težko dejali. Največ zanimanja in spraševanja pri informacijah je bilo za dnevno sobo, spalnice in kuhinje. Posebno navdušenje je vnelo izdelkom Tovarne dekorativnih tkanin v Ljubljani. Njeni vzorci pohištvenega blaga in zavese so res lepi. Upajmo, da bo tako prestra izbirati kmalu tudi v naših trgovinah. Namizne prte, sete in enobarvno tekstilno blago, za katerega so obiskovalci precej spraševali, pa je izdelala tovarna Industrija Jarše. Prav tako zaslužijo vse priznanje izdelki Steklarne Boris Kidrič iz Rogaske Slatine in Steklarna Skopje. Zanimivo, celo nenavadne so bile tudi svetilke in izdelki domače obrti.

Torej same pohvale, le nekaj posameznih opazk smo slišali na račun šivalnega stroja v kuhinji, nezavaranih otroških postelje, posebno tistih v nadstropje, visečega okraska, v spalnici in nenavadne slike — praproto med dvema stekloma. Posrečena zamisel je bilo tudi

prikazovanje diafilmov o sodobni opremi v svetu ter razstava tuje literature o moderni opremi stanovanja. Vendar je to čuvaj zelo skrbno pazil in se ji v gneči nisi smel niti približati.

Razstava nas je vsekakor navdušila in zadnje vprašanje v anketi

— ali menite, da bi bilo koristno, če bi Studio za stanovanje in opremo organiziral stalno razstavo sodobne opreme, kjer bi sproti razstavljali vse novosti naše proizvodnje sodobne stanovanjske opreme — zasluži v odgovor soglasen DA.

M. GRANDOVEC

Poceni drobovina: goveje srce

Goveje srce je ena od najcenejše drobovine. Pripravimo ga lahko na različne načine kot okusno kosilo ali izdatno večerjo.

PARJENO GOVEJE SRCE

Srce obrežemo debelejšo plastolja ob vrhu in ga razdelimo na pol. Na gneto ga pretaknemo s slanim, posolimo in popopravimo. V kozico damo masčobo, narezano čebulo, na kolobarje narezano korenje, korenina peteršilja in pol gomolja zelene ter odšavmo z lovorjevim listom in vrisčkom timijana ali majarone. Na zelenjavo položimo srce in ga parimo do mehkega. Vmes ga polivamo z juho, še boljše pa bo, če mu prilijemo nekaj žlic belega vina ali ne preostrega kisa. Mehko razrežemo na rezine, zelenjavo poparimo, zalijemo, pustimo prevreči in premešamo. Možemo rezine srca, izboljšamo okus z jušno kocko in dodamo par žlic kisle smetane.

Parjeno srce v omaki lahko ponudimo s kruhovimi cmoki, krompirjevimi rezanci, polento ali testeninami.

SRCE V OMAKI

V kozici pripravimo precej na rezance zrezane čebule, da postane svetlorjava. Dodamo na tanke liste narezano srce in tuzimo do mehkega. Potresemo z moko in zalijemo, dodamo tuzno kocko in po želji: ali gorčico, ali sardete, ki jih dobro utlačimo, ali fino nasekljane kapre, ali pa samo dišave s kislom smetano. Poleg serviramo pire krompir ali dušen riž.

SRCE V SOLATI

Kadar kahamo goveje juho, ji pridenimo še večji kos srca, da ga bomo pripravile zvečer v solati. Da bo solata pestrejša, ne pozabimo v juhi skuhati še kos gomolja zelene in par korenčkov. Ohlajeno srce, korenje in zelena narežemo na kocke, posolimo, dodamo malo popra, gorčice, drobno sesekljane čebule, strok zdrobljenega česna, naribano jabolko, malenkost sladkornja, kis in olje. Vse dobro premešamo in pustimo stati eno uro, da se solata dobro prepoji. Solate nadevamo v večjo plitvo skledo, jo obložimo z listi zelene solate in okrasimo s trdokuhanimi rezanci in jajci.

M. P., Ljubljana

domača lekarna

IŠIAS

je obolenje koščičnih živecov.

Vzroki: Prehlad, težko vzdigovanje, spremembe na hrbtnici, sladkorna bolezen, spolne bolezni, pritisk v spodnjem delu trebuha.

Znaki: Ob poteku živca čuti bolnik po vsej nogi hude bolečine (od boka do členka na nogi). Pri hoji bolnik sepa, krči v mišicah itd. Če bolnik skrči koleno bolne noge, čuti hude bolečine v stegnu.

Zdravljenje: V domačem zdravilstvu s pridom uporabljajo čaje: omele, krčnice, regačice, razen tega kopol v borovi vodi, masiranje s špiritom materine dušice, obkladke s hrenom in uživanje redkve s sladkorjem itd.

DLESNI

ob obolenju spiramo s čajem hrena, kadulje, izopa, odgriznenke in kisom vrtnice.

Krvaveče dlesni spiramo z vodo, v kateri smo kuhali hren ali vrbo.

Otekle dlesni spiramo z vodo, v kateri smo kuhali malinjakove mladice, liste in cvete.

Rable spiramo s čajem česmina, dresna, kadulje, sleznika, kolmeza (razredčena tinktura), hrena (razredčen spiriti), preslice.

Vnete: Vzroki so morda znak sladkorne bolezni, protina, jetike, zastrupljenja, napačne prehrane, pomanjkanja vitaminov, zraka in sonca.

Zdravljenje: Post, nato rastlinska hrana, obsevanje, spiranje s čajem kadulje in kamilic.

NESPEČNOST

je navadno posledica živčne razdraženosti, slabe prebave, alkohola, črne kave, ruskega čaja, slabokrvnosti in oslabiljenosti telesa.

Kot zdravilo moreš piti čaj iz bezga, melise, hmelja (prašek), kamilic, kopr, mrtve koprive, ovsa, pelina, špajke.

Za čaj vsemi n. pr. majorana, hmelja, špajke, melise in poprove mete in pij zvečer 1 skodelico hladnega čaja! — Ali pelina, kamilic, rutice in majorana.

Zdravilni učinki črne redkve

Črna redkev razkrajja sluz pri kašlju in bronhialnem katarju ter je odlično sredstvo celo proti dušljivemu kašlju. Na splošno velja, da nekoliko čajnih žliček redkvega soka odpravi najtrdozvojniji kašelj pa tudi hripavost.

Sluz pa lahko razmečemo še drugače. V večjo redkev izloboleme luknjo in jo napolnimo z medom. Po nekaj urah se med sam od sebe zmeša z redkvinim sokom.

Najpomembnejši pa je učinek redkve na žolč. Znanstveni poskusi so potrdili, da redkvin sok vpliva na delovanje žolča. Preprečuje nastanek žolčnih kamnov, če pa so ti že nastali, jih počene naprej.

Kako pripravimo in uživamo redkvin sok za zdravljenje žolčnih obolenj in revmatizma? Redkev nastriamo in nastrike stisnemo. Dvakrat ali trikrat tedensko popijemo po pol skodelice tega soka.

Redkvin sok pospešuje tudi odvajanje in je odlično sredstvo proti kroničnemu zaprtju. Pri tem pa ni potrebno, da uživamo s stiskanjem pridobljeni sok, ampak zadostuje, da pojemo redkev samo. Tako dobi črevesje močno pobudo, ker pride vanj večja količina neprebavljive celuloze.

Redkev je tudi učinkovito sredstvo proti revmatizmu in protinu. Slednji nastane zaradi prevelike količine soli urinske kisline. Redkev kot sredstvo za zdravljenje pripravimo tako, da presni dodamo nekaj zrn soli in jo zaradi boljše prebavljivosti zrežemo na poskvice. Dodamo ji še olja in kisa. Vmes lahko zrežemo tudi nekaj čebule in česna.

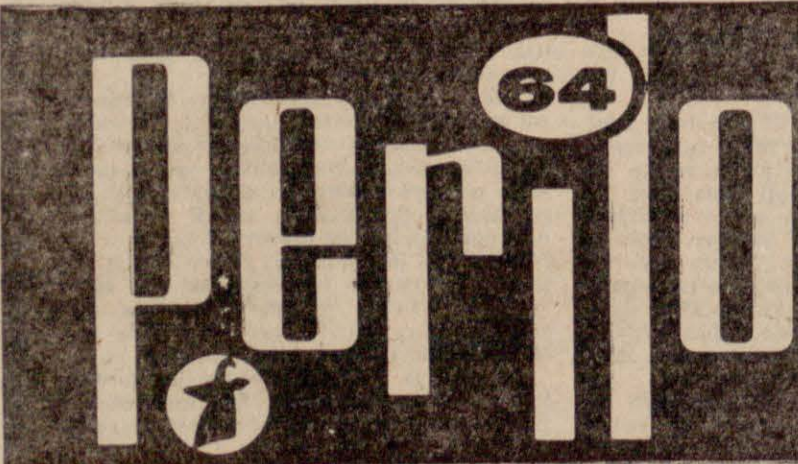
B. J.

Zaradi odličnega okusa

Za vsak obrok

Delikates »Zvezda« vitaminizirano margarino je po okusu in vonju enaka naravnemu maslu. Margarina je izdelana iz najboljših naravnih rastlinskih masti in olja z vitamini A in D ter mleka. Mleko je najprej pasterezirano in nato kisano s specialnimi kulturami mlečno kislega vrenja. Glede hranljivih sestavin je margarina podobna maslu in jo lahko uporabljate kot tako, hkrati pa je dobra zamenjava za maslo. Margarino priporočamo bolnikom. S topljenjem dobimo odlično margarinsko maslo, ki po okusu, vonju in uporabi popolnoma nadomešča kravje maslo in je tudi znatno cenejša.

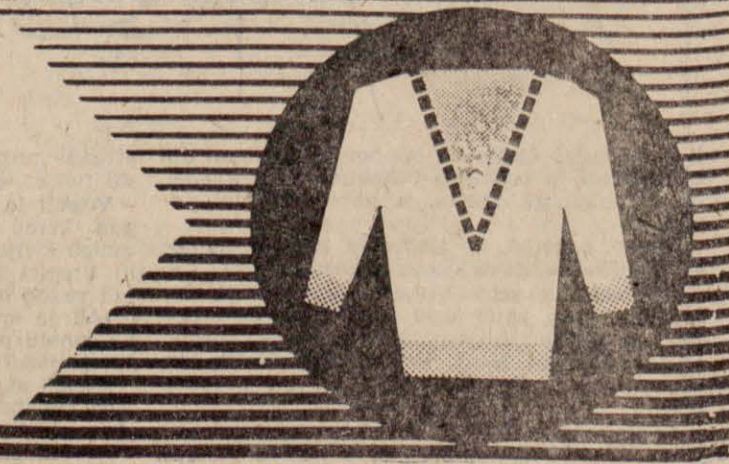

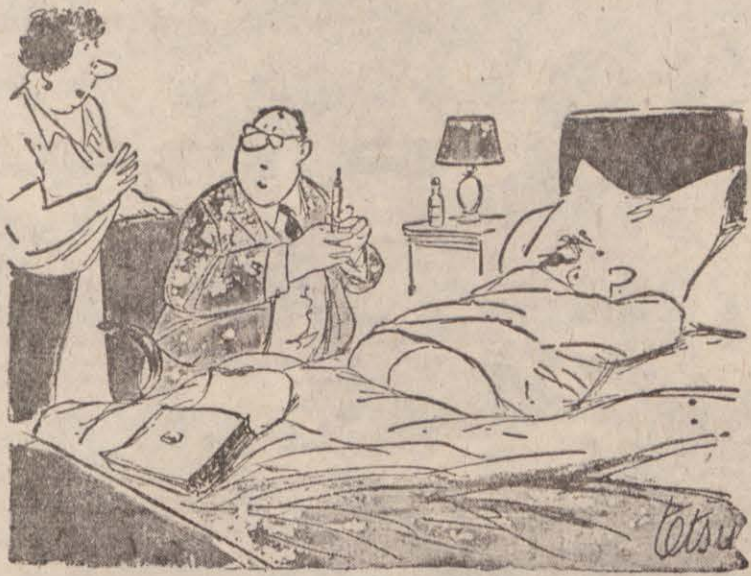
TO, KAR SO MNOGE GOSPODINJE ČAKALE, JE PERILO 64

ZLATOROGOVO NOVOLETO DARILU GOSPODINJAM — TA NOV, IZREDNO BLAG IN UČINKOVIT PRASEK ZA FINO IN BARVASTO PERILO JE PRIJETNO ODŠAVLJEN, SE MOČNO PENI IN IMA SPOH VSE LASTNOSTI ZELO KARKOVOSTNEGA PERALNEGA SREDSTVA.

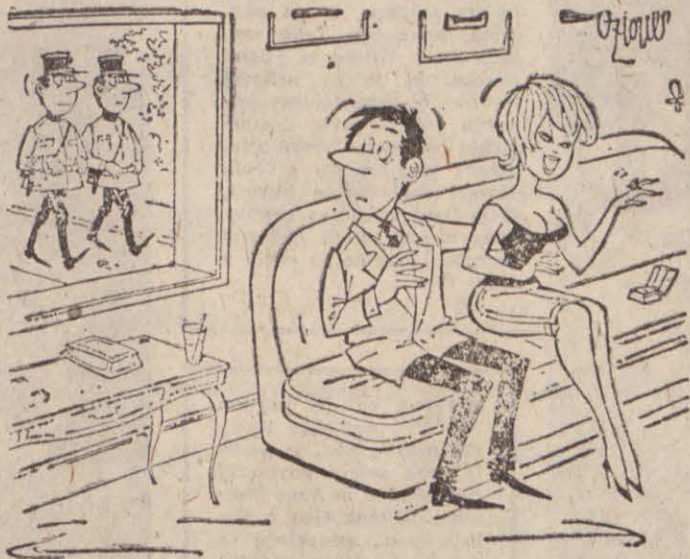
ZATO SI JE PRANJE IN NEGO VOLNENIH IZDELKOV TEŽKO ZAMISLITI BREZ PERILA 64. — CE SE RAVNATE PO NAVODILIH, KI SO JIH SKRBNO SESTAVILI INŽENIRJI-TEHNOLOGI, BO PERILO 64 PRIJETNO OSVEŽILO BARVO VOLNE, KI SE VAM OB PRAVILNEM SUŠENJU TUDI NE BO USKOCILA.

Torej: PERILO 64 — ZA VAŠE FINO IN BARVASTO PERILO!

— Ne upa se sam vprašati, toda rad bi vedel, če morda imate isto zdravilo tudi v tabelah!

— Oh, kako lep prstan, dragice! Kako si le to zmogel pri svoji nizki plači?

radijski jezikovni tečaj

CALLING ALL BEGINNERS

II. PROGRAM: 16. II. 1964 ob 19.05

ZAČETNI TEČAJ ANGLEŠČINE

I. PROGRAM: 11. II. 1964 ob 6.30 (PONOVIȚEV)

17

A book, the book. Water, water is wet. That flower needs water. I don't like sugar in tea. They eat bread, butter and cheese for their lunch. He is making a table out of wood. Bring me some water. There is some bread in the cupboard. Is there any bread in the house? There isn't any milk in my coffee. There are some pens on the table. There is some money on the table. We make money out of metal. There is some money in my pocket. These people haven't any food. They haven't a house. They haven't any houses. The pen on the table is mine. The pens on the table are mine. The money on the table is mine. Butter, cheese, coffee and sugar; paper and ink, tobacco and sweets; cotton. The bacon is rather fat. Give me some ham instead. That is at the other end of the shop. We are late for lunch. I haven't any money. Lend me a pound or two!

CONVERSATION

Elsa: I want some butter and some cheese.
Assistant: Certainly, Miss.
E: And have you any bacon?
A: Yes, Miss, here it is.
E: It's fat. The bacon's rather fat. Give me some ham instead, please.
A: Yes, Miss.
E: Now, I need some paper and some ink. Yes, that paper looks very nice. And cotton: have you any cotton?
A: Oh, that's at the other end of the shop, Miss.
Patrick: Elsa, are you coming? I want to buy my tyre, and we are late for our lunch.
E: Don't be impatient, Patrick. I want to buy some tobacco for father, and some sweets for mother. You go and buy your tyre, and come back here for me. Goodbye. Now! I need some... Wait! I haven't any money! Patrick! Stop! Stop! Don't go yet. Have you any money? Lend me a pound or two.
P: Here's one pound — I have two. I need my money for the tyre. Now, Elsa, come on! Do you want to stay here all day? I'm sure the soup is cold and the meat is burnt.
E: No, I don't. I'm ready now; let's go. I want to listen to some music on the radio.
P: Ah, women!

II. PROGRAM: 7. II. 1964 ob 19.05

TWENTY-FOUR SPECIAL VERBS

I. PROGRAM: 8. II. 1964 ob 6.20 (PONOVIȚEV)

NADALJEVALNI TEČAJ ANGLEŠČINE

6 — THE PRESENT PERFECT CONTINUOUS

Conversation

Mary: You've been learning about the uses of the Present Perfect Tense.
M: You're learning Russian, aren't you, David?
D: Yes, Mary. I've been learning Russian for about a year now. How long have you been learning the violin?
M: I've been learning the violin for three years now.
D: How long have you been talking now?
M: Oh, a very short time. We've been talking about a minute, perhaps. It's been raining for the last ten minutes. What do you think of the news today?
M: What news? I haven't been reading the newspaper recently...
D: Look, David there's your dog lying on the floor in the corner.
M: Yes, he's been lying on the floor since we came in. Is that a cat under your chair, Mary?
M: Yes, that's my cat. She's been sitting under my chair since we came into the studio...
M: What's your friend Roger doing nowadays, David?
D: Oh, he's been writing a new book for the last six months.
M: And is it finished now?
D: Oh, no, he hasn't finished it yet.
M: Is he still living in Manchester?
D: No, he's left Manchester. He's been living in Leeds for the last four months.

TEČAJ RUSKEGA JEZIKA

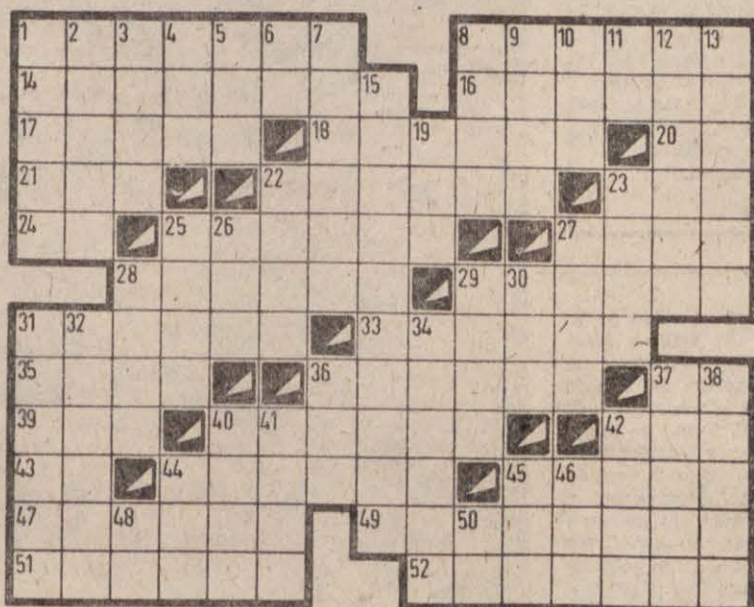
UPOK 17

II. PROGRAM: 12. II. 1964. OB 19.05 (ponovitev)

I. PROGRAM: 13. II. 1964. OB 6.20

Милан вместе с Наташей и Алёшей отправляются в шоппинговое ателье.
НАТАША, МИЛАН и АЛЁША: Здравствуйтe!
ПРИЕМИЩИК: Здравствуйтe.
НАТАША: Товарищ, хочeтcя заказать модную рубашку.
МИЛАН: Да, я бы хотел рубашку из шерстяной ткани с лавсаном.
ПРИЕМИЩИК: У нас есть большой выбор именно таких тканей.
МИЛАН: И вы можете выполнить мой заказ?
ПРИЕМИЩИК: Конечно. Стоимость пошива 3 рубля 40 копеек.
МИЛАН: А когда будет готов заказ?
ПРИЕМИЩИК: Если сегодня снимем мерку, то через 5 дней вы получите готовую рубашку.
МИЛАН: Хорошо. Мне хочeтcя рубашку — джемпер.
НАТАША: Ты знаешь, Милан, такую рубашку можно носить без пиджака и галстука.
МИЛАН: Да, знаю. Вы с Алёшей мне помогите к ней выбрать подходящий шарф?
НАТАША: С удовольствием. Но сначала надо выбрать ткань.
ПРИЕМИЩИК: Вот, пожалуйста... вот в полосу, рядом гладкие... а вот это в клетку, цвета хорошие, спокойные.
МИЛАН: Мне нравится эта ткань в полосу... Как ты думаешь, Наташа?
НАТАША: И мне она нравится. Я думаю она тебе будет к лицу.
МИЛАН: Ну, я на ней и остановлюсь.
АЛЁША: А мне нравится в клетку, вот та там.
ПРИЕМИЩИК: А какой размер вашей рубашки?
МИЛАН: Я думаю 42-й.
ПРИЕМИЩИК: На рубашку 42-го размера идёт 1 м. 80 см. ткани при ширине 140 см. А в 90 см. е надо брать 3 метра.
МИЛАН: Хорошо... я решил заказать две рубашки. Сколько это будет стоить?
ПРИЕМИЩИК: Сейчас... Пожалуйста, вот квитанция. Через 5 дней приходите за заказом.
МИЛАН: Спасибо, до свидания.

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. mehka rudnina, ki se pojavlja v kristalnih agregatih, lojavec, 8. baraka, lesenjača, 14. največje mesto Kanade, ki leži ob reki Sv. Lovrenca, 16. mesto v Perziji, največje rafinerije nafte na svetu, 17. hud vihar, tornado, 18. vodja politične stranke, 20. začetnici sodobnega slovenskega slikarja in grafika, 21. tuje žensko ime, 22. živčno vlakno, živčna nitka, 23. števniki, 24. skrajšan podredni veznik, 25. zaponka, broška, 27. zarezava v sodu, kamor se vstavi dno, 28. italijanski slikar in stavbar, tvorec monumentalnega evropskega slikarstva (1265—1337), 29. preplah, zmešnjava, poplah, 31. cigara, 33. ljuljka, 35. važen prehrabeni artikel, 36. vzpetina, strmina, 37. avto-

mobilska oznaka okraja Sombor, 39. pripadnik zahodne skupine starih Slovianov, 40. glavno mesto sosednje države, 42. plod, sadež, 43. nota iz solmizacije, 44. prid, dobro, 45. posrednik, zastopnik, 47. slovenski pisatelj narodnostne smeri (»Bajke in povesti o Gorjancih«), 49. glasbeni izraz za zadrževano podajanje, 51. poveljnik kozmaške vojske, 52. najmlajša doba v razvoju Zemlje.
Navpično: 1. izcedek nekaterih dreves, 2. dan v tednu, 3. številka, 4. oče, 5. bodičast izrastek rastlin, 6. tuj dvoglasnik, 7. nadarjenost, bistroumnost, 8. muslimanski sodnik, 9. obljuba, 10. zavetnik ognjišča pri starih Rimljanih, 11. začetnici slavne ameriške baletke, ustanoviteljice nove plesne umetnosti, 12. pomemben madžarski skladatelj 20. stoletja (Bela), 13. žepna državica v Pirenejih, 15. obliž, oblepke, 19. predplačilo, nadav, 22. glasbeno znamenje, sekirica, 23. način izražanja, slog, 25. rešeto, reta, 26. glas pri strelu,

ANAGRAM

SRCE me vleče kar se da, na otok našega morja.

(KAM)

BERITE PO KOSILU

»Ali si bila večeraj na koncertu? Kako je bilo?«
»Zanimivo! Jana in Jule se ločuje. Džek ima spet novo punco, Joco se je zalotil z Drejčevim avtomobilom, Tine pa že tri dni popiva, medtem ko Alenka še vedno čaka na poroka.«
»Raztreseni profesor zbežano stoji pred ogledalom v svojem stanovanju, s klobukom in plaščem v roki.«
»Zdaj pa res ne vem, ali sem ranokar prišel domov ali pa nameravam oditi.«
»Ko se je gost, ki je bil povabljen na večerjo, zelo pozno spomnil, da bi bilo treba iti, je rekel ob slovesu:«
»Upam, da vas nisem predolgo zadrževal?«
»Oh, ne, ne! Ob tem času tako po navadi ostajamo, hitila zaspana gostiteljica.«
»Darilo za rojstni dan moje žene je zame največja škrlj sicoi vse leto, prijatelj razlega Skotu.«
»Jaz pa ljubim svojo ženo tako zelo, da zame ni nikoli starejša. In tako prističem ves denar za darila.«
Janez pride k zdravniku.
»Kakšne težave pa imate?« ga prijazno vpraša zdravnik.
»Zvečer mi nabreknejo noge,« toži pacient.
»Voda, moj dragi,« hitro ugotovi zdravnik.

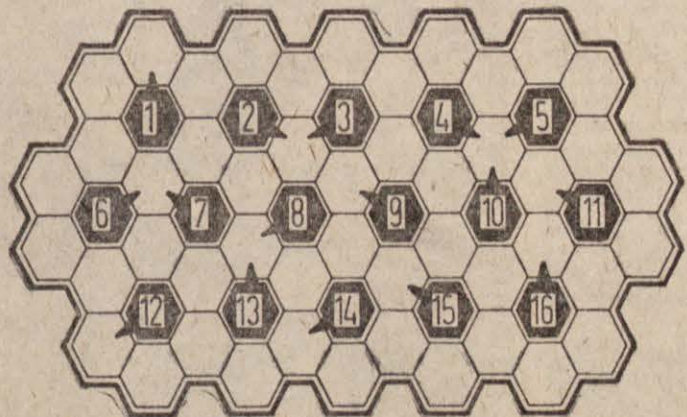
»In večkrat me tako boli okoli kolca.«
»Kamni, tovariš, nič drugega kot kamni!«
»In večkrat me zapušča spomin.«
»To pa apnenec, prav gotovo apnenec.«
»Imenitno, kaj vse ste odkrili!« naključno bolnik. »Zdaj potrebujem samo še gradbeno dovoljenje!«
»Vehudi Memuhin je bil povabljen na obisk. Gostiteljica je hotel počastiti in ji rekel:
»Vojvota, na kateri bom danes igral vaši družbi, je stara dvesto let.«
Gostiteljica:
»Za to priložnost bi si pa še lahko priskrbeli kakšno novo violino. No, upajda, da tega ne bo opazil nihče od gostov.«
»Samo zaradi tebe se ločujeva z Alenko, da veš!« reče zet svoji tačči. Tačča, ki je zeta napočeno razume, zatrepeta z očmi, zardi in zasepeta: »Ah, Božidar!«

REŠITVE UGANK IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

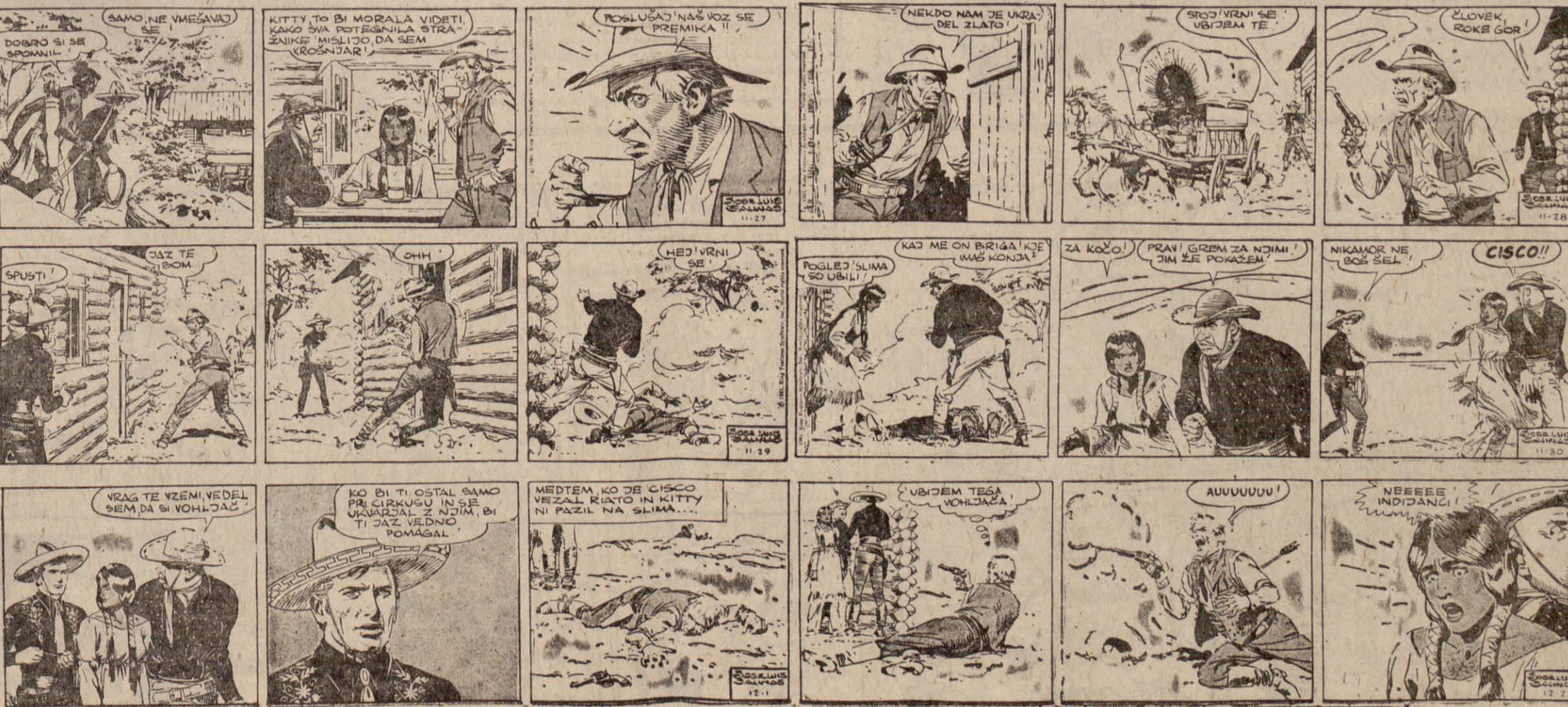
KRIŽANKA: 1. bastard, 8. ščivo, 13. allegro, 14. vinovka, 16. steza, 17. Marvin, 19. tr. 20. Roza, 21. penian, 22. mag, 23. Alfred, 24. bendič, 25. pivo, 26. akter, 29. 19. 30. koran, 31. vodka, 33. atlet, 35. sloga, 37. TI, 39. tomjar, 41. reta, 42. cerber, 44. ab, 46. boza, 47. pulman, 48. Pava, 50. en, 51. korčak, 52. piton, 53. zoganje, 55. leopard, 57. Vanda, 58. antanta, 12. POLNJEVANKA: 1. plamen, 2. antena, 3. poplah, 4. Motnik, 5. korpus, 6. hlačar, 7. cedika, 8. korpus, Pančecan popotnik pusti srce doma.

SATOVNICA

Besede se začnejo vpisovati v označeno polje in tečejo nato v smeri kazalca na uri.
1. kraj ob iztoku Soške doline med Sveto goro in Sabotinom, 2. ameriška filmska igralka (Dorothy), 3. prebivalec mesta, 4. popularno domače vozilo, 5. lesen strešnik, kalamica, 6. geometrijsko telo, 7. plačan ploščak, navijač, 8. delavec v kamnolomu, kamnosek, 9. pomota, znota, nepravilnost, 10. namestnik staroperzijskih vladarjev, samovoljen mogotec, 11. ime enega največjih fizikov zadnjega časa Einsteina, 12. polotok v vzhodni Aziji, razdeljen na dve državi, 13. pripomoček, ki služi za lažjo hojo po globokem snegu, 14. izurjenost, spretnost, 15. zobna piščavka, zobna gniloba, 16. mesto v srednji Dalmaciji z znamenito katedralo iz 13. stoletja.

pustolovščine cisca kida

Brez besed

— Saj sem ti takoj rekel, da si se predolgo preoblačil!

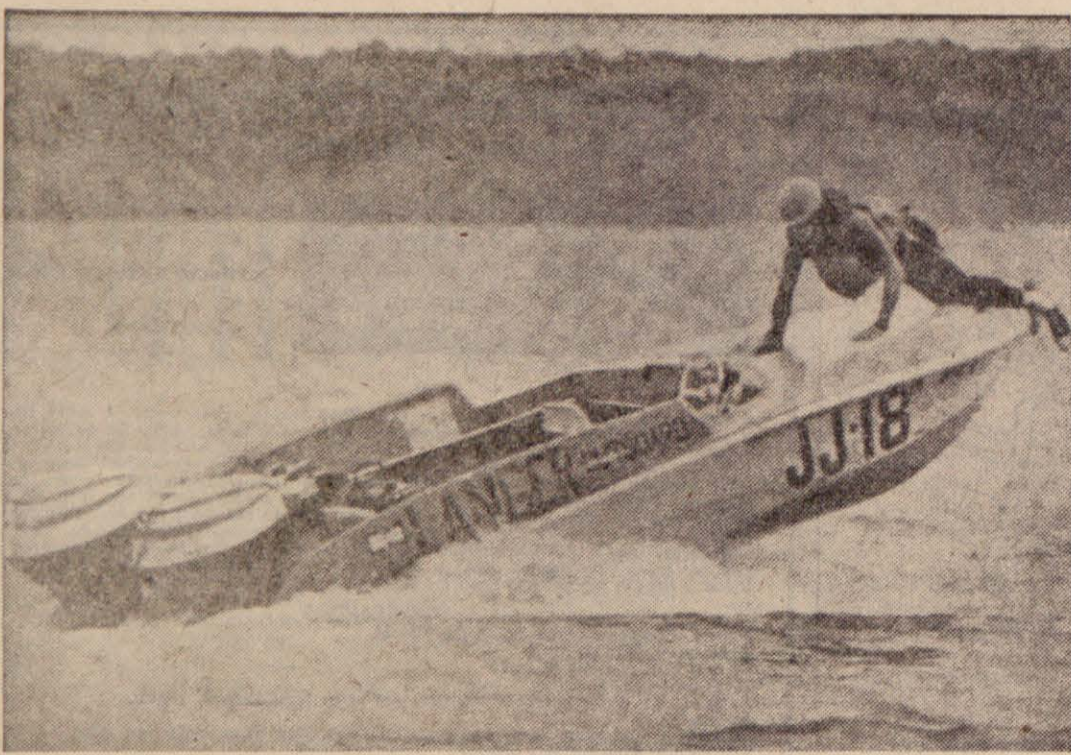

— Oh! Vi še zmeraj čakate? Naš generalni direktor je čisto pozabil na vas!

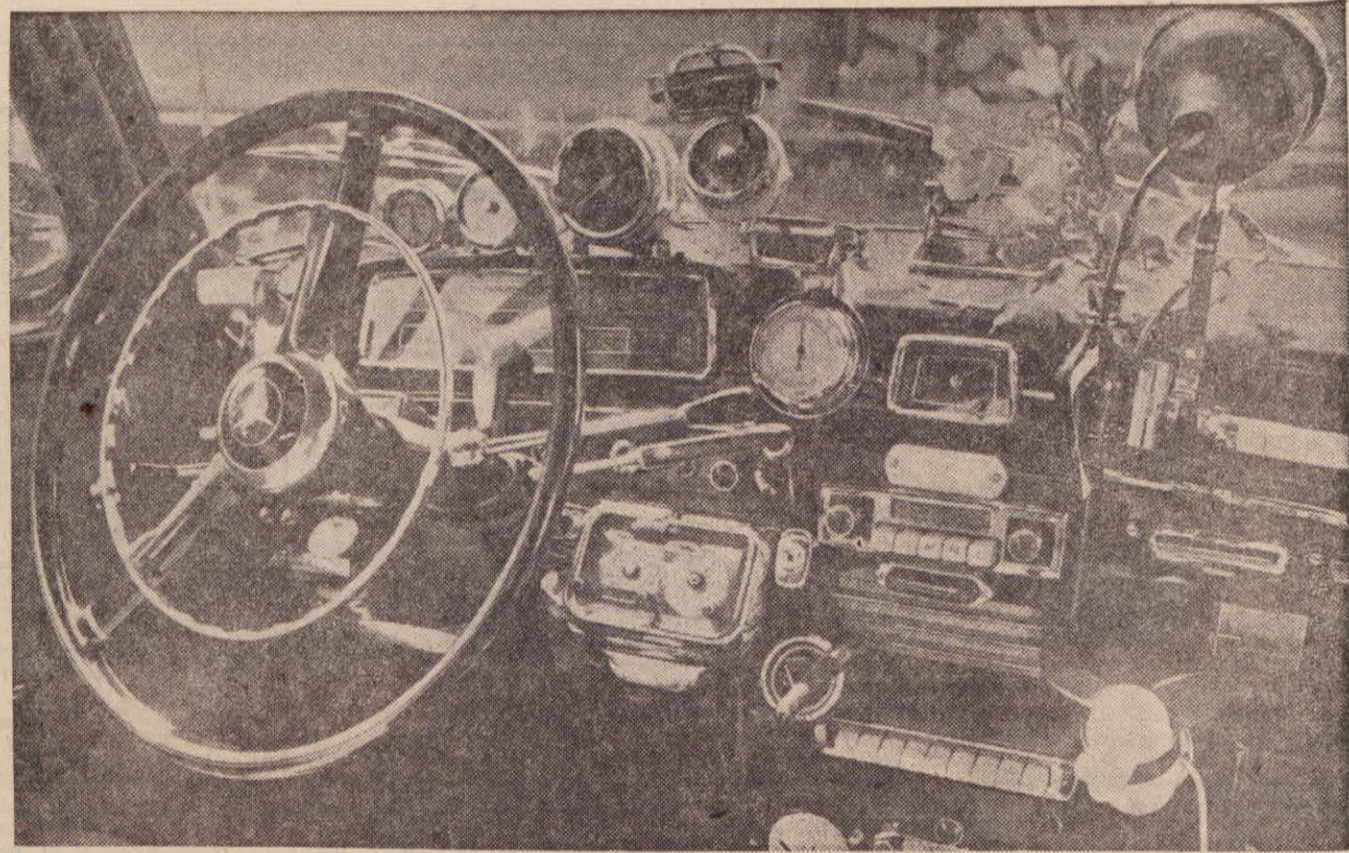
»Kristijanija?« »Ne. Twist.«

Izdaja jo tiska Casopisno podjetje »DELO« v Ljubljani. — Glavni urednik Milan Pogačnik. Odgovorni urednik Zoran Jerin. Uredništvo Ljubljana, Tomšičeva 3/II, P. O. 150-III. — Telefon 23-522 do 23-528. Prodajni oddelek: Ljubljana, Titova 1, telefon 21-832. Narodna: celoletna L440 dinarjev, polletna 720 dinarjev, četrtletna 360 dinarjev, mesečna 120 dinarjev. Oglasi oddelek: Ljubljana, Titova 1, telefon 21-896. — Številka tiso računa NB 600-11/1-167. — Rokopisov ne vračamo.

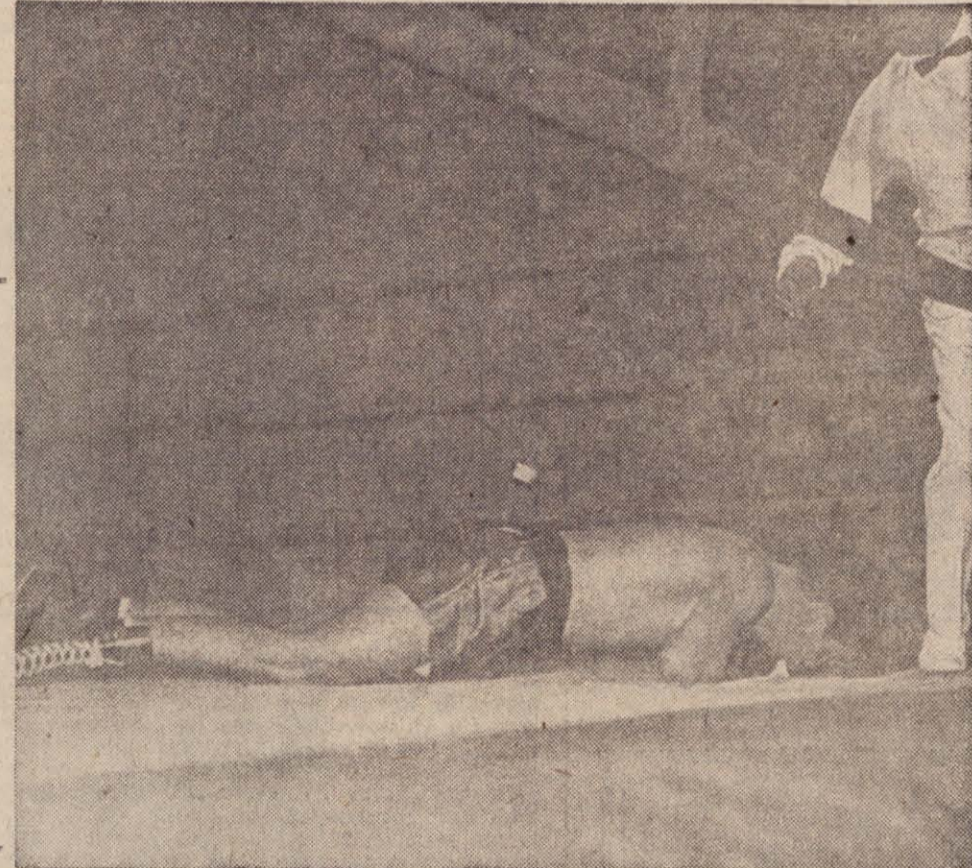

TAKO je treba voditi lahek motorni čoln, če sta motorja, ki ga poliskata, premočna. Tako vsaj meni Dave Wilson iz Miami Beacha, ki je na nedavni šesturni histrostni dirki motornih čolnov prvi demonstriral to svojo »revolucionarno« tehniko. Ko je čol dosegel enakomerno hitrost, se je Dave usedel za krmilo. Toda novost se ni bistveno obnesla. Lovorike so odšle v druge roke.

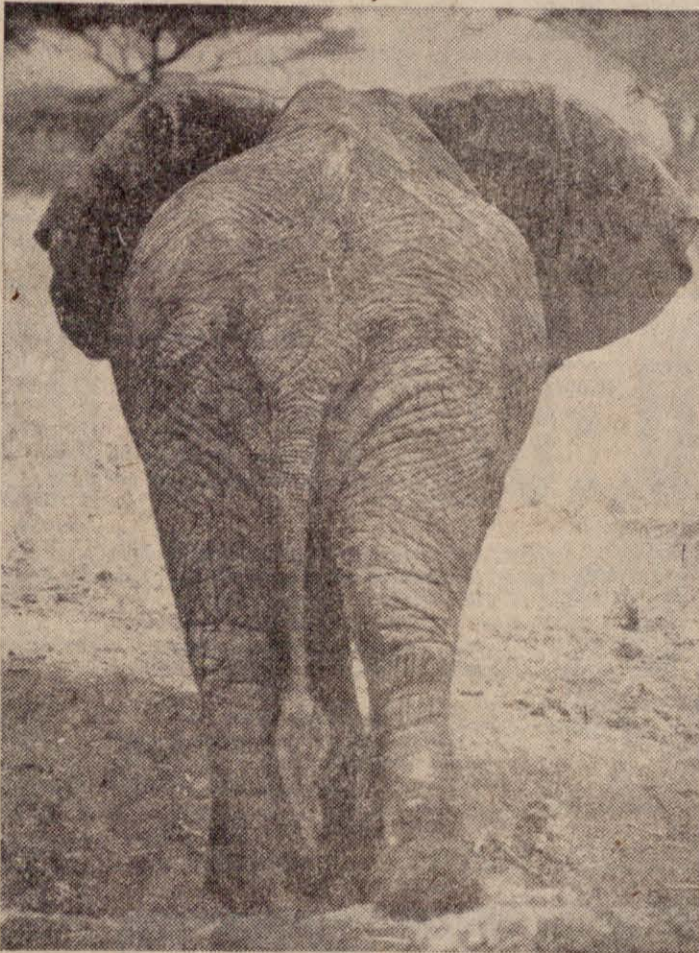
TUDI to je pogum: angleška radijska družba BBC je poslala svoji mladi novinarki Nan Winton in Anne Murphey na otok Gan v Maldivskem arhipelagu s posebno nalogo: narediti naj bi reportažo o asketskem življenju 800 angleških vojakov, ki že mesece niso videli ženske.

KAKO si lahko človek po svoje zaplete življenje, jasno kaže tudi naša fotografija: tako si je neki nemški voznik z najrazličnejšimi merilnimi napravami opremil avtomobil.

MARCEL Cerdan je bil velik francoskega boksa, svetovni prvak, idol množic. Ze leta je mrtev, toda Francozi ga še niso pozabili. Temu se lahko zahvali njegov dvajsetletni sin Marcel Cerdan junior, da so vedno polne dvorane, v katerih zadnje leto nastopa kot amaterski boksaar. Toda pregovor o jablani in jabolku v tem primeru očitno ne drži najbolj. Mladi Cerdan sicer hoče prestopiti letos k profesionalcem, toda tudi pri amaterjih je že doživel take neslavne trenutke. Fotografija je iz ringa, v katerem ga je knokoutiral nič kaj preveč blesteči amater Jacky Vandriessche.

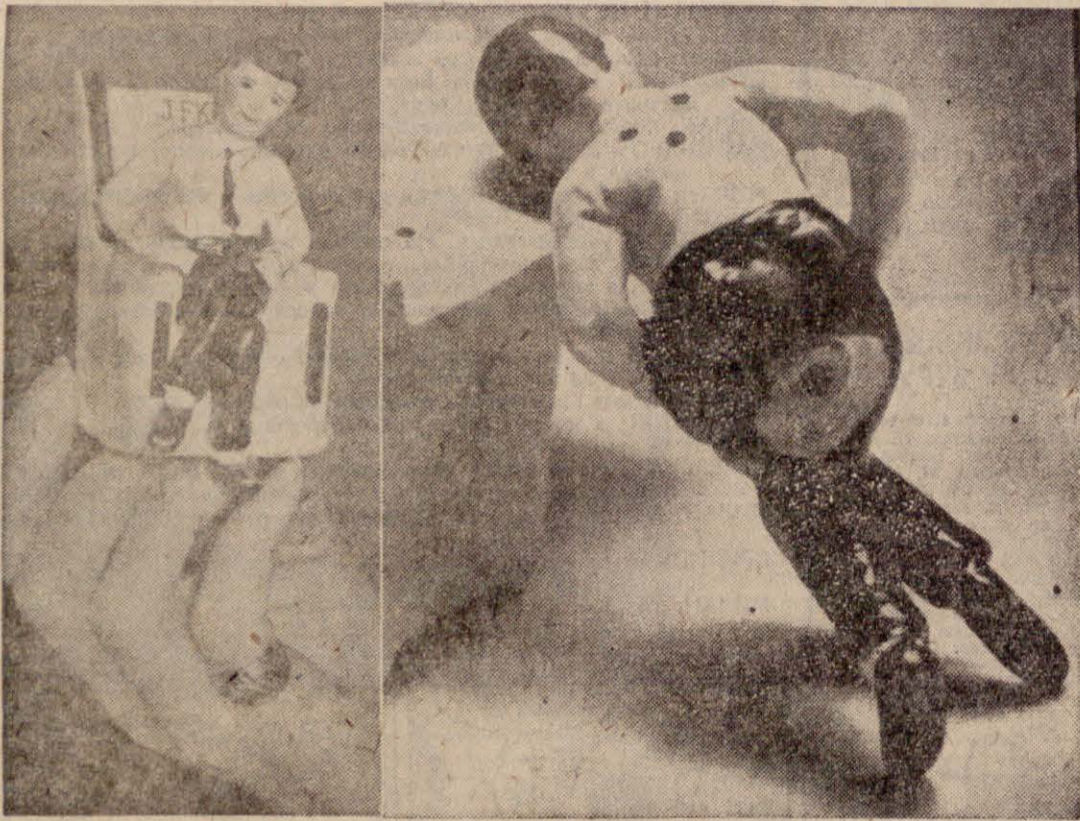
ZOOLOGI so dolgo časa menili, da slon plahuta s svojimi ogromnimi uhlji zato, ker se tako hladi. Šele nedavne raziskave so pokazale, da pomeni pri slonu premikanje uhljev večje ali manjše razburjenje. Naj bo kakorkoli, treba je priznati, da je fotografija angleškega fotoreporterja nad vse uspela.

»NAJLEPŠE DEKLE SVETA« naj bi bila po mnenju angleškega režiserja Vala Guesta mlada Izraelka Alizia Gur. No, resnici na ljubo, Alizia je samo dobila glavno vlogo v filmu s takim naslovom.

OKOSTNJAKI na pohodu: grozljiva fotografija je nastala v Južni Rodeziji, potem ko je eden izmed znanstvenih sodelavcev nacionalnega Prirodoslovnega muzeja zbral kar precej lobanj zeber, ki jih potrebuje za znanstvene raziskave.

PRAVIJO, da velika večina Američanov živi le korak od neokusnosti. Fotografiji to potrjujejo: mesec dni po umoru predsednika Kennedyja so že prišle na trg porcelanaste solnice z njegovo podobo. Tri luknje na hrbtu naj bi ponazarjale strela, hkrati pa služile za odprtine, skozi katere stresajo sol ali poper. Prodali so že četrtil milijona takih solnic.

MIKI MUSTER

ŠE Z NEKATRI TEDNOV JE BILA LAJLOTNIKOVA HIŠA GOTOVA...

NO, PRIJATELJA, DELO JE KONČANO! VABIJ VARTU NA SVETLO OTVORITEV!

GLEJ NO, SAJ JE KAR ZEDNA!

ČESTITAM, ČESTITAM!!

NE SMEM SE SPOMNITI STARE LESENE PODRTJE!!! LE KARO SEM MOGEL TAKO DOLGO ŽIVETI V NTES! NO... VSTOPIMO!!

DAZI! ZAULEJENJO JE...

KARO BO ZAULEJENJO, SE JE KLJUE ZNOTRAJ, JAZ PA ZUNAJ!

POTEM SE JE GOTOVO ZASKOČILA KLJUEVNIKA, TO SE JE V ZARZETKU TUDI NAMA REDNO ŽIGARJALO.

IN KAR STA STORILA? ZLEZLA SVA SLOZI OJNO IN TELEFONIERA KLJUEVNIKARJU.

...IN SE PRIGEL?

JJA, ŠEZ KAKE TRI ŠTIRI TINI JE PRIHEL IN POTEM JE KLJUEVNIKA NEVAJ ZASA NORMALNO ŽELOVALI.

NEVAJ ZASA! TO VENTAR NI NIJAKAR REČITEV!

SEVEDJA NI, ZATO SEM SI NABIRVAL OROŽJE IN ZITAZ KAR SAM POPRAVLJAM TA VELE MALENKOSTI.

TODJA TO JE SIRMOTHA! KLJUEVNIKA JE VENTAR POPOLNOMA NOVA! MORA SE ODPRETI!

NO, ZITAZ PA IMAS!

KO NE VERJA= MES!

OPROSTITA, TODJA ZITAZ PAZ MORAMO SLOZI OJNO.

KAR! ZATO SAJ SVA VJAVENJA!

ŠE SREČA JJA JE ODPRETO.

NO, PA SMO NOTTI.

PAJ PA JE TO?... NEVJE KARLJA!